

PATVIRTINTA
Kalvarijos savivaldybės tarybos
2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T-70

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS 2014 - 2020 METAMS

Užsakovas: UAB „MARIJAMPOLĖS APSKRITIES ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRAS“

Rengėjas: UAB „EKO RIVI“

Rengimo pagrindas: 2013 m. birželio 14 d. sutartis Nr.2013/4-06/14-ER-MAATC

Turinys

I. JAVADAS	4
II. EUROPOS SAJUNGOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINIS REGULIAVIMAS IR ATLIEKŲ TVARKYMO POLITIKA	5
1. ATLIEKŲ TVARKYMAS BENDRAME VISUOMENĖS PAŽANGOS IR APLINKOS IŠSAUGOJIMO KONTEKSTE	5
2. ES TEISINIS REGULIAVIMAS IR POLITIKA	5
3. LR TEISINIS REGULIAVIMAS IR POLITIKA	6
4. ATLIEKŲ TVARKYMO REGULIAVIMAS MARIJAMPOLĖS REGIONE IR KALVARIJOS SAVIVALDYBĖJE	7
III. BENDRA MARIJAMPOLĖS REGIONO IR KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS APŽVALGA	8
IV. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	13
1. ŠIUO METU VEIKIANTİ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA IR ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMAS	13
1.1 ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA IR JĄ PAPILDANTYS ELEMENTAI	13
1.2. NUMATOMI VYKDYTI MRATS PLĒTROS PROJEKTAI	15
1.3. ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMAS	16
2. KALVARIJOS SAVIVALDYBĖJE TVARKOMŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ APŽVALGA	22
2.1. SUSIDARIUSIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ KIEKIAI IR SUDĒTIS KALVARIJOS SAVIVALDYBĖJE	22
2.2. ATLIEKŲ, KURIOMS TAIKOMAS GAMINTOJO ATSAKOMYBĖS PRINCIPAS, TVARKYMAS IR BENDRADARBIAVIMAS SU KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA	31
2.3. MARIJAMPOLĖS REGIONO ATLIEKŲ TURĖTOJŲ APKLAUSOS DUOMENŲ TYRIMAS	32
3. BENDRAS MARIJAMPOLĖS REGIONO IR KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS ĮVERTINIMAS	36
V. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	38
VI. ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS	40
VII. KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTRA	44
1. REALISTINIS SCENARIJUS - KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ	44
2. KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS IR REGIONINĖS APIMTIES UŽDUOTYS BEI VEIKSMAI 2014- 2020 M. LAIKOTARPIUI	51
3. PLANO ĮGYVENDINIMO FINANSAVIMAS IR POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGOS KAINAI	56
3.1. MAATC IŠLAIDŲ SUMAŽINIMO GALIMybĖS	57
3.2. MARIJAMPOLĖS REGIONO ATP ĮGYVENDINIMO FINANSAVIMAS	57
VIII. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR KONTROLĖ	59

Sąvokos ir trumpinimai

APA-atliekų priėmimo aikštelės

ATPS - Atliekų Tvarkymo Planavimo Sistema, (angliškai Waste Management Planning System - WAMPS)

AŽ - antrinės žaliavos

BSA - biologiškai skaidžios atliekos

BVP – bendras vidaus produktas

BVP PPG - bendras vidaus produktas pagal paritetinę perkamąją galią

DS – didžiosios ir specifinės atliekos

FA - fiziniai asmenys

JA- juridiniai asmenys

HoReCa – maitinimo paslaugų sektorius: viešbučiai, restoranai ir kavinės, (angliškai hotel, restaurant, catering)

KA - komunalinės atliekos

KAK - kietasis atgautas kuras

MAATC - UAB "Marijampolės atliekų tvarkymo centras"

MRATS – Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistema

Organizacijos – gamintojų atsakomybės principą įgyvendinančios gamintojų ir importuotojų organizacijos

Stabilatas - yra į kompostą panaši stabilizuota organinė biomasė – biologinė atlieka, gauta iš mišrių komunalinių atliekų, jas apdorojant mechaniniu – biologiniu būdu.

VSATP – valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas. Šiame plane užduočių įvykdymo vertinimas daromas atsižvelgiant į valstybinį 2007-2013 m. planą, o naujų formavimas - atsižvelgiant į 2014-2020 m. projektą

ŽAKA-žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės

WAMPS - Atliekų Tvarkymo Planavimo Sistema, (angliškai Waste Management Planning System)

I. Įvadas

Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo planas - Marijampolės regiono atliekų tvarkymo plano sudedamoji dalis.

Pagrindinis savivaldybių atliekų tvarkymo planų tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius - ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims.

Kalvarijos savivaldybės 2014 - 2020 m. atliekų tvarkymo planas atnaujins ir pakeis anksčiau galiojusį 2009 - 2018 metų planą, kuris buvo patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2009 m. vasario mėn. 19 d. sprendimu Nr. T-40-9. Naujojo regiono ir savivaldybių planų laikotarpis sutaps su Valstybinio atliekų tvarkymo plano laikotarpiu.

Atliekų tvarkymo planas paruoštas vadovaujantis projektų ruošimo metu galiojančiais teisės aktais, bendrą atliekų tvarkymo politiką formuojančiomis strategijomis, ekonominio, socialinio vystymosi tendencijomis, tuo pačiu įsigilinant į konkrečius regiono ir savivaldybės poreikius ir galimybes.

Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo planas – pagrindinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo remiantis Kalvarijos savivaldybės teritorijoje bus plėtojama ir įgyvendinama Marijampolės regioninė atliekų tvarkymo sistema.

II. Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisinis reguliavimas ir atliekų tvarkymo politika

1. Atliekų tvarkymas bendrame visuomenės pažangos ir aplinkos išsaugojimo kontekste

Šiandieniniame pasaulyje dideliais tempais auga vartojimas, kuris reikalauja vis didesnių gamtinių išteklių, susidaro milžiniškas atliekų kiekis, naudojamos pavojingo medžiagos - to pasekmė vis spartesnis žemės ekosistemos griovimas. Todėl atsakingai mąstančios valstybės turi imtis žingsnių, kurie iš esmės pakeistų iki šiol buvusias nuostatas ir tendencijas. Pasaulyje ir Lietuvoje vis didesnis dėmesys skiriamas aplinkosaugai, kuri tampa viena pagrindinių strateginio planavimo sričių. Valstybės turi imtis priemonių, kurios skatintų žmonių *sąmoningumą ir atsakomybę* už padarytą negrįztamą žalą aplinkai, ir už tai, ką dar galima ištaisyti ateityje. Saugus aplinkai - mažiausiai išteklių reikalaujantis ir minimaliai atliekų generuojantis produktas per visą gyvavimo ciklą - nuo pat sukūrimo idėjos iki atsikratymo jam virtus atliekomis- pagrindinis uždavinys ateicių.

2. ES teisinis reguliavimas ir politika

Per paskutinius dešimtmečius atliekų tvarkymui ES aplinkosaugos politikoje buvo skiriamas ypatingas dėmesys, jidėta nemažai pastangų, skirta resursų tobulinimui, sugriežtintas teisinis reguliavimas. *Ilgalaikis ES tikslas yraapti atliekas perdirbančia visuomene, siekiančia vengti atliekų susidarymo ir naudojančia atliekas kaip išteklius.* Pagrindinėje, Bendrojoje atliekų direktyvoje teigama - *pirmasis visų atliekų politikos krypčių tikslas turėtų būti siekis sumažinti neigiamą atliekų susidarymo ir tvarkymo įtaką žmonių sveikatai ir aplinkai.* Atliekų politika taip pat turėtų būti siekiama sumažinti išteklių naudojimą ir skatinti praktinį atliekų hierarchijos taikymą.

Siekiant sukurti Europos atliekas perdirbančią visuomenę, kurioje labai efektyviai naudojami ištekliai, turėtų būti nustatyti pakartotinio atliekų naudojimo ir perdirbimo pasiruošimo tikslai.

Viena pagrindinių strategijų- 2005 metais priimta Teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija, kurioje nustatyti pagrindiniai uždaviniai. Nors ir padaryta pažanga - supaprastinta teisinė bazė (sujungta ir panaikinta keletas direktyvų), įvesta "gyvavimo ciklo" nuostata (angl. life-cycle), patobulinta ekologinio projektavimo direktyva ir kitos susiję direktyvos, pagerinta žinių bazė, tačiau, kaip minima įvairose vertinimo ataskaitose, atliekų kiekis daugumoje ES narių padidėja arba geriausiu atveju stabilizuojasi. Blogai įgyvendinami veikiantys įstatymai- todėl nepasiekti tikslai, dideli skirtumai tarp ES šalių - vis dar yra probleminiai ir spręstini dalykai.

Pagrindinės ES su atliekų tvarkymu susijusios programos ir strategijos:

- "Europa 2020" strategija
- Darnaus vystymosi strategija
- 6-oji aplinkos apsaugos programa
- Tausaus gamtinių išteklių naudojimo teminė strategija
- Teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija
- Integruota produktų politika
- Tvarios gamybos strategija
- Jungtinė Baltijos jūros regiono komunalinių atliekų tvarkymo strategija
- Efektyvaus išteklių naudojimo Europos Planas

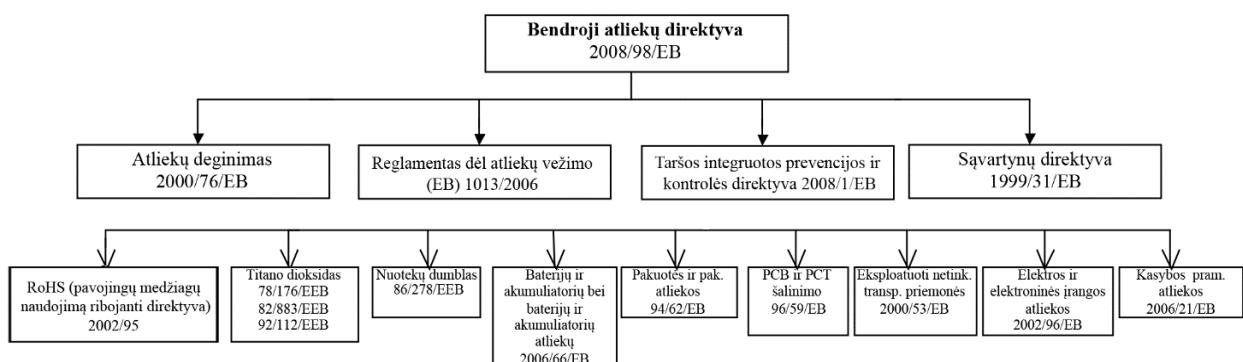
6-oji aplinkos apsaugos programos (2002–2012 m.), kuri savo ruožtu suformavo temines aplinkos apsaugos strategijas, pagrindiniai punktai buvo: klimato kaita, unikalių gamtos išteklių ir biologinės įvairovės apsauga, aplinka ir sveikata, subalansuotas gamtos išteklių valdymas.

Pagrindinės direktyvos, reglamentuojančios atliekų tvarkymą:

- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas

- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų
- 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų
- 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų su pakeitimais, padarytais 2009 m. kovo 11 d., 2008 m. spalio 22 d., 2013 m vasario 7 d.
- 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksplloatuoti netinkamų transporto priemonių su pakeitimais, padarytais 2010 m. vasario 23 d.
- 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų su pakeitimais, padarytais 2010 m. rugsėjo 27 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 849/
- 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo su pakeitimais, padarytais 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimu 413/2010
- 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su pakeitimais, padarytais 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/103/EB
- 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo
- 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės)
- 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimas keičiantis Sprendimą 94/3/EB, nustatanči atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatanči pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį.

1 pav. Galiojanti Europos Sajungos atliekų tvarkymo teisinės bazės struktūra

3. LR teisinis reguiliavimas ir politika

Lietuvoje galiojantys pagrindiniai dokumentai, kuriais įgyvendinamos ES nuostatos ir kurie formuoja atliekų tvarkymo politiką, tikslus ir nustato uždavinius. Jų pagrindu ruošiami atliekų tvarkymo planai:

- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (Žin., 2009, Nr. 121-5215)
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029)
- Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 5–75).
- Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas (LR Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimas Nr. 519)
- Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (Žin., 2012, Nr. 80-4149)
- Atliekų tvarkymo įstatymas (1998 m. birželio 16 d. Nr. VIII-787)
- Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (1999 m gegužės 13 Nr.VIII-1183)
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas (2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimas Nr. 967 (Žin., 2004, Nr. 130-4650; 2011, Nr. 50-2431);
- Atliekų tvarkymo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. Nr. 217 (2011 m. gegužės 3 d. redakcija) (Žin., 1999, Nr. [63-2065](#); 2011, Nr.57-2721);

- Reikalavimai regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 „Dėl reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“, (Žin., 2010, Nr. 149-7654);
- Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 (Žin., 2004, Nr. 136-4970; 2010, Nr.53-2625).

Pagrindinis atliekų tvarkymo veikos planavimo ir organizavimo dokumentas - Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas. Jame apibrėžiamos esminė - atliekų hierarchijos nuostata ir tvarkymo principai. Atliekų hierarchija:

- prevencija;
- paruošimas pakartotiniam naudojimui;
- perdirbimas;
- kitoks naudojimas;
- šalinimas.

Pagrindiniai atliekų tvarkymo principai:

- ✓ savarankiškumo ir artumo,
- ✓ atsargumo ir tvarumo,
- ✓ techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo,
- ✓ savarankiškumo,
- ✓ visuotinumo principai
- ✓ „teršėjas moka“.

Kaip rekomenduojama Valstybiame strateginiame atliekų tvarkymo plane, siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą ir toliau vykdyti regioniniu principu. Kuriamų komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų pajegumai turi užtikrinti ne mažiau kaip atitinkamame komunalinių atliekų tvarkymo regione ar regionų grupėje susidarančių atliekų tvarkymą, efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybišką ir prieinamą komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams.¹

Savivaldybių atliekų tvarkymo planuose turi būti nustatytos priemonės, užtikrinančios valstybiame strateginiame atliekų tvarkymo plane bei regioniniuose atliekų tvarkymo planuose nustatytų užduočių įgyvendinimą.²

4. Atliekų tvarkymo reguliavimas Marijampolės regione ir Kalvarijos savivaldybėje

Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo sistema veikia kaip Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos dalis. Regioniniu principu veikianti atliekų tvarkymo sistema sukurta 2010 m. , kurios funkcijas vykdo UAB "Marijampolės atliekų tvarkymo centras". MAATC steigėjai ir akcininkai: Marijampolės savivaldybė, Vilkaviškio rajono savivaldybė, Šakių rajono savivaldybė, Kalvarijos savivaldybė, Kazlų Rūdos savivaldybė. Kalvarijos savivaldybės ATP - sudedamoji regiono ATP dalis, organizuojantis atliekų tvarkymo veiklą ir nustatantis užduotis savivaldybei.

Esminiai įmonės veiklos sprendimai, sprendimai dėl tarifų, rinkliavos, lengvatų už atliekų tvarkymą, tvirtinami regiono plėtros tarybos ir savivaldybių tarybų.

Savivaldybė turi patvirtintas atliekų tvarkymo taisykles ir konteinerių naudojimo Marijampolės regione tvarką.

¹ Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas (LR Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimas Nr. 519), 90² punktas

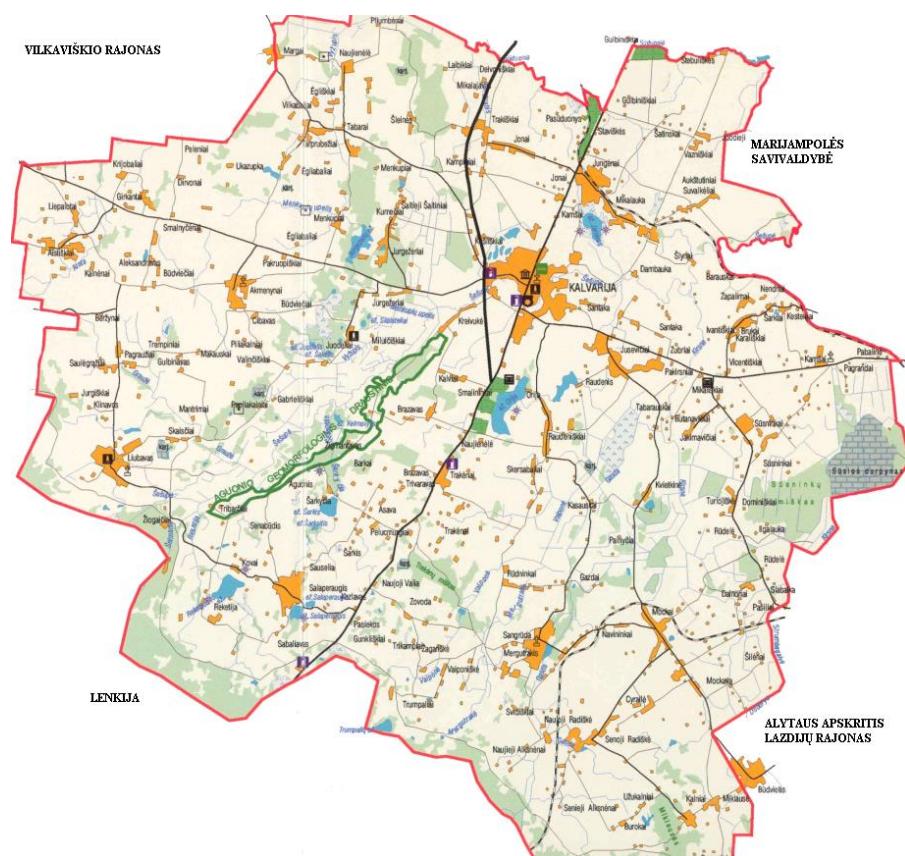
² Atliekų tvarkymo įstatymas (1998 m. birželio 16 d. Nr. VIII-787), 28 straipsnis, 1 punktas

III. Bendra Marijampolės regiono ir Kalvarijos savivaldybės apžvalga

Administracinis suskirstymas, demografinė statistika³

Kalvarijos savivaldybė - viena iš penkių Marijampolės regiono savivaldybių. Savivaldybė yra pietvakarinėje Lietuvos dalyje, pietuose ji ribojasi su Lenkijos Respublika, o Lietuvoje - su Vilkaviškio ir Marijampolės savivaldybė. Kalvarijos savivaldybės teritorija yra Sūduvos aukštumoje, Per Kalvarijos savivaldybės teritoriją teka Šešupė ir jos intakas Kirsna. Yra 32 ežerai, didžiausiai – Orija, Reketijos ežeras, Janavas, Šarkis, Raudeniškių tvenkinys.⁴

2 pav. Kalvarijos savivaldybės teritorija

Savivaldybės centras – Kalvarija, vienas seniausių Užnemunės miestų, kartu ir pasienio punktas su muitine. Savivaldybės plotas - 441 km² (0,68 % Lietuvos ploto ir 9,88 % apskrities ploto), tai – mažiausia Marijampolės apskrities savivaldybė. Ji padalinta į 4 seniūnijas. Išsamesnė informacija pateikta žemiau esančioje lentelėje.

Kalvarijos savivaldybės seniūnijos⁵

Seniūnija	Seniūnijos centras	Gyvenamujų vietovių skaičius
Akmenynų	Akmenynų kaimas	21
Kalvarijos	Kalvarija	1 miestas ir 89 kaimai)
Liubavo	Liubavas	32
Sangrūdos	Sangrūda	34

³ Lietuvos statistikos departamentas, <http://osp.stat.gov.lt/home>

⁴ http://regionai.stat.gov.lt/lt/marijampoles_apskritis/kalvarijos_savivaldybe.html

⁵ <http://www.kalvarija.lt/index.php?1144187782>

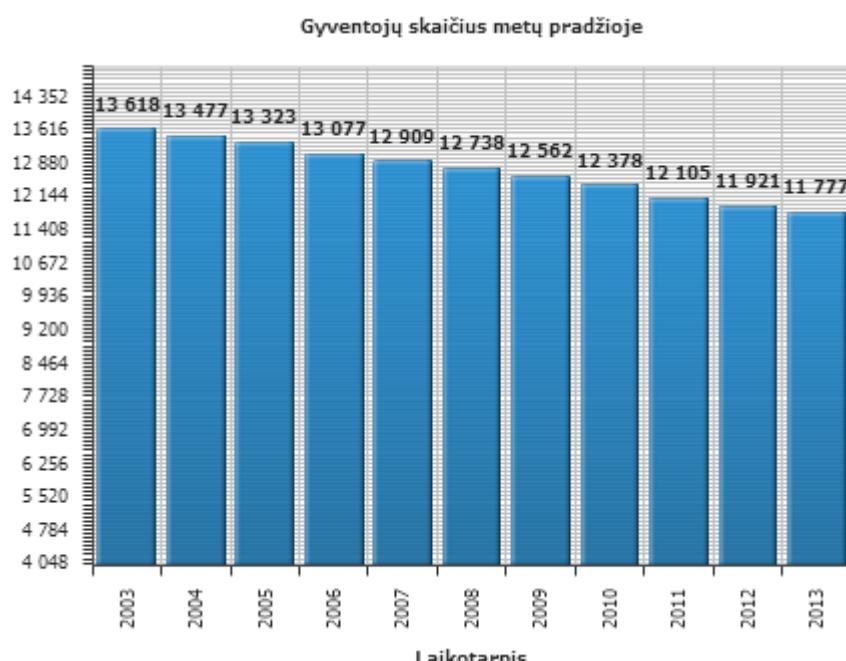
Seniūnija	Seniūnijos centras	Gyvenamųjų vietovių skaičius
Iš viso		177

Žemės ūkio naudmenos savivaldybėje sudaro 73,4 % viso savivaldybės ploto, miškai – 13 %, keliai – 2,7 %, užstatyta teritorija – 2,5 %, vandenys – 2,1 %, kita žemė – 6,2 %⁶. Pagal teritorijos technogenizaciją (užstatytų teritorijų ir su jomis susijusių naudmenų), savivaldybėje vyrauja kaimų agrarinis tipas, o pietvakarinėje dalyje ir ties Kalvarijos miestu - vidutiniška ir stambi agrarinė urbanizacija.

Per Kalvarijos savivaldybę eina svarbių tranzitiniai keliai, jungiantys Rytų ir Vakarų Europą – transporto magistralė Varšuva–Marijampolė–Sankt Peterburgas, automagistralė *Via Baltica*, Gerai išvystytas regioninių ir vietinių kelių tinklas⁷.

2013 m. pradžioje savivaldybėje gyveno 11777 gyventojai (0,4 % Lietuvos gyventojų ir 7,53 % apskrities gyventojų), tankis 26,71 gyv. / km² (apskrities vidurkis- 35,06). Kaip ir visoje Lietuvoje ir apskrityje, Kalvarijos savivaldybėje gyventojų mažėja. Lyginant su 2003 m., t.y. per 10 metų, jų sumažėjo 13,52 % (1841 žmonėmis), o kasmet - vidutiniškai po 1,35 %. Vidaus ir tarptautinės migracijos balansas 2012 m. savivaldybėje buvo neigiamas - 122 gyventojų daugiau išvyko, nei atvyko. 2003-2012 m. iš savivaldybės išvyko 1082 gyventojai. Daugiausia gyventojų, kaip ir kitose savivaldybėse, išvyko 2010 metais - 221 žmonės.

3 pav. Kalvarijos savivaldybės gyventojų skaičius 2003- 2013 m.*

*metų pradžios duomenys

2-je lentelėje pateikiami duomenys apie gyventojų pasiskirstymą savivaldybėse pagal miesto ir kaimo vietoves. Vidutiniškai regione 50 % gyventojų gyvena mieste ir 50 % kaime, tačiau šis pasiskirstymas kai kuriose savivaldybėse gana stipriai skiriasi. Kalvarijos savivaldybėje gana didelis procentas gyventojų gyvena kaime - 63,03 % ir tik 36,97 % mieste. Daugiau kaimo gyventojų regione yra tik Šakių raj. savivaldybėje (70,62 %).

⁶ http://regionai.stat.gov.lt/lt/marijampoles_apskritis/kalvarijos_savivaldybe.html

⁷ http://regionai.stat.gov.lt/lt/marijampoles_apskritis/kalvarijos_savivaldybe.html

2 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas savivaldybėse pagal miesto ir kaimo vietoves 2012 m.⁸

Savivaldybė	Namų ūkiai	Gyventojų skaičius	Bendras gyventojų skaičius			
			Kaime	Mieste	Gyvenančių kaimie dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus,%	Gyvenančių mieste dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus,%
Kalvarijos sav.	4587	12056	7599	4457	63.03	36.97
Kazlų Rūdos sav.	5423	13235	6600	6635	49.87	50.13
Marijampolės sav.	24078	61366	20315	41051	33.10	66.90
Šakių raj.sav.	12672	32488	22944	9544	70.62	29.38
Vilkaviškio raj.sav.	16545	42504	24231	18273	57.01	42.99
Regionė iš viso	63305	161649	81689	79960	50.53	49.47

Daugiausia gyventojai pasiskirstę gyvenvietėse virš 3000 žmonių- 37 %. 21 % žmonių gyveno gyvenvietėse, kuriose yra iki 100 gyventojų (3 lentelė).

3 lentelė. Regiono savivaldybių gyventojų skaičius pagal gyvenviečių dydį 2012 m.⁹

	Kalvarijos sav.	Kazlų Rūdos sav.	Marijamp olės sav.	Šakių raj. sav.	Vilkaviškio raj. sav.	Iš viso:
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno virš 3000 gyventojų	4457	6635	38583	5864	18123	73662
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno nuo 2000 iki 3000 gyventojų	0	0	0	0	2451	2451
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno nuo 1000 iki 2000 gyventojų	0	0	3302	6248	1123	10673
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno nuo 500 iki 1000 gyventojų	855	600	6891	4042	2677	15065
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno nuo 300 iki 500 gyventojų	787	1980	2805	4846	9934	20352
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno nuo 100 iki 300 gyventojų	3447	1509	4782	6036	7204	22978
Gyventojų skaičius gyvenvietėse, kuriose gyveno iki 100 gyventojų	2510	2511	4174	7410	5093	21698
Iš viso:	12056	13235	60537	34446	46605	166879

Žemiau pateikiamą kita svarbi informacija, susijusi su gyventojų pasiskirstymu pagal gyvenamojo objekto tipą 2012 m. Kadangi Kalvarijos savivaldybė pasižymi dideliu kaimo gyventojų skaičiumi, atitinkamai 1-2 namų skaičius yra didelis - 61,61 %, 3 ir daugiau butų gyvenamujų objektų- 37,5 %, gyvenamujų patalpų - 0,7 %.

⁸ MAATC pateikti duomenys

⁹ MAATC pateikti duomenys

4 lentelė. Gyvenamųjų objektų skaičius seniūnijose pagal tipą 2012 m.¹⁰

Gyvenamojo objekto tipas/ Seniūnija	1-2 butų pastatai	3 ir daugiau butų pastatai	Įvairių socialinių grupių gyvenamieji pastatai	Gyvenamosio s patalpos	Iš viso:
Akmenynų sen.	203	32	0	3	238
Kalvarijos sen.	2109	1674	6	24	3813
Liubavo sen.	256	57	0	0	313
Sangrūdos sen.	486	103	1	9	599
Sodų bendrijos	10	0	0	0	10
Kalvarijos savivaldybėje iš viso	3064	1866	7	36	4973

Socialiniai - ekonominiai rodikliai¹¹

2013 m. pradžioje Kalvarijos savivaldybėje buvo 7017 darbingo amžiaus žmonės, per 2011- 2013 m. laikotarpį jų sumažėjo 1,82 %. Daugiausia darbingų žmonių regione yra Marijampolės savivaldybėje - 62,93 %.

5 lentelė. Darbingo amžiaus žmonių skaičius Marijampolės regiono savivaldybėse¹²

Darbingo amžiaus žmonės*	2011	2012	2013	Darbingų žmonių dalys, %	pokytis 2011-2013, %
Kalvarijos sav.	7147	7081	7017	59.58%	-1.82%
Kazlų Rūdos sav.	7970	7778	7590	59.59%	-4.77%
Marijampolės sav.	38711	38004	37430	62.93%	-3.31%
Šakių r. sav.	19080	18817	18598	59.23%	-2.53%
Vilkaviškio r. sav.	25330	24692	24386	59.40%	-3.73%
Iš viso Marijampolės apskrityje	98238	96372	95021	60.73%	-3.27%

*nuo 16 metų iki nustatyto senatvės pensijos amžiaus

2013 m. liepos 1 d. savivaldybėje buvo registruota iki 15 % bedarbių¹³ (palyginimui- Marijampolės apskrityje - 11,7 %, o Lietuvos nedarbo lygis 2013 m. pirmajį ketvirtį siekė 13,1 %). Kalvarijos savivaldybėje ir kartu Kazlų Rūdos savivaldybėje registruotas didžiausias nedarbas regione. Užimtumo lygis regione 2012 m - 56,2 % (Lietuvos bendras užimtumo lygis 2012 m. - 62,2 %).

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis apskrityje 2013 m. 4 - tą ketvirtį buvo 1273,1 Lt, Lietuvoje - 1730,4 Lt. Lyginant su 2008 m. neto darbo užmokestis padidėjo 10 Lt - 0,8 %. Kalvarijos savivaldybėje yra mažiausias darbo užmokestis palyginus su kitomis regiono savivaldybėmis, taip pat mažiausias ir padidėjimas per pastaruosius metus. Vidutinės disponuojamos pajamos regione per paskutinius metus mažėjo ir 2010 m. sudarė 1938 Lt per mėnesį (lentelė žemiau).

¹⁰ MAATC pateikti duomenys

¹¹ Lietuvos statistikos departamentas, <http://osp.stat.gov.lt/home>

¹² Lietuvos statistikos departamentas

¹³ Marijampolės teritorinė darbo birža <https://www ldb.lt/tdb/Marijampole/Puslapiai/default.aspx>

6 lentelė. Vidutinės disponuojamosios pajamos Marijampolės apskrityje 2007-2010 m.¹⁴

Marijampolės apskritis	2007	2008	2009	2010
Vidutinės disponuojamosios pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį, Lt	2129.4	2042.6	2082	1938
Vidutinės disponuojamosios pajamos vienam namų ūkio nariui per mėnesį, Lt	762.4	833.3	835.5	750.8

Vienam Kalvarijos savivaldybės gyventojui 2011 m. teko 2 753 Lt materialinių investicijų - o tai mažiau už regiono vidurkį (3 705 Lt). Lietuvoje vienam gyventojui vidutiniškai tenka 5 110 Lt investicijų. Bendra materialinių investicijų suma savivaldybėje - 33 074 Lt.

2012 m. pradžioje Kalvarijos savivaldybėje veikė 142 ūkio subjektai. Nuo 2009 m. buvo įregistruoti 5 ūkio subjektai (padidėjimas- 1,17 %), tačiau veikiančių ūkio subjektų sumažėjo (2009 m. veikė 145 subjektai).

Pagrindinės verslo šakos savivaldybėje yra žemės ūkis (žemės ūkio naudmenos užima 73,4%, , iš jų 82,7% – ariamoji žemė, 16,3%-pievos ir natūralios ganyklos, 1,0% – sodai ir uogynai)¹⁵. Auginami javai, cukriniai runkeliai, bulvės, gaminama gyvulininkystės produkcija.

Nors šiuo metu Kalvarijos savivaldybė daugiausia žemės ūkio rajonas, tačiau šis pasienio regionas išgyvena turiningą ir permainingą istoriją. Dabar jo geografinė padėtis yra labai palanki aptarnavimo infrastruktūrai plėtoti ir ūkio plėtrai skatinti.¹⁶ Per 2012 m. išduota 6 leidimai ir 6 licencijos užsiimti keleivių pervežimo veikla.

Ūkio subjektų pasiskirstymas Kalvarijos savivaldybėje pagal veiklas pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

7 lentelė. Kalvarijos savivaldybėje esančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal veiklas 2012 m.¹⁷

Savivaldybė	Žemės ūkis, medžio klė, miškininkystė ir žuvinininkystė	Apdarboamoji gamyba	Elektros, duju ir vandens tiekimas	Statybų	Didmeninė ir mažmeninė prekyba ir tt.	Viešbučiai ir restoranai (kirpyklos, salonai)	Transportas ir sandėliai viamas (degalinės, servisai)	Paštas ir nuotoliniai ryšiai	Finansinis tarpininkavimas	Nekinojamas turtas, nuoma ir kiti verslo veikla	Višasis valdymas	Švietimas ir kultūra (religija)	Sveikatos priežiūra ir panaši sociozinė veikla	IK viso:
Kalvarijos sav.	30	14	4	5	39	10	25	5	3	3	21	28	18	205

Bendrasis vidaus produktas Marijampolės apskrityje sudarė 3,5 mlrd. Lt., bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui - 21,9 tūkst. Lt. Marijampolės apskrities BVP sudarė 3,3 procento šalies BVP.

2013 m. regione numatomos teigiamos ekonomikos tendencijos, dauguma verslo atstovų tikisi veiklos augimo arba bent jau nemažėjimo¹⁸. Marijampolės teritorinės darbo biržos prognozėmis pramonės sektorius 67 % gamintojų numato investicijas gamybos vystymui, 36 % - paslaugų sektorius, 40 % - statybų sektorius, žemės ūkyje - 57 %.

¹⁴ Lietuvos statistikos departamentas

¹⁵ http://lt.wikipedia.org/wiki/Kalvarijos_savivaldyb%C4%97

¹⁶ http://regionai.stat.gov.lt/l/marijampoles_apskritis/kalvarijos_savivaldybe.html

¹⁷ MAATC pateikti duomenys

¹⁸ Marijampolės teritorinė darbo birža <https://www ldb.lt/tdb/Marijampole/Puslapiai/default.aspx>

IV. Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga

1. Šiuo metu veikianti atliekų tvarkymo sistema ir atliekų tvarkymo paslaugų teikimas

1.1 Atliekų tvarkymo sistema ir ją papildantys elementai

Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema, kuriai priklauso ir Kalvarijos savivaldybė, veikia pagal Marijampolės regiono plėtros tarybos patvirtintą regiono atliekų tvarkymo modelį (1 priedas), kurio veikla numatyta iki 2014 m. Sistema apima mišrių komunalinių atliekų surinkimą naudojant individualius ir bendro naudojimo konteinerius bei atliekų sutvarkymą regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne, specifinių atliekų (tame tarpe antrinių žaliaivų) surinkimą ir jų perdavimą atliekų tvarkytojams, didžiujų atliekų, buities pavojingų atliekų, elektros ir elektronikos atliekų priėmimą didžiujų atliekų priėmimo aikšteliėse, taip pat didžiujų atliekų, buityje susidarančių pavojingų atliekų, elektros ir elektronikos įrangos atliekų bei antrinių žaliaivų surinkimą periodinio, viešai skelbiamo apvažiavimo būdu, sudarant galimybę visiems ir nutolusiems nuo aikštelių gyventojams naudotis atliekų tvarkymo sistema.

Sistema veikia regioniniu principu - apima visas regiono savivaldybes ir jose užtikrina komunalinių atliekų tvarkymo funkcijas. Komunalinės atliekos - tai buityje susidarančios ir į jas savo pobūdžiu ar sudetimi ir kiekiu panašios atliekos, susidarančios įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

Modelyje susieti sistemos dalyviai su atliekų srautais bei dalyviais, papildančiais sistemą ir atliekų srautai už sistemas ribų, kaip pavaizduota 1 priede. Žemiau pateikiamas pagrindinės su atliekų tvarkymu savivaldybėje susijusios funkcijos ir jas vykdantys ūkio subjektai.

8 lentelė. Atliekų tvarkymo sistemos dalyviai ir dalyviai, papildantys sistemą

Atliekų tvarkymo sistemos dalyviai	
Funkcija	Vykdytojas, veikimo pagrindas
Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	UAB „Marijampolės švara“, Paslaugų sutartis Nr. 2010/4-35 pasirašyta 2010 liepos 30 d. Paslaugos teikiamos nuo 2010 m. rugsėjo 1 d. iki 2015 m. spalio 1 d.
Antrinių žaliaivų ir kitų specifinių atliekų surinkimas	UAB „Marijampolės švara“
Didžiujų ir specifinių atliekų priėmimo aikštelių eksploatavimas	UAB „Marijampolės švara“
Nepavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimas	Iki 2015 m. kovo 31 d. – UAB „Ekoaplinka“. Nuo 2015 m. balandžio 1 d. – UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras.
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploatavimas	UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras.
Dalyviai, papildantys sistemą	
Pavojingų ir kitų specifinių atliekų surinkimas	UAB „Žalvaris“, 2012 m. sausio mėn. 4 d., sutartis Nr. MAR 12/01/04/1 /2012/4-1, 2015 m. vasario 26 d., sutartis Nr. MR 15/02/17-01/2015/4-14
Komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos kūrimas	Viešoji įstaiga „Žaliasis taškas“, gamintojų ir (ar) importuotojų organizacija, 2013 m. kovo 29 d sutartis Nr. 2013/4-14.
Komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos kūrimas	Viešoji įstaiga „Pakuočių tvarkymo organizacija“, gamintojų ir (ar) importuotojų organizacija, sutartis Nr. 2013/4-18, 2013 m. balandžio 16 d
EEĮ bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimas	Asociacija „EEPA“, 2013 m. lapkričio 26 d., sutartis Nr. 2013/4-60, 2014 m. liepos 24 d., sutartis Nr. 2014/4-41
EEĮ surinkimas	VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, VŠĮ „Ekošviesa“, 2013 m. lapkričio 8 d., sutartis Nr. 2013/4-55

2 priede pateikiama Kalvarijos savivaldybės ir regiono atliekų tvarkymo infrastruktūra. Nuo 2009 metų kovo mėn. visoje Marijampolės apskrityje susidariusios komunalinės atliekos, kurių negalima perdirbti arba kitaip panaudoti šalinamos naujame, ES reikalavimus atitinkančiame regioniniame sąvartyne. Sąvartyno metinis pajėgumas - 38 000 tonų. Šiuo metu užpildytos 1 ir 2 celės, ir jau pradėta eksploatuoti sąvartyno 3-os bei 4-os celės. Taip pat, vykdant 3 ir 4 celių statybą, įrengta statybinių atliekų turinčio asbesto utilizavimo vieta. Jame pastatyta biodujų kogeneracinė elektros jégainė, kurios pagalba gaminama elektra iš sąvartyne susidarančių biodujų. 2012 m. ES paramos lėšų pagalba, apskrityje buvo uždaryti nelegalūs sąvartynai. Kalvarijos savivaldybėje veikia Didžiųjų ir kitų specifinių atliekų (antrinių žaliaivų, buities pavojingų, elektros ir elektronikos atliekų) priemimo aikštélė - 635,5 t/m. 2012 m. pradėjo veikti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštélė, pajėgumas - 1100 t/m.¹⁹

Turima mišrių atliekų surinkimo infrastruktūra užtikrina 100 % paslaugos prieinamumą Kalvarijos savivaldybėje.

Kalvarijos savivaldybė yra nustačiusi ir patvirtinusi antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių stovėjimo aikštelių schemas.

Antrinių žaliaivų konteinerių kiekis bei išdėstymas Kalvarijos mieste ir kitose Kalvarijos sav. teritorijoje atitinka VSATP ir Marijampolės apskrities 2009 – 2018 metų atliekų tvarkymo plano reikalavimus (Marijampolės regiono teritorijoje, išskyrus Marijampolės miestą - ne mažiau kaip 1 antrinių žaliaivų konteinerių aikštélė 800 gyventojų).

9 lentelė. Antrinių žaliaivų konteinerių pasiskirstymas savivaldybėse²⁰

Savivaldybės pavadinimas	Gyventojų skaičius	Antrinių žaliaivų konteinerių aikštelių skaičius	1 konteinerių aikštélė tenkanti gyventojų skaičiui
Kalvarijos miestas	4.732	26	182
Kalvarijos sav. kitos gyv.	7.280	44	165

Antrinėms žaliaivoms surinkti naudojami „varpo“ arba stačiakampio formos konteineriai – „varpo“ formos konteineriai plastikui ir popieriui - 2,5 m³ tūrio, stiklo - 1,8 m³ tūrio. Detalesnė informacija pateikta 2 priede. Šiuo metu įgyvendinama biologiškai skaidžių atliekų surinkimo sistemos plėtra, kol kas savivaldybėje yra tik žaliosioms atliekoms skirti 1,1 m³ talpos konteineriai. Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai pastatyti individualių namų kvartaluose.

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerinės sistemos organizavimas:

- mišrioms komunalinėms atliekoms surinkti naudojami plastikiniai ir metaliniai konteineriai: 0,08 m³ – 0,24 m³, 0,66 m³ - 1,1 m³ talpos, atitinkantys LST EN 840-1-6 standartų reikalavimams.
- bendro naudojimo konteinerių dydis ir kiekis aikštélėse parenkamas atsižvelgiant į jų ištuštinimo dažnumą, atliekų turėtojų, besinaudojančių jais, skaičių, kad konteineriai nebūtų perpildyti ir išlaikytos tinkamos higienos sąlygos.
- mišrių komunalinių atliekų individualaus naudojimo konteinerių dydis ir kiekis fiziniams bei juridiniams asmenims parenkamas vadovaujantis Konteinerių naudojimo Marijampolės regione tvarka, suderinta su MAATC administracija ir 2012 06 08 patvirtinta UAB "Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro" direktoriaus įsakymu Nr. V-27. Konteineriai keičiami arba statomi nauji pagal raštišką MAATC darbuotoju nurodymą per dvi savaites.
- Konteineriai išdėstomi tokia tvarka:
 - individualius konteinerius atliekų turėtojai pasistato sau patogioje vietoje;
 - bendro naudojimo konteineriai statomi konteinerių aikštélėse, suderintose su seniūnais arba gyventojais;
 - tose vietose, kur apsunkintas šiukšliavežių privažiavimas dėl kelio sąlygų bei tose vietovėse, kuriose yra nenorinčių naudotis individualiais konteineriais, mišrių komunalinių atliekų bendro naudojimo konteineriai statomi prie pagrindinio įvažiavimo sankryžose, šalia antrinių žaliaivų konteinerių ar kitose patogiose vietose.
- Atliekų surinkimo tvarka ir terminai:

¹⁹ MAATC pateikti duomenys

²⁰ MAATC pateikti duomenys

- 5.1. į atliekų surinkimo maršrutas yra įtraukti visi konteineriai, kurie pastatyti miestuose, gyvenvietėse ir kaimuose (įskaitant ir mažesnius nei 50 gyventojų);
 5.2. miestuose konteineriai tuštinami ne rečiau kaip du kartus per savaitę;
 5.3. gyvenvietėse, kurių gyventojų skaičius yra lygus arba didesnis nei 201 – ne rečiau kaip kartą per dvi savaites;
 5.4. kitose gyvenvietėse – ne rečiau kaip kartą per dvi savaites.

Apvažiavimo būdu pagal nustatytą grafiką yra surenkamos didžiosios ir specifinės atliekos. Surenkama 2 - 4 kartus per metus, priklausomai nuo gyvenvietės dydžio.

I didžiujų ir kitų specifinių atliekų bei kompostavimo aikštelių atliekas pristato ir patys komunalinių atliekų turėtojai.

Valstybiname strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad rūšiuojant atliekas *jų susidarymo vietoje*, atskirai būtų surenkamos pavojingosios, biologiškai skaidžios atliekos, antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas, degios atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, naudotos padangos, didelių gabaritų statybos ir griovimo atliekos, tekstilės atliekos, mišrios (likusios po rūšiavimo) atliekos. Marijampolės regione šis surinkimas pavaizduotas žemiau esančioje lentelėje.

10 lentelė. Atliekų rūšis ir surinkimas

Atliekų rūsis	Kur surenkama/kokiu būdu
Pavojingosios atliekos	Didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių bei apvažiavimo būdu
Biologiškai skaidžios atliekos	Žaliaujų atliekų kompostavimo aikštelių ir konteineriniu būdu (yra iki 8 konteinerių savivaldybėse)
Antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas	Konteineriniu būdu ir nedidelis kiekis didžiujų bei specifinių atliekų aikštelių, apvažiavimo būdu
Degios atliekos	Atskirai nerenkama, surenkama visais aukščiau paminėtais būdais
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių ir apvažiavimo būdu
Naudotos padangos	Didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių ir apvažiavimo būdu
Didelių gabaritų komunalinės atliekos pvz., baldai ir kitos	Didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių ir apvažiavimo būdu
Statybos ir griovimo atliekos	Didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių ir apvažiavimo būdu
Tekstilės atliekos	Atskirai nerenkama
Mišrios komunalinės atliekos	Konteineriniu būdu

1.2. Numatomi vykdyti MRATS plėtros projektai

Siekiant įvykdyti ankstesniame atliekų tvarkymo plane nustatytas užduotis, yra numatyta atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra. Bendradarbiaujant su gamintojų ir importuotojų organizacijomis VŠĮ „Žaliasis taškas“ ir „Pakuočių tvarkymo organizacija“, numatyta pakuočių atliekų atskiro (rūšiuojamojo) surinkimo sistemos plėtra. Su Organizacijomis sudarytose sutartyse pakuočių atliekų surinkimui numatyta:

1. **kiekvienai individualiai gyvenamajų namų valdai**, kuri turi mišrių atliekų aptarnaujamą konteinerį, papildomas dviejų konteinerių komplektas:

- vienas 80÷120 litrų talpos konteineris (toliau vadinamu - konteineris „Stiklas“) stiklinių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį stiklo atliekų surinkimui;
- vienas 120÷240 litrų talpos konteineris (toliau vadinamu - konteineris „Pakuočių atliekos“) visų kitų rūsių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį plastiko ir metalo atliekų surinkimui;

2. **daugiaubčių gyvenamajų namų** bei kitose viešose teritorijose - specializuoti **viešo (kolektyvinio) naudojimo konteinerių komplektai**, susidedantys iš ne mažiau kaip:

- vieno** 1,1÷2,5 m³ talpos konteinerio (toliau vadinamu – konteineris „Stiklas“) stiklinių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį stiklo atliekų surinkimui;
- vieno** 1,1÷5,0 m³ talpos konteinerio (toliau vadinamu - konteineris „Popierius“) popierinių ir kartoninių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį popieriaus atliekų surinkimui;

- c. vieno $1,1\div5,0$ m³ talpos konteinerio (toliau vadinamu - konteineris „Plastikas“) plastikinių, metalinių, kombinuotų ir kitų pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį plastiko ir metalo atliekų surinkimui;

Parenkant vietas viešo (kolektyvinio) naudojimo konteineriams siekiama ir stengiamasi išlaikyti sąlygą, kad jais galėtų naudotis ne didesniu kaip $100\div150$ m atstumu esančių daugiabučių namų gyventojai, o vienu komplektu turėtų naudotis ne daugiau kaip 300 gyventojų.

3. Juridinių asmenų sektoriuje (ištaigose, organizacijose, HoReCa²¹ ir kt. smulkaus verslo objektuose) - kiekvieno atskiro objekto teritorijoje (suderintoje su atliekų turėtoju vietoje) - individualaus naudojimo konteinerių komplektas, susidedantis iš **ne mažiau kaip dviejų konteinerių**:

- a. vieno $0,12\div1,8$ m³ talpos konteinerio (toliau vadinamu – konteineris „Stiklas“) stiklinių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį stiklo atliekų surinkimui;
- b. vieno $0,12\div2,5$ m³ talpos konteinerio (toliau vadinamu - konteineris „Pakuočių atliekos“) visų kitų rūšių pakuočių atliekų bei kitų tinkamų perdirbtį plastiko ir metalo atliekų surinkimui.

Juridinių asmenų kiekvieno atskiro objekto teritorijoje gali būti statomi ar įrengiami ir kitokio tipo, talpos bei paskirties konteinerių komplektai pakuočių atliekų surinkėjo(-jų) ar Komunalinių atliekų tvarkytojo ir atliekų turėtojų suderintomis sąlygomis.²²

Kaip paminėta 8 lentelėje, yra pasirašyti sutartys dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemų papildančios elektros ir elektroninės irangos bei baterijų ir akumulatorių atliekų surinkimo sistemos su gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurių pagrindu yra daugiau infrastruktūros šių atliekų surinkimui.

Taip pat MAATC planuoja įsigyti BSA atliekų surinkimo konteinerių, kurių pagalba šių atliekų surinkimo priemonėmis bus aprūpinti gyventojai, gyvenantys individualių namų valdose, daugiabučių gyventojai bei juridiniai asmenys.

Statoma mechaninio - biologinio atliekų apdorojimo (MBA) gamykla, kurioje būtų tvarkomos mišrios komunalinės ir biologiškai suyrančios atliekos. Yra užbaigtą regioninio sąvartyno 3-os ir 4-os celių statyba ir statybinių atliekų turinčio asbesto utilizavimo vieta.

1.3. Atliekų tvarkymo paslaugų teikimas

1.3.1. Atliekų tvarkymo paslaugos užtikrinimas

Kaip jau minėta anksciau, atliekų tvarkymo paslauga užtikrina mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugos pasiūlą 100 procentų savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Nuo MRATS veikimo pradžios visi komunalinių atliekų turėtojai moka už teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.

1.3.2. Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Kalvarijos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš lėšų, gautų iš atliekų turėtojų, mokančių vietinę rinkliavą ir įmokas pagal sutartis už komunalinių atliekų tvarkymą bei kitų finansavimo šaltinių (savivaldybės biudžetas, valstybės biudžetas ir kt.). Komunalinių atliekų turėtojams yra taikoma lanksti atliekų tvarkymo mokesčių surinkimo sistema, leidžianti jiems pasirinkti priimtiniausią būdą mokėti už MAATC teikiamas atliekų tvarkymo paslaugas.

Remiantis UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro direktoriaus 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-14 „Marijampolės regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje teikiamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymo tvarka“, fiziniai ir juridiniai asmenys (gyvenamosios ir/ar negyvenamosios paskirties patalpų ir/ar pastatų savininkai ar valdytojai), kurie neturi iš ankstesnių laikotarpių susidariusių ir nepadengtų skolų, gali sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis:

²¹ HoReCa – maitinimo įstaigų sektorius (angliškai Hotels, Restaurants and Catering).

²² MAATC sudarytos sutartys su Organizacijomis

- mišrių komunalinių atliekų išvežimas iš atliekų turėtojo, kuris vykdomas pagal atliekų tvarkymo centro nuožiūra patvirtintą/us grafiką/us, kurie skelbiami MAATC interneto tinklapyje (juridiniams asmenims gali būti nurodoma atskirame priede);
- didžiųjų ir kitų specifinių atliekų (pavojingų, elektros ir elektronikos, antrinių žaliaivų) priėmimas į bet kurias didžiųjų atliekų ir antrinių žaliaivų priėmimo aikštėles, esančias Marijampolės regiono savivaldybėse bei fiziniams asmenims papildomai numatant jų per davimą atliekų surinkėjui jo vykdomų, viešai skelbiamų, apvažiavimų metu;
- priimti mišrias komunalines atliekas, pristatytais į Marijampolės regioninį sąvartyną;
- iš atliekų turėtojų priimti žaliąsias atliekas kompostavimo aikštelėse, esančiose Marijampolės regiono savivaldybėse.

Kalvarijos savivaldybės gyventojams (atliekų turėtojams), pasirašiusiems su MAATC atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartį, taikomi sekantys atliekų tvarkymo paslaugų tarifai be PVM²³:

- 64,33 Lt (18,63 Eur)/m³ (77,84 Lt (22,54 Eur) su PVM) už 1 m³ mišrių komunalinių atliekų išvežimą ir pristatyti į Marijampolės regiono didžiųjų atliekų ir antrinių žaliaivų priėmimo aikštėles priėmimą;
- 81,87 Lt (23,71 Eur)/t (99,06 Lt (28,69 Eur) su PVM) už 1 tonos mišrių atliekų, atliekų turėtojo pristatyti į regioninį sąvartyną priėmimą;
- 11,76 Lt (3,41 Eur)/t (14,23 Lt (4,12 Eur) su PVM) už 1 tonos statybos ir griovimo atliekų (be biologiškai skaidžių), atliekų turėtojo pristatyti į bet kurią didžiųjų atliekų ir antrinių žaliaivų priėmimo aikštelę, esančią Marijampolės regione, priėmimą;
- 271,25 Lt (78,56 Eur)/t (328,21 Lt (95,06 Eur) su PVM) už 1 tonos atliekų išvežimą ir sutvarkymą;
- didžiųjų ir specifinių atliekų priėmimo aikštelėse esančiose Marijampolės regione, mokamai priimamų atliekų tarifai (kainos)²⁴;

Tais atvejais, kai individualaus konteinerio pastatyti neįmanoma, savivaldybės gyventojams suteikiama galimybė pasirinkti mokėti mokesčius už atliekų tvarkymo paslaugas sudarius sutartį su MAATC pagal gyvenamajame būste deklaruojamą vietą nurodančių gyventojų skaičių. Vadovaujantis 2012 m. kovo 29 d. Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-16-19 „Dėl Kalvarijos savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų“ buvo patvirtintas tarifas fiziniams asmenims sudariusiems sutartis su MAATC dėl atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimo – vienam fiziniui asmeniui 6,0 Lt (1,74 Eur) be pridėtinės vertės mokesčio.

Kalvarijos savivaldybės gyventojai (atliekų turėtojai), kurie nėra sudarę komunalinių atliekų tvarkymo sutarčių su MAATC, privalo mokėti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą. Remiantis auksčiau minėtu Kalvarijos savivaldybės 2012 m. kovo 29 d. tarybos sprendimu Nr. T-16-19, šiuo metu nustatytas vietinės rinkliavos dydis - 23 Lt (6,66 Eur) per mėnesį gyvenamosios paskirties pastatams, 1 buto gyvenamiesiems namams (maksimaliai apmokestinamas plotas: 1 buto name - 100 m², 2 butų name - 180 m²).

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje veiklą vykdantiems juridiniams asmenims (atliekų turėtojams) pasirašiusiems su MAATC atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartį, taikomi sekantys atliekų tvarkymo paslaugų tarifai be PVM²⁵:

- 64,33 Lt (18,63 Eur)/m³ (77,84 Lt (22,54 Eur) su PVM) už 1 m³ mišrių komunalinių atliekų išvežimą iš atliekų turėtojo;
- 81,87 Lt (23,71 Eur)/t (99,06 Lt (28,69 Eur) su PVM) už 1 tonos mišrių atliekų, atliekų turėtojo pristatyti į regioninį sąvartyną priėmimą;

²³ UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro direktorius 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-14 patvirtinta “Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis” su fiziniu asmenimi, 1 priedas.

²⁴ www.maatc.lt/index.php/primimo-aitkels/atliek-kainos-gyventojams.

²⁵ UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro direktorius 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-14 patvirtinta “Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis” su juridiniu asmeniu, 5 priedas.

- 11,76 Lt (3,41 Eur)/t (14,23 Lt (4,12 Eur) su PVM už 1 tonos išrūšiuotų statybos ir griovimo atliekų pagal 2 priede²⁶ pateikiamo sąrašo kodus: 17 01 01, 17 01 02, 07 01 03, 17 01 07, 17 05 04, Atliekų turėtojo pristatyti į regioninį sąvartyną priėmimą;
- 271,25 Lt (78,56 Eur)/t (328,21 Lt (95,06 Eur) su PVM) už 1 tonos atliekų išvežimą ir sutvarkymą tose įmonėse, kur įmanomas atliekų svorio nustatymas;
- didžiujų ir specifinių atliekų aikštelių priimamų atliekų kainos²⁷.

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje veikiantys juridiniai asmenys (atliekų turėtojai), kurie nėra sudarę komunalinių atliekų tvarkymo sutarčių su MAATC, privalo mokėti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą. Vietinės rinkliavos dydžiai juridiniams asmenims (negyvenamosios paskirties patalpų ir/ar pastatų savininkams ar valdytojams) yra nustatomi remiantis aukščiau minėto Kalvarijos savivaldybės 2012 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. T-16-19 priedu „Atliekų susidarymo normos vietinės rinkliavos mokėtojams ir vietinės rinkliavos dydžiai priklausomai nuo vietinės rinkliavos mokėjimo objekto“.

Nuo 2013 m. sausio 1 d. atliekų tvarkymo sistemos administratorius pakeitė vietinės rinkliavos apskaitos tvarką atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus (kainos pripažįstamos pagal kaupimo apskaitos principą, t.y. tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą). Šiuo metu savivaldybei komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vieno mėnesio administravimo kaina su PVM yra lygi per tą mėnesį priskaičiuotos mokėtinės vietinės rinkliavos sumai Kalvarijos savivaldybėje. Pridėtinės vertės mokesčis skaičiuojamas ir apmokamas remiantis Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais. Pridėtinės vertės mokesčis apmokamas iš lėšų, gautų už surinktą vietinę rinkliavą. Kalvarijos savivaldybė su MAATC nėra pasirašiusi naujos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sutarties ir pasikeitusius vietinės rinkliavos apskaitos principus taiko atsižvelgiant į 2009 m. birželio 18 d. tarp Kalvarijos savivaldybės ir MAATC pasirašytą „Regioninės atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo, administravimo ir jos plėtojimo Kalvarijos savivaldybėje sutartį Nr. 176“.

Atsižvelgiant į aukščiau minėtos sutarties punktą 2.1.3 Kalvarijos savivaldybė įsipareigoja teikti Kalvarijos savivaldybės Tarybai tvirtinti MAATC parengtus „Centro valdyboje priimtus vienodus visose Marijampolės apskrities savivaldybėse atliekų tvarkymo tarifus arba vietines rinkliavos dydžius, <<...>> kad gaunamos pajamos padengtų visas Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos išlaidas, išskaitant atliekų šalinimo įrenginių uždarymą ir jų priežiūrą po uždarymo“. Vadovaujantis Marijampolės regiono savivaldybių Tarybų sprendimais „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo tarifo patvirtinimo“ buvo nustatyti ir šiuo metu taikomi sekantys tarifai fiziniams asmenims sudariusiems sutartis su MAATC dėl atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimo (11 lentelė):

11 lentelė. Marijampolės regiono savivaldybių tarybų sprendimais patvirtinti tarifai fiziniams asmenims, sudariusiems sutartį su MAATC dėl komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimo.

Savivaldybė	Savivaldybės Tarybos sprendimo Nr.	Data	Tarifas vienam fiziniams asmeniui per mėn. (Lt (Eur) be PVM)
Kalvarijos	T-16-19	2012 m. kovo 29 d.	6,0 (1,74)
Kazlų Rūda	1-9	2010 m. liepos 30 d ²⁸ .	6,0 (1,74)
Marijampolė	1-422	2012 m. vasario 27 d.	8,0 (2,32)
Šakių raj.	T-249	2012 m. birželio 28 d.	6,0 (1,74)
Vilkaviškio raj.	B-TS-342	2012 m. balandžio 30 d.	6,0 (1,74)

²⁶ UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro direktooriaus 2012 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-14 patvirtinta „Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis“ su juridiniais asmenimis.

²⁷ www.maatc.lt/index.php/primimo-aiktels/atliek-kainos-monoms

²⁸ Kazlų Rūdos savivaldybė nėra priėmusi atitinkamo Tarybos sprendimo ir vadovaujasi pateiktu MAATC valdybos sprendimu.

Marijampolės regiono savivaldybių gyventojai bei juridiniai asmenys (atliekų turėtojai), kurie nėra sudarę komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sutarčių su MAATC, už atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus teikiamas komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugas privalo mokėti vietinę rinkliavą. Šiuo metu Marijampolės regiono savivaldybėse taikomi vietinės rinkliavos dydžiai nustatyti remiantis Marijampolės regiono savivaldybių priimtais tarybų sprendimais „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų“ bei jų priedų „Atliekų susidarymo normos vietinės rinkliavos mokėtojams ir vietinės rinkliavos dydžiai priklausomai nuo vietinės rinkliavos mokėjimo objekto“ pagrindu. Šakių ir Vilkaviškio rajonų bei Kazlų Rūdos savivaldybėse fiziniai asmenys už MAATC teikiamas paslaugas moka **28 Lt (8,1 Eur)** per mėnesį vietinę rinkliavą nuo gyvenamosios paskirties pastatų, namų bendrojo ploto (maksimalus apmokestinamas plotas: vieno buto namo - 100 m², dviejų butų namo – 180 m²) Marijampolės savivaldybėje – **25 Lt (7,24 Eur)** ir Kalvarijos savivaldybėje – **23 Lt (6,66 Eur)**.

Marijampolės regiono savivaldybėse veikiantys juridiniai asmenys moka vienodo dydžio vietinę rinkliavą priklausomai nuo negyvenamųjų pastatų naudojimo paskirties, išskyrus Kalvarijos savivaldybę, kuri remiantis 2012 m. kovo 29 d. Tarybos sprendimu Nr. T-16-19 nustačiusi mažesnius vietinės rinkliavos dydžius pagal visas negyvenamųjų pastatų naudojimo paskirtis.

Remiantis aukščiau paminėtais atliekų tvarkymo sistemoje taikomais vietiniai rinkliavos dydžiais, tarifais ir kainomis, 2013 m. MAATC buvo gautos 12.958.284 Lt (3.752.979 Eur) pajamos (12 lentelė). Pateikti duomenys rodo, kad pagrindinis atliekų tvarkymo centro pajamų šaltinis buvo iš fizinių asmenų surenkami mokesčiai – 9,01 mln. Lt (2,61 mln. Eur), kas sudaro 69,6 proc. visų metinių MAATC 2013 m. pajamų. Iš juridinių asmenų gautos pajamos sudaro 3,66 mln. Lt (1,05 mln. Eur), t.y. 28,2 proc. visų pajamų. 2013 m. taip pat gauta apie 217 tūkst. Lt (63 tūkst. Eur) pajamų iš regioniniame sąvartyne eksplotuojamos biudujų jėgainės pagamintos elektros energijos pardavimo, beveik 40 tūkst. Lt (11 tūkst. Eur) iš AŽ realizacijos bei beveik 40 tūkst. Lt (11 tūkst. Eur) iš ŽAKA pagaminto techninio komposto pardavimo bei kitos netipinės veiklos pajamų.

12 lentelė. MAATC pajamos 2013 m. (Lt/Eur)²⁹

Pajamų rūšis	Litai	Eurai	Proc.
Fiziniai asmenys	9.015.182	2.610.977	69,6%
- sutartys su gyventojais	2.390.556	692.353	18,4%
- sutartys su gyventojais (už m ³)	74.267	21.509	0,6%
- gyventojai rinkliava	6.268.817	1.815.575	48,4%
- gyventojai garažai (rinkliava+sutartys)	60.326	17.472	0,5%
- gyventojai sodai (rinkliava+sutartys)	48.841	14.145	0,4%
- gyventojai (APA)	149.364	43.259	1,2%
- gyventojai (sąvartynas)	23.011	6.664	0,2%
Juridiniai asmenys	3.645.663	1.055.857	28,1%
- negyvenamosios paskirties objektai	342.876	99.304	2,6%
- JA (konteineriai)	2.680.363	776.287	20,7%
- JA (APA)	53.274	15.429	0,4%
- JA (sąvartynas)	569.150	164.837	4,4%
Pajamos iš AŽ pardavimo	39.767	11.517	0,3%
Pajamos iš elektros energijos pardavimo	217.760	63.068	1,7%
Kitos pajamos	39.912	11.559	0,3%
Pajamos viso	12.958.284	3.752.979	100%

Vietinės rinkliavos dydžiai ir tarifai už MAATC teikiamas atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugas nustatomi tokiu būdu, kad surinktos lėšos padengtų suplanuotas Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros ir administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, šalinimo, sąvartyno eksplotavimo, infrastruktūros plėtros, uždarymo, rekultivavimo, priežiūros po uždarymo bei kitas su atliekų tvarkymu susijusias išlaidas.

²⁹ 2013 m. MAATC

1.3.3. Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Kaip buvo pateikta skyriuje apžvalgoje, “visų sąnaudų padengimo“ principas numato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas. 2013 m. MRATS išlaidos sudarė 13,171 mln. Lt. Iš jų atliekų surinkimo ir tvarkymo operatorių teikiamų paslaugų išlaidos sudaro 69,5 proc., atliekų tvarkymo sistemos administrevimas – 22,6 proc. ir finansinės-investicinės veiklos sąnaudos (iš esmės tai Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros sukūrimui paimtų paskolų aptarnavimo sąnaudos) – 7,9 proc.

13 lentelė. Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidos 2013 m. (Lt/Eur)

Išlaidos	Litai	Eurai	Proc.
Atliekų surinkimo ir tvarkymo operatorių paslaugos	9.158.758	2.652.560	69,5%
- Atliekų surinkimo operatoriaus paslaugos	6.778.195	1.963.101	51,5%
- Didžiųjų ir specifinių atliekų priemimo aikštelių eksplotacija	684.041	198.112	5,2%
- Regioninio sąvartyno eksplotacija	1.696.522	491.347	12,9%
Atliekų tvarkymo sistemos administrevimas	2.978.653	862.678	22,6%
- Transporto ir jo priežiūros sąnaudos	176.033	50.983	1,3%
- Darbuotojų DU, ir su juo susijusios sąnaudos	1.318.128	381.756	10,0%
- Ūkio sąnaudos	487.816	141.281	3,7%
- Komisiniai jmokas priimančioms įstaigoms	67.970	19.686	0,5%
- Kompiuterinės ir kitos technikos aptarnavimas	20.244	5.863	0,2%
- Kitos administracinių sąnaudos	261.457	75.723	2,0%
- Neleidžiamų atskaitymų sąnaudos	16.784	4.861	0,1%
- Infrastruktūros atnaujinimas	62.782	18.183	0,5%
- Nusidėvėjimas	567.438	164.341	4,3%
Finansinės - investicinės veiklos sąnaudos	1.034.003	299.468	7,9%
- Paskolų grąžinimai	947.675	274.466	7,2%
- Palūkanos	82.941	24.021	0,6%
- Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	3.387	981	0,0%
Viso sąnaudų	13.171.414	3.814.705	100,0%

Šaltinis: 2013 m. MAATC duomenys

Pateiktos lentelės duomenys rodo, kad pasitvirtinus 2013 m. išlaidos 213 tūkst. Lt (61 tūkst. Eur) viršijo pajamas, todėl siekiant sumažinti regioninės atliekų tvarkymo sistemos išlaidas bei nedidinti esamų paslaugų tarifų, būtina ženkliai padidinti pirminį atliekų rūšiavimą jų susidarymo šaltinyje. Atsižvelgiant į tai, kad 70 proc. išlaidų yra tiesioginės ir betarpiskai priklauso nuo atliekų turėtojų susidarančių ir pateikiamų tvarkyti atliekų, efektyvumo potencialas atliekų tvarkymo sistemos išlaidų (atliekų surinkimo ir tvarkymo operatorių teikiamų paslaugų) sumažinimui yra pakankamai didelis.

1.3.4. Atliekų turėtojų nuomonės tyrimas

Atlikta Marijampolės regiono gyventojų apklausa parodė, kad 70 % apklaustujų (iš bendro 176 atsakiusiųjų skaičiaus) yra patenkinti teikiamos atliekų tvarkymo paslaugos kokybe, 20 % - nepatenkinti ir 10 % neturi nuomonės. Pagrindinės problemos, kylančios dėl paslaugos kokybės:

- atokiose kaimo vietovėse konteinerį toli gabenti iki kelio;
- nėra galimybė rūšiavimui, ypač kaimo vietovėse ir individualių namų valdose (labai didelis atstumas iki rūšiavimo konteinerių);
- per mažai visuomenės švietimo ir informacijos kur atsikratyti konkrečiomis atliekomis;
- nešvarūs konteineriai ir netvarkingos aikštélės;
- sudėtinga iš kaimo vietovių išvežti stambias ir pavojingas atliekas;

- trūksta konteinerių rūbams, tekstilei;
- per retai arba per dažnai ištuštinami konteineriai- patobulinti išvežimo grafiką.

69 % atsakiusiųjų (iš bendro 212 apklaustujų skaičiaus) yra patenkinti esama apmokėjimo už paslaugas sistema, 27 % - nepatenkinti, 4 % neturi nuomonės. Pagrindinės nepasitenkinimo sistema priežastys:

- vienodas mokesčio tarifas rūšiuojantiems ir nerūšiuojantiems;
- apmokestinimas už negyvenamas sodybas;
- per brangi paslauga.

Gyventojų pasiūlymai:

- švesti visuomenę apie rūšiavimo naudą ir suteikti daugiau informacijos apie paslaugas- kur konkretias atliekas galima priduoti;
- skatinti rūšiavimą taikant skirtinę tarifą rūšiuojantiems ir nerūšiuojantiems;
- pastatyti konteinerius prie ezerų ir kitose gausiai lankomose poilsio vietose;
 - taikyti skirtinę tarifą gyvenantiems kaime ir mieste;
 - apmokestinti pagal atliekų kiekį.

2. Kalvarijos savivaldybėje tvarkomų komunalinių atliekų apžvalga

2.1. Susidariusių komunalinių atliekų kiekiei ir sudėtis Kalvarijos savivaldybėje

2013 m. MAATC pateikti duomenys apie Kalvarijos savivaldybėje susidarančių atliekų kiekius ir šaltinius rodo ([žr. 3 priedą](#)), kad 2013 metais susidarė 4219 tonos komunalinių atliekų. Biologiškai skaidžios atliekos (jškaitant popieriaus ir kartono) sudarė 46,6 proc., antrinės žaliavos (jškaitant pakuoṭę) – 28,8 proc., kitos atliekos – 29 proc., iš kurių inertinės atliekos sudarė 11,4 proc. Vienam Kalvarijos savivaldybės gyventojui teko 247 kg komunalinių atliekų per metus. Tai 40 kg mažiau negu Marijampolės regiono vidurkis. Bendras pas gyventojus susidarantis komunalinių atliekų kiekis 2013 m. - 2911 tonos, t.y. 69 proc. nuo bendro komunalinių atliekų srauto. Juridiniai asmenys 2013 m. pateikė tvarkymui 1307 tonas komunalinių atliekų, kas sudaro 31 proc. bendro komunalinių atliekų kieko.

2.1.1. Antrinių žaliavų, jškaitant pakuočių atliekas, surinkimas ir tvarkymas

Remiantis Marijampolės regiono komunalinių atliekų, antrinių žaliavų ir kitų specifinių atliekų surinkimo bei didžiųjų ir specifinių atliekų priėmimo aikštelių eksplotavimo paslaugų sutartimi Nr. 2010/4-35, tarp MAATC ir komunalinių atliekų surinkimo operatoriaus buvo priimtas susitarimas iš surinktų ir realizuotų antrinių žaliavų gautas pajamas dalintis po lygiai, o centras atliekų vežėjams apmokėdavo už antrinių žaliavų kiekius, surenkamus „varpo“ tipo konteineriuose. Kadangi didžioji dalis ten patenkančių antrinių žaliavų yra pakuoṭės, 2013-04-10 vykusio MAATC vadybinio susirinkimo metu buvo priimtas sprendimas (protokolas Nr. AS- 1), kad už jų tvarkymą nuo šiol sumokės pakuočių gamintojų ir importuotojų asociacijos. MAATC apmokės tik už antrinių žaliavų surinkimo kaštus. Už kitokias antrines žaliavas gaunamos pajamos bus skaičiuojamos pagal aukščiau minėtą susitarimą. Tai iš esmės mišraus popieriaus frakcija, kuri sudaro apie 60 proc. viso konteineriuose surenkamo popieriaus/kartono AŽ kieko.

Pagal MAATC pateiktą informaciją (14 lentelė), Kalvarijos savivaldybėje 2011-2012 m. antrinių žaliavų (toliau – AŽ) surinkimui skirtų „varpo“ tipo konteinerių skaičius padidėjo 25 proc. ir toliau išliko pastovus. Šiuo metu savivaldybės teritorijoje įrengta 70 AŽ surinkimo aikštelių. Kalvarijos mieste 1 AŽ surinkimo aikšteliė tenka 182 gyventojų, kitose Kalvarijos savivaldybės gyvenvietėse – 165 gyventojams.³⁰ Jose po vieną minėto tipo konteinerį skirta plastiko, stiklo ir popieriaus/kartono surinkimui.

14 lentelė. MAATC turimos antrinių žaliavų surinkimo priemonės Kalvarijos savivaldybėje 2011-2013 m.

Antrinės žaliavos	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Plastikas	56	70	70
Stiklas	55	70	70
Popierius/kartonas	56	70	70
Viso	167	210	210

Remiantis MAATC pateikta informacija (15 lentelė), Kalvarijos savivaldybėje 2011 m. buvo surinkta 108 tonos, 2012 m. -143 tonos ir 2013 m. surinkta 148 tonų antrinių žaliavų. Pagal komunalinių atliekų surinkėjo pateiktus 2013 m. duomenis, naudojant papildomus konteinerius, iš juridinių asmenų surinkta apie 11,4 proc. nuo viso AŽ kieko. Iš minėtoje lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad bendras AŽ surinkimas Kalvarijos savivaldybėje 2011-2012 m. padidėjo 32,4 proc., o 2012-2013 m. surinkimas liko beveik toks pat. 2012-2013 m. palyginimas rodo, kad surenkamų AŽ sudėtis kito 11 proc. ribose ir šiuo metu bendrame surenkamų AŽ kiekyje plastikai sudaro 30 proc., stiklas – 42 proc. ir popierius – 28 proc.

³⁰ Gyventojų skaičius Techninės specifikacijos duomenimis

15 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimas Kalvarijos savivaldybėje 2011-2013 metais (tonos)

Antrinės žaliavos	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Plastikai	25	47	45
Stiklas	57	55	62
Popierius/kartonas	26	41	41
Viso	108	143	148

Šaltinis: 2011- 2013 m. MAATC

Žemiau pateiktoje 16 lentelėje parodyta, kiek (kg/metus) buvo surinkta AŽ vienam Kalvarijos savivaldybės gyventojui 2011-2013 m. Iš pateiktų duomenų matyti, kad AŽ kiekis tenkantis vienam Kalvarijos savivaldybės gyventojui 2011-2012 m. padidėjo 34,8 proc., o 2012- 2013 m. padidėjo dar 5 proc. Palyginus minėtą rodiklį Marijampolės regiono mastu matyti, kad per visą nagrinėjamą laikotarpį jis buvo didesnis. Įvertinus tai, kad pagal aukščiau pateiktus 2013 m. duomenis pas vieną Kalvarijos savivaldybės gyventoją susidarė 72 kg AŽ, 16,5 proc. pirminio išrūšiavimo rodiklis yra pakankamai žemas, nors 32 proc. viršijo 2013 m. Marijampolės regiono vidurkį.

16 lentelė. Surinktu AŽ kiekis vienam Kalvarijos savivaldybės gyventojui (kg/metus)

Antrinės žaliavos	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Plastikai	2,1	4,0	3,8
Stiklas	4,7	4,6	5,3
Popierius/kartonas	2,1	3,4	3,5
Iš viso	8,9	12,0	12,6
Marijampolės regionas	6,5	8,2	9,5

2012-2013 m. MRATS vyko AŽ antrinis rūšiavimas. 2012 m. jį vykdė UAB „Ekoaplinka“ ir UAB „Autogrida“, o nuo 2012 m. vykdo UAB „Marijampolės švara“, kuri Marijampolės regioninio sąvartyno teritorijoje yra pastačiusi laikiną mišrių komunalinių atliekų (toliau MKA) rūšiavimo liniją. 2012 m. iš mišrių komunalinių atliekų, patekusiu i regioninį sąvartyną, buvo surinkta 319 tonos AŽ, iš kurių Kalvarijos savivaldybės - 16,6 tonų (žr. 17 lentelę). Kadangi jų apskaita pagal savivaldybes nebuvo vykdoma, AŽ kiekiai Marijampolės regiono savivaldybėms buvo padalinti proporcingai iš jų atvežtiems i regioninį sąvartyną ir patekusiems i rūšiavimo liniją mišrių komunalinių atliekų kiekiams. 2013 m. UAB „Marijampolės švara“ i liniją nukreipė 16548 tonas atliekų (3,8 proc. iš jų sudarė Kalvarijos savivaldybės atliekų srautas), iš kurių buvo išrūšiuota 1039 tonos AŽ. Iš jų 40,7 tonos Kalvarijos savivaldybės. Bendras antrinio rūšiavimo rodiklis siekė 6,3 proc. nuo viso perrūšiuoto kiekinio.

17 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų antrinis rūšiavimas Kalvarijos savivaldybėje 2012-2013 m. (tonos)

Antrinės žaliavos	2012	2013
Plastikai	7,0	14,4
Stiklas	4,1	10,5
Popierius	1,5	9,9
Metalai	4,0	5,9
Viso	16,6	40,7

Šaltinis: 2012- 2013 m. MAATC

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintas valstybinis atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų planas, kuriame viena iš numatomų užduočių³¹ yra - „Užtikrinti, kad iki 2020 metų

³¹ Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų planas, 230.4 punktas

mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti“. Užduoties vykdymas numatomas veikiančių regioninių atliekų tvarkymo sistemų mastu.

Ivertinus aukščiau pateiktą AŽ pirminio ir antrinio rūšiavimų veiklos rezultatus bei šiuo metu komunaliniame atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų kiekius, matyti (18 lentelė), kad 2013 m. Kalvarijos savivaldybė ir Marijampolės regionas šios VSATP keliamos užduoties reikalavimus įvykdė 31 proc. tikslumu. Darant prielaidą, kad iki 2020 m. mišrių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis regione ženkliai nesikeis, reikėtų iki to laiko Marijampolės regione 5650 tonomis padidinti paruošimui pakartotinai naudoti ir perdirbti tinkamą AŽ apimtis.

18 lentelė. 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje susidarančių ir išrūšiuojamų AŽ bei VSATP keliamų užduočių AŽ paruošimui pakartotinai naudoti ir perdirbti palyginimas (tonos)

Atliekų (AŽ) rūšis	Kalvarijos sav.	Regionas
Popieriaus/kartono	268	3.724
Plastikų atliekos	628	8.519
Stiklo atliekos	221	2.882
Metalo laužas	97	1.361
Viso AŽ	1.214	16.485
AŽ kiekis reikalingas užduočiai įvykdyti	607	8.243
Vykdoma 2013 m. po pirminio rūšiavimo	146	1.532
Vykdoma 2013 m. po pirminio rūšiavimo (proc.)	24%	19%
Vykdoma 2013 m. po antrinio rūšiavimo	186	2.593
Vykdoma 2013 m. po antrinio rūšiavimo (proc.)	31%	31%

Šiuo metu yra sėkmingai įvykęs „Marijampolės regiono komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių projektavimas, statyba ir ekspluatacija“ pirkimo konkursas ir vykdomi statybos darbai. 2015 m. numatoma šių įrenginių ekspluatacijos pradžia. Remiantis MBA įrenginio technine specifikacija, planuojama išrūšiuoti iki 51 proc. iš jų patenkančių MKA sraute esančių AŽ. Igyvendinus projektą padidės Marijampolės regiono savivaldybių AŽ antrinio rūšiavimo pajėgumai, kurie padės užtikrinti AŽ paruošiamo naudoti pakartotinai ir perdirbti VSATP pateiktą užduoties vykdymą. Tuo pačiu padidės MRATS (MBA įrenginio ekspluatacijos) kaštai. Prognozuojama, kad iki to laiko savo darbą vykdys laikinoji komunalinių atliekų rūšiavimo linija.

2.1.2. Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

2011-2012 m. pagal MAATC pateiktus duomenis buvo atskirai surenkamos tik žaliosios (kapų, parkų) biologiškai suyrančios atliekos. Jų sudėtis neaiški, kadangi komunalinių atliekų surinkimo operatorius tuo metu jas rinkdavo naudodamas mišrių komunalinių atliekų konteinerių infrastruktūrą ir veždavo šiuos kiekius šalinti į regioninį sąvartyną. Minėtos atliekos buvo surenkamos kartu su kitomis komunalinėmis atliekomis. Žaliųjų (kapų, parkų) atliekų kiekiams apskaitytį surinkėjas taikydavo nustatyta procentinę išraišką, todėl tikėtina, kad MAATC pateikti duomenys nevisiškai tiksliai atspindi tuo metu deklaruojamą biologiškai skaidžių atliekų kiekių (toliau BSA). Pagal MAATC pateiktus duomenis 2012 m. Kalvarijos savivaldybėje buvo surinkta 241 tona žaliųjų (kapų, parkų) atliekų.

Nuo 2012 m. spalio mėn. Marijampolės regiono savivaldybėse pradėjo veikti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (toliau - ŽAKA). Nuo to laiko žaliosios atliekos yra surenkamos specialiai tam skirtais konteineriais ir vežamos tolimesniams kompostavimui į ŽAKA. Regiono gyventojai ir jo teritorijoje veikiantys juridiniai asmenys taip pat turi galimybę į jas atvežti kompostavimui tinkamas biologiškai skaidžias atliekas. Regione pradėjus veikti minėtoms aikštelėms, iš karto pagerėjo į jas patenkančių biologiškai skaidžių atliekų apskaita. Iš MAATC pateiktos informacijos matyti (žr. 19 lentelę), kad 2012 m. į Kalvarijos sav. ŽAKA kompostavimui FA atvežė 12 tonų biologiškai suyrančių atliekų. 2013 m. kompostavimui į Kalvarijos ŽAKA buvo pristatyta 178 tonos biologiškai skaidžių atliekų.

19 lentelė. Kompostavimui tinkamų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas Kalvarijos savivaldybėje 2012-2013 m. (tonos)

Biologiškai skaidžių atliekų pavadinimas	2012 m.				2013 m.			
	FA	JA	KASO ³²	Viso	FA	JA	KASO	Viso
Biologiškai suyrančios atliekos	12	-	-	12	62	60	54	176
Pjuvenos, drožlės, skiedros, mediena, medienos drožlių plokštės ir fanera, nenurodyti (03 01 04)	-	-	-	-	2	-	-	2
Iš viso	12	-	-	12	64	60	54	178

Šaltinis: 2012- 2013 m. MAATC

Iš regioninio sąvartyno teritorijoje veikiančios laikinos rūšiavimo linijos atrinktos biologiškai skaidžios atliekos vežamos į Marijampolės savivaldybės teritorijoje esančią kompostavimo aikštę, kur iš jų gaminamas techninis kompostas. Pagal MAATC specialistų pateiktus duomenis iš antrinio rūšiavimo atrinktų biologiškai skaidžių atliekų pagaminama 70 proc. techninio komposto. Šis savo ruožtu parduodamas regioninio sąvartyno operatoriui ir yra panaudojamas sąvartyno rekultivacijai. Likusi frakcija šalinama regioniniame sąvartyne. Iš MAATC pateiktų duomenų matyti (žr. 20 lentelę), kad 2012 m. Kalvarijos sav. ŽAKA buvo apdorota 34 tonos biologiškai skaidžių atliekų, iš kurių buvo pagaminta 12 tonų komposto ir 16 tonų techninio komposto. 2013 m. tolimesniams naudojimui išgauta 98 tonos komposto ir 176 tonos techninio komposto. Techninio komposto gamybos ciklas vyksta 3 mėn., komposto – 5-6 mėn.

20 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas žaliujų atliekų kompostavimo aikštélėse 2012-2013 m. (tonos)

	2012 m.	2013 m.
Kompostavimui	12	178
Po antrinio rūšiavimo ³³	22	251
Iš viso	34	349

Šaltinis: 2012- 2013 m. MAATC

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintame Valstybiniam atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plane viena iš numatomų užduočių³⁴ yra – „Siekiant įvykdyti Lietuvos Respublikai nustatytas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotis, savivaldybėms nustatomos pereinamosios 2014 - 2015 metų, 2016 - 2017 metų, 2018 - 2019 metų ir 2020 metų laikotarpio komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys.

Regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose turi būti įtraukiamos ir vykdomos 18 lentelėje nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys“. Remiantis tuo, Kalvarijos savivaldybei nustatomos sekančios „Didžiausio leistino šalinti komunalinių BSA kiekio“ užduotys:

- iki 2016 metų – 1519 tonos/metus;
- nuo 2016 metų – 1367 tonos/metus;
- nuo 2018 metų – 1215 tonos/metus;
- nuo 2020 metų – 1063 tonos/metus.

³² Komunalinių atliekų surinkimo operatorius.

³³ BSA kiekiei pagal savivaldybes apskaičiuoti remiantis į laikiną rūšiavimo liniją iš savivaldybių patenkančiais MKA srautais. Joje 2012 m. buvo apdorota 2,3 proc., 2013 m. - 3,8 proc. Kalvarijos savivaldybės MKA.

³⁴ Valstybinis atliekų tvarkymo planas, 236 punktas.

Analizuojant VSATP keliamus uždavinius BSA tvarkymui ir 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje biologiškai skaidžių atliekų susidarymą ir tvarkymą matyti (žr. 21 lentelę), kad esant dabartinėms BSA susidarymo tendencijoms bei sutvarkymo pajęgumams, iki 2016 m. BSA tvarkymui keliamų užduočių reikalavimų įvykdymui Kalvarijos sav. reikėtų padidinti BSA sutvarkymą 29 proc. Laikinosios rūšiavimo linijos veikimo įtakos dėka, šių įsipareigojimų įgyvendinimas pagerėja 41 proc.

21 lentelė. 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje sutvarkomų BSA ir VSATP keliamų užduočių BSA šalinimui sąvartyne palyginimas (tonos)

Biologiškai skaidžių atliekų susidarymas	1966
Leistinas šalinti BSA kiekis užduočiai įvykdyti iki 2016 m.	1519
Po pirmonio rūšiavimo surinktos BSA	132
Vykdoma 2013 m. po pirmonio rūšiavimo (proc.) ³⁵	-70%
Po pirmonio ir antrinio rūšiavimo surinktos BSA	318
Vykdoma 2013 m. po pirmonio ir antrinio rūšiavimo (proc.)	-29%

Šiuo metu yra sėkmingai įvykęs „Marijampolės regiono komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių projektavimas, statyba ir eksplatacija“ pirkimo konkursas. 2015 m. IV ketv. numatoma šių įrenginių eksplatacijos pradžia. Remiantis MBA įrenginio technine specifikacija, planuojama pilnai sutvarkyti iš jų patenkančias biologiškai skaidžias atliekas. Įgyvendinus ši regioninį projektą bus įvykdytos Lietuvos Respublikai nustatytos ir VSATP nurodytos 2016-2020 m. BSA tvarkymo užduotys Kalvarijos bei kitose Marijampolės regiono savivaldybėse. Tuo pačiu padidės MRATS (MBA įrenginio eksplatacijos) kaštai. Prognozuojama, kad iki to laiko savo darbą vykdys laikinoji komunalinių atliekų rūšiavimo linija.

2.1.3. Didžiųjų ir specifinių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

2010 m. buvo užbaigtas projektas Nr. 2002LT/16/P/PE/011 „Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“, kurio metu įrengtos atliekų priėmimo aikštėles kiekvienoje savivaldybėje ir surenkamos antrinės žaliavos, buities pavojingos atliekos, priimamos didžiosios atliekos iš gyventojų bei įmonių. Šiuo metu Didžiųjų ir specifinių atliekų (toliau DS) surinkimas, remiantis MAATC tinklapyje bei vietinėje spaudoje pateikta tvarka, Kalvarijos savivaldybėje vyksta per „Kalvarijos didžiųjų atliekų ir antrinių žaliavų priėmimo aikštelię“ (Kušliškių kaimas, Kalvarijos sav. (prie uždaryto Kalvarijos sav. sąvartyno)) bei vykdant šių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų apvažiavimo būdu, pagal MAATC tinklapyje iš anksto skelbiamus surinkimo grafikus. Kalvarijos savivaldybės gyventojai ir įmonės taip pat turi galimybę pateikti tvarkyti minėtas atliekas bet kurioje Marijampolės regione esančioje didžiųjų atliekų ir antrinių žaliavų priėmimo aikšteliėje. Šių aikštelių eksplataciją, pagal pasirašytą sutartį su MAATC iki 2015 m. liepos 30 d. vykdys komunalinių atliekų surinkimo operatorius.

Remiantis šiuo metu parengtu VSATP projektu, savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose atskirai būtų surenkamos šios DS komunalinės atliekos:

- pavojingosios atliekos;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekos;
- naudotos padangos;
- didelių gabaritų komunalinės atliekos (pvz., baldai ir kitos).

Kalvarijos savivaldybėje DS atliekos iš fizinių ir juridinių atliekų turėtojų priimamos nemokamai arba už tam tikrą mokestį, priklausomai nuo atvežamų atliekų klasifikacijos. Minėti įkainiai paskelbti MAATC internetiniame tinklapyje. DS atliekos apvažiavimo būdu iš gyventojų yra surenkamos nemokamai, bet už kiekvieną surinktą komunalinių atliekų toną sumokama surinkimo operatoriui. Iš žemiau pateiktų duomenų matyti (žr. 22 lentelę), kad 2012 m. į Kalvarijos savivaldybėje esančią DS atliekų priėmimo aikštelię buvo

³⁵ Neigiamo rodiklio reikšmė parodo, kiek proc. trūksta iki VSATP užduoties įvykdymo.

atvežta 8 tonos naudotų padangų, iš kurių 4 tonos surinkta apvažiavimo būdu iš gyventojų. Pagal MAATC pateiktus duomenis matome, kad 2013 m. surinkta panašus skaičius naudotų padangų – apie 7 tonas. Iš atliekų turėtojų surinktos naudotos padangos pagal MAATC pateiktus duomenis, atiduodamos tvarkyti įmonėms UAB „Metaloidas“, UAB „Antrinis perdirbimas“.

22 lentelė. Didžiųjų ir specifinių komunalinių atliekų susidarymas pagal frakcijas Kalvarijos savivaldybėje 2012-2013 m. (tonos)

Atliekų pavadinimas	2012 m.				2013 m.			
	Atvežta tvarkymui į APA		Surinkta apvažiavimo būdu		Atvežta tvarkymui į APA		Surinkta apvažiavimo būdu	
	FA	JA			FA	JA		
Antrinės žaliavos	1,5	0,5	-	2	0,5	5	-	5
Naudotos padangos	4	-	4	8	2	3	2	7
Didžiosios	15	0,6	3	18	8	-	-	8
EEĮ ³⁶	3	-	-	3	3	0,4	-	3
Pavojingos	46	3,5	-	49	42	7	-	49
Kitos	15	3	-	18	13	-	-	13
Viso	84	7	7	98	67	15	2	85

Šaltinis: MAATC 2013 m.

Tvarkant padangas yra taikomas gamintojo atsakomybės principas, t.y. padangų gamintojai ir (ar) importuotojai privalo organizuoti padangų atliekų surinkimą iš padangų platinimo vietų, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir šių atliekų per davimą tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui. Šiuo metu MAATC ieško galimybių pasirašyti papildančios atliekų surinkimo sistemos sutartį su šias atliekas tvarkančia įmone, kuri turėtų įgaliojimus sutartiniaiis pagrindais tvarkyti gamintojų ir importuojamų gaminių atliekas. Šis bendradarbiavimas padėtų išvengti papildomų kaštų, kurie sumokami komunalinių atliekų surinkimo operatoriui už naudotų padangų surinkimą apvažiavimo būdu. Iš 22 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad 2012 m. Kalvarijos savivaldybėje atliekų turėtojai pateikė tvarkyti 18 tonų didžiųjų atliekų, iš kurių 3 tonos (17 proc.) buvo surinkta apvažiavimo būdu. 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje buvo pateikta tvarkymui 8 tonos didžiųjų atliekų. Minėtos atliekos šiuo metu tvarkomos šalinant jas Marijampolės regioniniame sąvartyne.

2012 m. Kalvarijos savivaldybėje fiziniai ir juridiniai atliekų turėtojai pateikė tvarkymui 3 tonas elektros ir elektroninės įrangos (toliau EEĮ) atliekų, 2013 m.– taip pat 3 tonas. 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje susidarė 16 tonų EEĮ atliekų. EEĮ sutvarkymas 2013 m. siekė 20 proc. Šiuo metu pagal MAATC pateiktą informaciją DS aikštelėse ir apvažiavimo būdu surinktos EEĮ atliekos yra perduodamos tvarkyti UAB „EMP Recycling“.

LR įstatymu nustatyta tvarka elektros ir elektroninės įrangos gamintojai ir importuotojai yra atsakingi už jų tiektų vidaus rinkai EEĮ atliekų surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą bei šio tvarkymo ir organizavimo išlaidų padengimą, visuomenės švietimo ir informavimo organizavimą bei išlaidų padengimą. Tarp MAATC ir VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ pasirašyta sutartis dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos. Tai leidžia ženkliai pagerinti EEĮ atliekų surinkimą bei perdirbimą.

Remiantis MAATC pateikta informacija (22 lentelė) 2012 m. Kalvarijos savivaldybėje atliekų turėtojai pateikė tvarkymui 49,5 tonas pavojingų atliekų, iš kurių 99,3 proc. sudarė atliekos turinčios asbesto. Šių atliekų aukštasis rodiklis yra sakyotas LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 351 vykdomos asbesto atliekų tvarkymo programos. Asbesto turinčios atliekos perduotos tvarkyti UAB „Toksika“, likusios 0,35 tonos pavojingų atliekų – UAB „Žalvaris“. 2013 m. pavojingų atliekų susidarymo kiekis išliko panašus. 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje susidarė 53 tonos pavojingų atliekų. Jos visos buvo perduotos pavojingų atliekų tvarkymą vykdantioms įmonėms. Tarp MAATC ir UAB „Žalvaris“ pasirašyta sutartis dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos. Tai leidžia papildomai pagerinti atliekų surinkimą bei tvarkymą.

³⁶ Elektros ir elektroninė įranga.

2012 m. Kalvarijos savivaldybėje fiziniai ir juridiniai atliekų surinkėjai pateikė tvarkytį (22 lentelė) 18 tonų kitų atliekų, kurių pagrindą sudarė mišrios statybinės ir griovimo atliekos (kodas: 17 09 04) – 15,3 tonos ir transporto priemonių stiklai ir plastikai (kodai: 16 01 19; 16 01 20), kurie netinkami tolimesniams perdirbimui – 2,2 tonos. 2013 m. kitų atliekų srautas sumažėjo iki 13 tonų. Kitos atliekos tvarkant šalinamos regioniniame sąvartyne, išskyrus mišrius statybines ir griovimo atliekas, kurios perduodamos tolimesniams tvarkymui į inertinių atliekų priėmimo aikštelę.

Pagal MAATC pateiktą informaciją (22 lentelė), 2012 m. DS aikštelėse buvo surinkta ir perduota perdirbimui 2 tonos antrinių žaliaivų, kurių pagrindą sudarė stiklo ir plastikinės pakuotės atliekos. 2013 m. surinkta ir perduota perdirbimui 5 tonos antrinių žaliaivų.

Apibendrinant 2012-2013 m. DS atliekų tvarkymą (23 lentelė), matyti, kad 2012 m. kitaip būdais buvo sutvarkyta 79 proc. visų Kalvarijos savivaldybėje surinktų DS atliekų. 2013 m. sutvarkytų atliekų kiekis padidėjo iki 89 proc. Pokytį iš esmės salygojo DS atliekų mažesnis surinkimas bei sąvartyne šalinamos didžiųjų atliekų frakcijos galimas sumažėjimas.

23 lentelė. Didžiųjų ir specifinių atliekų tvarkymas Kalvarijos savivaldybėje 2012-2013 m. (tonos)

Atliekų pavadinimas	2012 m.				2013 m.			
	Sutvarkyta kitaip būdais	Pašalinta RS	Viso	Sutvarkyta kitaip būdais (proc.)	Sutvarkyta kitaip būdais	Pašalinta RS	Viso	Sutvarkyta kitaip būdais (proc.)
Antrinės žaliaivos	2	-	2	100%	5	-	5	100%
Naudotos padangos	8	-	8	100%	7	-	7	100%
Didžiosios	-	18	18	0%	0	8	8	0%
EEJ ³⁷	3	-	3	100%	3	-	3	100%
Pavojingos	49	-	49	100%	49	0	49	100%
Kitos	15	2	18	87%	11	1	13	89%
Viso	78	21	98	79%	75	9	85	89%

2.1.4. Komunalinių atliekų tvarkymas

Atsižvelgiant į praėjusių metų patirtį ir šiuo metu esančius Kalvarijos savivaldybės ir Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos pajėgumus ir galimybes matome (24 lentelė), kad 2013 m. 533 tonos komunalinių atliekų buvo perdirbtos ar kitaip panaudotos, o 3685 tonos – pašalintos regioniniame sąvartyne. Minėti skaičiai rodo, kad šalinamų sąvartyne atliekų kiekis sudaro 87 proc. visų Kalvarijos savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų.

Iš jų vieną didžiausią srautą sudaro biologiškai skaidžios ir antrinės žaliaivos (iškaitant pakuotę), kurios bendrame šalinamų komunalinių atliekų kiekyje sudaro 66,5 proc., iškaitant laikinoje rūšiavimo linijoje surenkamas AŽ ir biomasės atskyrimą techninio komposto gamybai, kas pagerina „Perdirbta ar kitaip panaudota“ rodiklį 6 proc. Šių šalinamų atliekų srautai atskleidžia didelį efektyvumo potencialą gerinant minėtų BSA ir AŽ pirminių rūšiavimų šaltinyje ir tuo pačiu mažinant MRATS komunalinių atliekų surinkimo sąnaudas.

Marijampolės regione 2013 m. 12305 tonos komunalinių atliekų buvo perdirbtos ar kitaip panaudotos, o 51902 tonos – pašalintos regioniniame sąvartyne. Minėti duomenys rodo, kad šalinamų sąvartyne atliekų kiekis sudaro 81 proc. visų Marijampolės regione susidarančių komunalinių atliekų.

24 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymas Kalvarijos savivaldybėje 2013 m. (tonos)

Komunalinių atliekų pavadinimas	Viso komunalinių atliekų (tonos)	Perdirbta ar kitaip panaudota (tonos)	Perdirbta ar kitaip panaudota (proc.)	Pašalinta sąvartyne (tonos)	Pašalinta sąvartyne (proc.)
Biologiškai skaidžios	1.698	274	16%	1.425	84%
Popieriaus/kartono	268	45	17%	223	83%

³⁷ Elektros ir elektroninė įranga.

Komunalinių atliekų pavadinimas	Viso komunalinių atliekų (tonos)	Perdirbta ar kitaip panaudota (tonos)	Perdirbta ar kitaip panaudota (proc.)	Pašalinta sąvartyne (tonos)	Pašalinta sąvartyne (proc.)
Biologiškai skaidžios viso	1.966	318	16%	1.648	84%
Plastikai	628	60	9%	568	91%
Stiklas	221	76	34%	145	66%
Metalo laužas	97	6	6%	91	94%
Didžiosios atliekos	8	-	0%	8	100%
Padangos	7	7	100%	-	0%
Elektros ir elektroninės įranga	16	3	20%	12	80%
Pavojingos atliekos	53	49	93%	4	7%
Kitos atliekos	1.223	14	1%	1.209	99%
Iš viso	4.218	533	13%	3.685	87%
Iš jų antrinių žaliaivų (tame tarpe pakuotės)	1.214	186	15%	1.028	85%
Iš jų inertinių atliekų	480	14	3%	466	97%

Šaltinis: 2013 m. MAATC

Savivaldybės atsakingos už VATP nustatyti valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą:

- užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
 - iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
 - iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
 - užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų drauge esančių popieriaus ir kartono, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Vertinant dabartinį Kalvarijos savivaldybės pasiruošimą minėtų užduočių įgyvendinimui matome, kad 2016 m. keliamiems reikalavimams įvykdyti perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekį reikėtų padidinti 32 proc., o iki 2020 m. – 52 proc. Šiuo metu yra sėkmingai įvykės „Marijampolės regiono komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių projektavimas, statyba ir eksploatacija“ pirkimo konkursas ir nuo 2015 m. 4-jos ketvirčio numatoma šių įrenginių eksploatacijos pradžia. Planuojama, kad minėto projekto sėkmingas įgyvendinimas užtikrins savalaikį aukščiau paminėtų užduočių įvykdymą.

2.1.5 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Marijampolės regiono savivaldybėms pasirašius bendradarbiavimo sutartį ir įgyvendinus projektą „Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“, projekto Nr. 2002LT/16/P/PE/01, Marijampolės regione įrengtas naujas Marijampolės regiono komunalinių atliekų sąvartynas (I ir II sekcijos), atitinkantis Europos Komisijos atliekų tvarkymo direktyvą ir Lietuvos Respublikos teisės ir norminių aktų reikalavimus. Projekto vertė – 44.917.475 Lt (be PVM), iš kurių 3.593.398 Lt – MAATC lėšos. Marijampolės regioninis sąvartynas yra Marijampolės savivaldybės teritorijos rytinėje dalyje, 10 km į rytus nuo Marijampolės miesto centro ir 3,5 km į pietvakarius nuo Igliškelių gyvenvietės, netoli Panausupio kaimo, šalia esamo Marijampolės miesto sąvartyno. Vidutiniškai tame per metus numatoma pašalinti apie 38 tūkst. t., per sąvartyno 20 metų eksploatacijos laikotarpį – 750 tūkst. tonų atliekų. 1-2 celių projektinis pajėgumas 375 tūkst. tonų. Sąvartyno eksploatavimas suskirstytas etapais. Pradžioje atliekos pilamos pradedant nuo naujojo sąvartyno dalies (1 sekcijos), vėliau (2 sekcija) ir po to tesiamas 3 ir 4 sekcijose. Regioninį sąvartyną pagal pasirašytą sutartį iki 2014 m. gruodžio mėn. eksploatuoja UAB „Ekoaplinka“. Marijampolės regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamos Marijampolės regione susidarančios nepavojingos komunalinės atliekos ir nepavojingos gamybinės atliekos iš įmonių, kurių perdirbti nėra techninių galimybių bei pajėgumų. Pagal MAATC

pateiktą informaciją, iš viso sąvartyne nuo 2009.03.02 iki 2013.12.31 (su uždarytais sąvartynais) sutvarkyta 296630 tonos atliekų.

Atvežtos statybos ir griovimo atliekos kaupiamos prie sąvartyno esančioje Inertinių atliekų aikštelyje. Šalia esančioje didžiųjų atliekų aikštelyje surenkamos didžiosios buitinės atliekos: panaudoti buitinai prietaisai, mediena, pakuočiai atliekos, stiklas, metalai, naudotos padangos. I inertinių atliekų aikštelyje tolesniams naudojimui iki 2013 m. gruodžio 31 d. buvo pristatyta 12373 tonos inertinių atliekų.

2012 m. gegužės 31 d. įgyvendinus projektą „Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybių sąvartynų uždarymo projektavimo ir statybos darbai“, projekto kodas Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-004 Marijampolės regione buvo uždaryti 6 sąvartynai. Projekto vertė – 32.221.000 Lt (be PVM).

2013 m. birželio 21 d. įgyvendinus projektą „Marijampolės apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas“, projekto kodas Nr. VP3-3.2-AM-01-V-01-009; Marijampolės regione uždaryti 12 nelegalių mažųjų sąvartynų (1 Kalvarijos sav., 1 Šakių raj.sav., 3 Vilkaviškio raj.sav., 1 Kazlų Rūdos sav. ir 6 Marijampolės sav.). Projekto vertė – 25.547.642 Lt (be PVM), iš kurių 1.500.778 Lt – UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ lėšos. 2013 m. sausio-liepos mėn. MAATC senų sąvartynų aplinkos monitoringui ir priežiūrai išleido 51.915 Lt.

Įvertinus tai, kad kaupimai sąvartyno uždarymui bei priežiūrai po uždarymo pagal LR galiojančius įstatymus apmokestinami pelno mokesčiu bei padidina paslaugų kainą atliekų turėtojams, šiuo metu jie nėra daromi. Minėtus darbus ateityje numatoma finansuoti skolintomis lėšomis.

2.1.6 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Remiantis 2007-2013 m. „Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ priemonės Nr. VP-3-3.2-AM-01 „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ nuostatomis, 2013 m. MAATC įvykdė „Marijampolės regiono komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių projektavimas, statyba ir eksploatacija“ viešajį pirkimą. Įgyvendinus minėtą projektą:

- Marijampolės regione surenkamų mišrių komunalinių atliekų srautas bus apdorojamas mechaninio apdorojimo (MA) įrenginiuose, iš jo maksimaliai atskiriant biologiškai skaidžių atliekų (BSA) frakciją, metalų, stiklo, įvairių rūsių plastiko, popieriaus ir kartono atliekas ir pakuočę bei kietojo atgautojo kuro (vad. KAK) frakciją;
- Atskirta BSA frakcija bus stabilizuojama intensyvaus aerobinio apdorojimo įrenginiuose, gaminant stabilią (biologiškai apdorotą frakciją) ir papildomai atskiriant KAK frakciją.

Pagrindiniai numatomi vykdyti procesai:

- Atliekų priėmimas (jskaitant svērimą);
- Stambiųjų atliekų prevencinis atskyrimas iškrovimo/perkrovimo metu, jų tolimesnis tvarkymas;
- Mechaninis rūšiavimas (BSA frakcijos atskyrimas, juodujų metalų atskyrimas);
- Rankinis rūšiavimas (stiklo, spalvotųjų metalų, įvairių rūsių plastiko, popieriaus ir kartono, KAK frakcijos atskyrimas);
- Atskirtų antrinių žaliaivų, didžiųjų ir pavojingų atliekų bei KAK frakcijų laikinas saugojimas;
- Aerobinis biologiškai skaidžių atliekų apdorojimas intensyvaus uždaro kompostavimo įrenginiuose;
- Suskaidyti BSA masės stabilizavimas, gravitacinis sausinimas, lengvos degios frakcijos atskyrimas.

Mechaninio apdorojimo įrenginiuose bus sudarytos galimybės apdoroti ne mažiau kaip 65.000 t/m. mišrių komunalinių atliekų. Biologinio apdorojimo įrenginių pajėgumai turi būti pakankami apdoroti ne mažiau kaip 23.000 t/m. mechaninio apdorojimo įrenginiuose atskirtos BSA frakcijos. Pagal tiekėjo pateiktą pasiūlymą, dirbant pilnu pajėgumu ir apdorojant 65 tūkst. tonų komunalinių atliekų, proceso liekanos (šalinimui sąvartyne) sudarytų 17,58 proc., t.y. 11.430 tonų. Pagal pateiktą pasiūlymą vienos tonos mišrių

komunalinių atliekų apdorojimo kaina – 69 Lt (19,98 Eur) be PVM. Bendra projekto vertė – 33 mln. Lt (9,56 mln. Eur), iš kurių 15 proc. MAATC lėšos.

2.2. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymas ir bendradarbiavimas su komunalinių atliekų tvarkymo sistema

Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant šiuos atliekų srautus:

1. pakuočių;
2. apmokestinamų gaminių (padangos, akumulatoriai, baterijos, vidaus degimo variklių degalų, tepalų, išsiurbimo oro filtra, automobilių hidrauliniai (tepaliniai) amortizatoriai);
3. elektros ir elektroninės įrangos;
4. eksploatuoti netinkamų transporto priemonių;
5. alyvų.³⁸

Šių atliekų, esančių komunalinių atliekų sraute, surinkimą turi organizuoti savivaldybės dalyvaujant gamintojams ir importuotojams. Komunalinių atliekų sraute esančių gaminių ir pakuočių atliekų turėtojai – fiziniai asmenys turi naudotis savivaldybių organizuojamomis šių atliekų tvarkymo (surinkimo, rūšiavimo ir kita) sistemomis. Gamintojai ir importuotojai, įgyvendindami gamintojo atsakomybės principą, turi naudotis savivaldybių organizuojamomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis (pvz., didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, atliekų rūšiavimo konteineriai, kitos priemonės) ir, siekdami įgyvendinti nustatytas užduotis ir organizuoti visų susidariusių gaminių ir pakuočių atliekų sutvarkymą, gali taikyti papildomas priemones (pvz., organizuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą platinimo vietose).³⁹

Atliekų tvarkymo įstatymas įpareigoja savivaldybes (arba jų įsteigtais juridinius asmenis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) su gamintojais ir importuotojais sudaryti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis.

2013 m. MAATC pasiraše pakuočių atliekų tvarkymo sutartis su gamintojų ir importuotojų organizacijomis VŠĮ „Žaliasis taškas“ ir „Pakuočių tvarkymo organizacija“. Sutartyse šalys įspareigoja bendradarbiauti:

- ekspluatujant komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemą,
- šviečiant ir informuojant visuomenę pakuočių atliekų tvarkymo klausimais sąlygas,
- nustatant komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų surinkimo sistemos infrastruktūros plėtros finansavimo tvarką,
- komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų surinkėjų parinkimo tvarką.

Veiklos organizavimas

Diegiamoje pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemoje atskirai nuo kitų komunalinių atliekų bus surenkamos, išvežamos, paruošiamos naudoti ir perduodamos atliekų naudotojams (perdirbti ar panaudoti energijai gauti) šios komunalinės atliekos:

- a) stiklinių pakuočių atliekos;
- b) popierinių ir kartoninių pakuočių atliekos;
- c) plastikinių pakuočių atliekos;

³⁸ Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas, 140 punktas

³⁹ Ten pat, 141 punktas

- d) PET (polietileno tereftalato) pakuočių atliekos;
 - e) metalinių pakuočių atliekos;
 - f) kombinuotų (popierinių) pakuočių atliekos;
 - g) kombinuotų (kitų) pakuočių atliekos;
 - h) medinių pakuočių atliekos;
 - i) kitos pakuočių atliekos;
- j) kartu su aukščiau nurodytomis atliekomis surenkamos tinkamos perdirbtis antrinės žaliavos, nurodomos pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo sutartyje(-se)

Sutartyse taip pat numatyta visuomenės informavimas ir švietimas pakuočių atliekų tvarkymo klausimais pagal Organizacijoms teisės aktuose keliamus reikalavimus. Tam tikslui kiekvienems kalendoriniams metams rengiamos programos, kuriose nurodomos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, kurias ruošiamasi įgyvendinti bendromis MAATC ir Organizacijų pastangomis ir (ar) finansavimu, šių priemonių apimtys, įgyvendinimo bei finansavimo tvarka. Organizacijos įsipareigoja privačių namų valdų gyventojams ir juridiniams asmenims parengti atmintines apie jiems pateiktų rūšiavimo priemonių naudą, naudojimosi tvarką, išvežimo grafikus, Organizacijos internetinėje svetainėje skelbti informaciją apie pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemą, naudojimosi ja tvarką ir naudą, pasiektais rezultatus ir sprendžiamas problemas, parengti metinius pranešimus apie Pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos komunalinių atliekų tvarkymo regione rezultatus ir pristatyti juos Organizacijos ar MAATC organizuojamuose viešuose renginiuose.

Finansavimas

Išlaidos, susijusios su pakuočių atliekų surinkimu, vežimu, paruošimu naudoti/perdirbti, kiek šių išlaidų nepadengia pajamos už parduotas antrines žaliavas, taip pat pakuočių atliekų surinkimo priemonių įsigijimo ir pastatymo išlaidos bei kitos, su šia veikla susijusios išlaidos kompensuojamos Organizacijos narių kooperuotomis lėšomis pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo sutartyje(-se), nustatytomis sąlygomis, proporcingai Organizacijos narių užimamai rinkos daliai, kuri apskaičiuojama ir skelbiama teisės aktų nustatyta tvarka.

Organizacija finansuoja visuomenės švietimo ir informavimo priemonių, kurių apimtys ir įgyvendinimo tvarka nurodoma programoje, įgyvendinimą Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekųtvarkomas pagal MAATC sudarytą sutartį su UAB „Žalvaris“, diegiant papildančią atliekų tvarkymo sistemą. Šios sutarties pagrindu be elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkomas ir kitos gamintojo atsakomybės atliekos - apmokestinamų gaminių (padangos, akumulatoriai, baterijos, vidaus degimo variklių degalai, tepalai, įsiurbimo oro filtra, automobilių hidrauliniai (tepaliniai) amortizatoriai), alyvų atliekos. Atliekos surenkamos apvažiavimo būdu UAB „Žalvaris“ priemonėmis ir surenkama iš MAATC didžiųjų ir specifinių atliekų priemimo aikštelių. MAATC nepatiria šių atliekų surinkimo sąnaudų- surinkimas vykdomas surinkėjo sąskaita.

2013 m. yra pasirašytoji sutartys su gamintojų ir importuotojų organizacijomis - VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ ir Asociacija EEPA dėl elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumulatorių atliekų surinkimo. Šios atliekos surenkamos ir tvarkomas Organizacijų sąskaita.

Analogiškos sutartys su gamintojų ir importuotojų organizacijomis turėtų būti pasirašyti ir dėl padangų surinkimo, kadangi joms taip pat taikomas gamintojo atsakomybės principas. Kadangi šių atliekų susidarymo kiekis gana didelis, Organizacijų sąskaita tvarkomas atliekos ženkliai sumažintų MAATC kaštus.

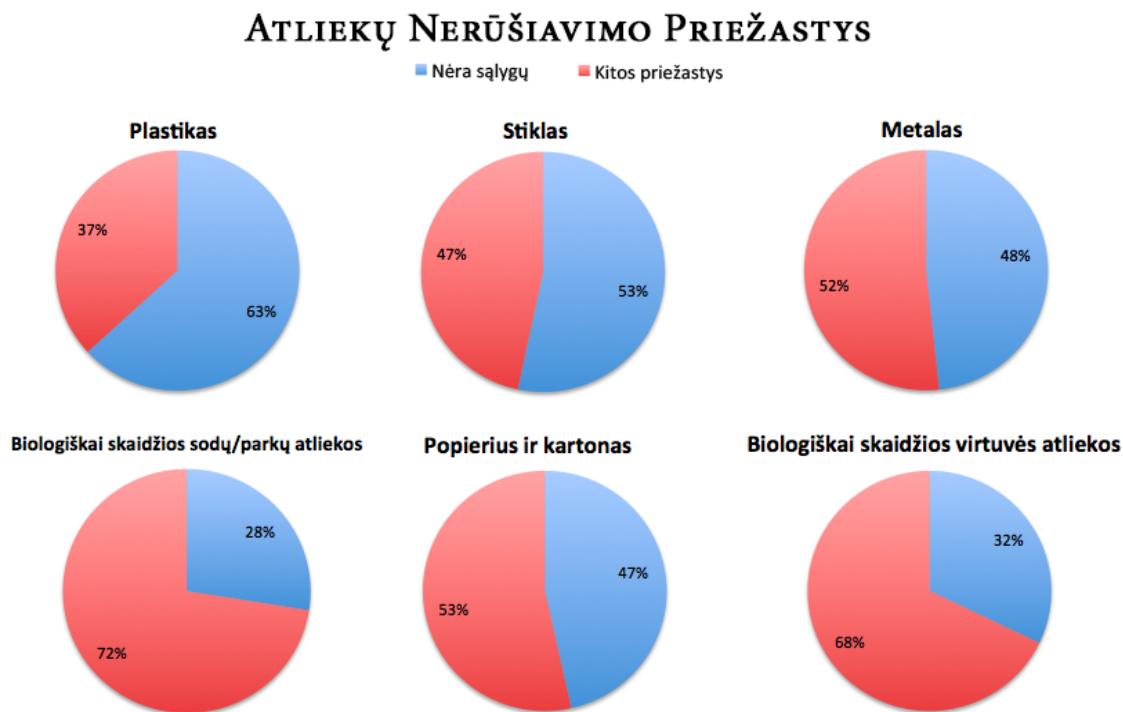
2.3. Marijampolės regiono atliekų turėtojų apklausos duomenų tyrimas

Siekiant giliau pažvelgti į situaciją Marijampolės regione buvo surengta atliekų turėtojų apklausa. Jos metu regiono gyventojų buvo paprašyta atsakyti į klausimus, susijusius su atliekų rūšiavimu, kliūtimis su kuriomis susiduriama bandant tinkamai pašalinti atliekas bei informacijos apie atliekų tvarkymą prieinamumą. Gauti apklausos rezultatai padėjo geriau suprasti regiono žmonėms aktualias problemas bei požiūrių į atliekų tvarkymą.

Apklausos duomenimis, didelė dalis savo atsakymus pateikusių žmonių, kurie nerūšiuoja atliekų, nurodė, kad jų atliekų nerūšiavimo priežastis yra tam tinkamų sąlygų nebuvimas. Žemiau pateiktame paveikslėlyje (4 pav.)

pavaizduotos pagrindinės antrinių žaliaivų ir bioskaidžių atliekų frakcijos, kurias apklausoje sudalyvavę žmonės nurodė, kaip neturintys sąlygų šalinti rūšiuojant.

4 pav. Apklausos duomenys

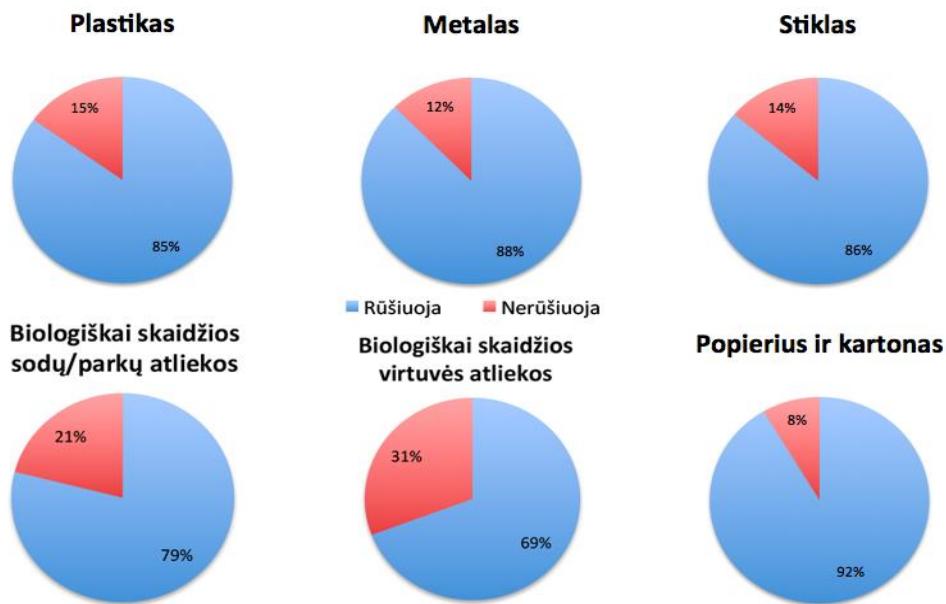

Apklausoje dalyvavę žmonės paminėjo, kad tinkamų sąlygų nebuvinamas tinkamai šalinti atliekas yra sietinas su nepakankamu atliekų konteinerių kiekiu arba per didelį atstumu iki artimiausios konteinerių buvimo vienos. Dalyvavusieji apklausoje taip pat paminėjo, jog esamų konteinerių būklė yra prasta, jų aikšteliés netvarkingos. Taip pat įvardintas konteinerių skirtų kitoms frakcijoms (žaliosioms atiekoms, rūbams, batams, tekstilei, cheminėms medžiagoms) trūkumas.

Kita vertus, atėmus žmones, atsakiusius, jog jų gyvenamojoje vietoje nėra sąlygų rūšiuoti atliekas, didžioji dauguma likusiųjų atsakė, kad atliekas rūšiuoja. Žemiau pateiktame paveikslėlyje (5 pav.) galima matyti, kad net 92% apklausoje dalyvavusiųjų žmonių, turinčių sąlygas rūšiuoti popierių ir kartoną, juos rūšiuoja. Taip pat labai didelė dalis (virš 85 %) atsakiusių teigė rūšiuojantys plastiką, metalą ir stiklą. Beveik visi apklausoje dalyvavę asmenys teigė žinantys netinkamai šalinamų atliekų žalą gamtai ir visuomenei.

5 pav. Apklausos duomenys

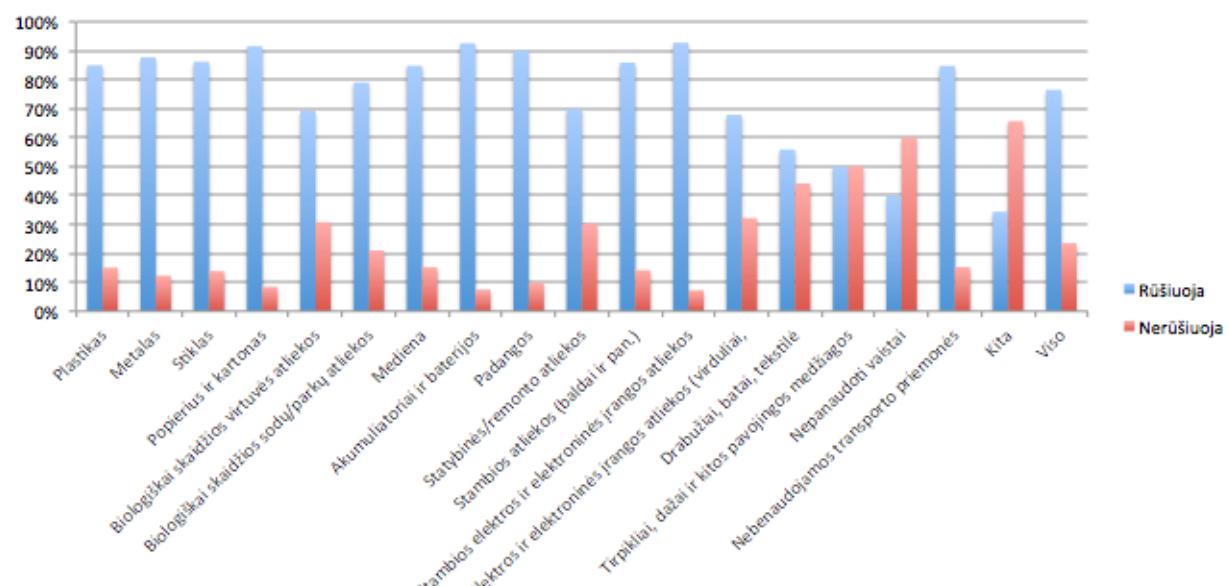
RŪŠIUOJANČIŲJŲ DALIS IŠ TURINČIŲJŲ TINKAMAS SĄLYGAS

Toks aukštas procentas tikinančiųjų, jog rūšiuoja antrines žaliavas, yra ganētinai toli nutolęs nuo realių duomenų, pasak kurių tik mažiau nei 11% antrinių žaliavų fizinių asmenų atliekų sraute yra surenkama išrūšiuotos šaltinyje. Interpretuojant situaciją galima teigti, kad apklausoje sudalyvavo žmonės, kuriuos lengviau pasiekia visuomenės informavimo priemonės, tiek apie pačią apklausą, tiek apie rūšiavimo svarbą, tad jų atliekų šalinimo ipročiai yra pažangesni nuo bendrojo atliekų srauto statistikos. Galima daryti priežiūrą, kad regiono gyventojams suteikus tinkamas sąlygas rūšiuoti atliekas ir tinkamai investavus į gyventojų informavimo priemones galima būtų ženkliai padidinti šaltinyje išrūšiuojamų atliekų dalį.

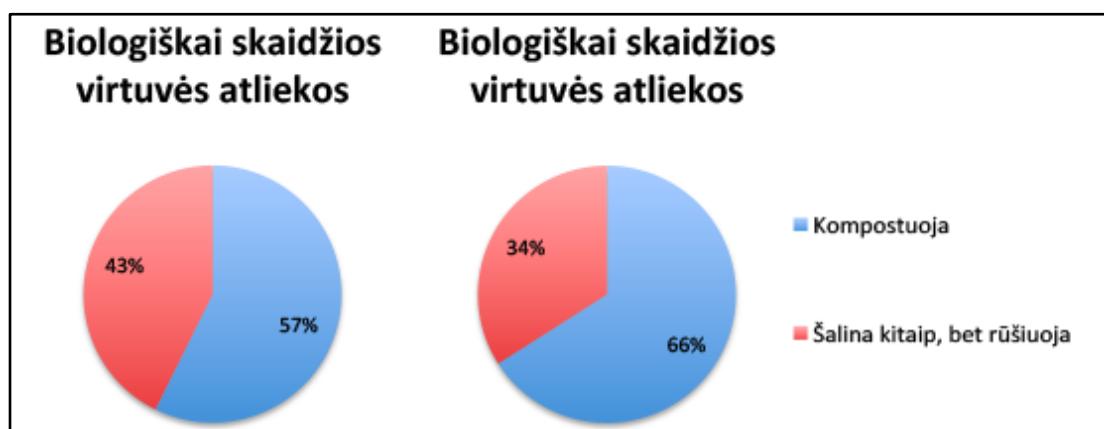
Žemiau taip pat pateiktas paveikslėlis (6 pav.), kuriame atispindi likusiųjų frakcijų rūšiavimo procentas, tiriant tų regiono gyventojų atsakymus, kurie turi galimybę rūšiuoti atliekas. Kaip atispindi paveikslėlyje, didžioji dalis apklaustujų, turinčių sąlygas, atliekas rūšiuoja.

6 pav. Galimybę rūšiuoti atliekas turinčių žmonių rūšiuojančiųjų ir nerūšiuojančiųjų dalys. Apklausos duomenys

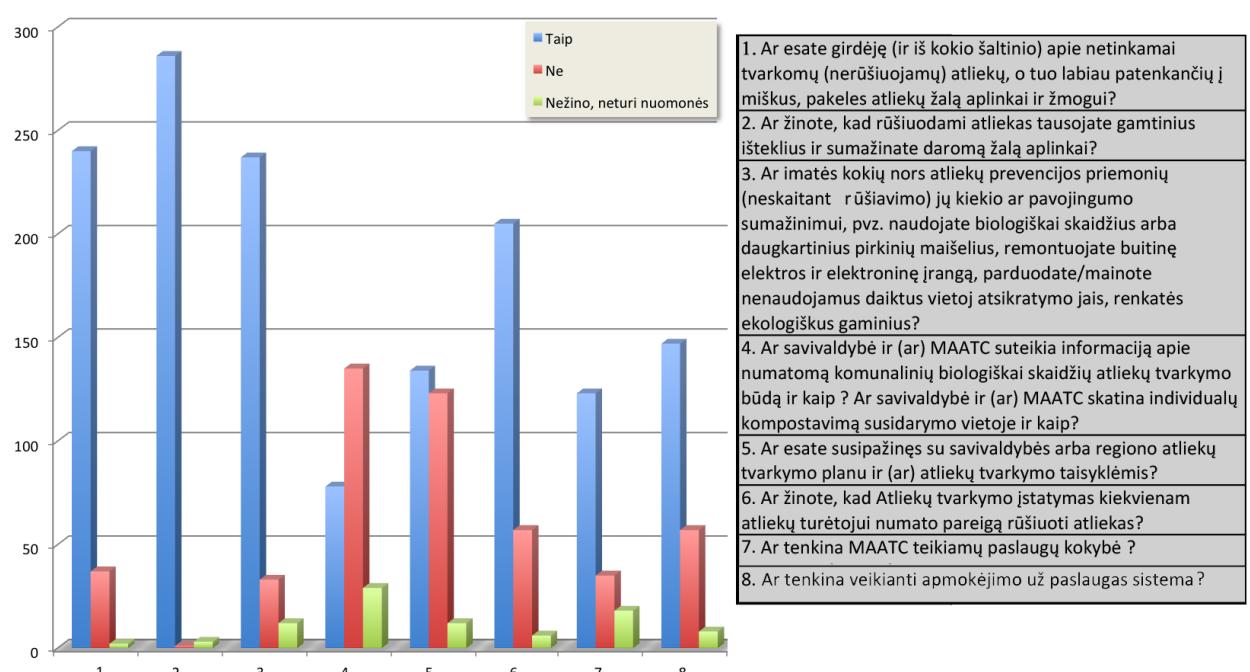
Toliau nagrinėjant apklausos rezultatus, didelė gyventojų dalis nurodė, kad savarankiškai kompostuoja biologiškai skaidžias atliekas. Daugiau nei pusė žmonių, kurie nurodė jog rūšiuoja biologiškai skaidžias atliekas, teigė jog jas kompostuoja (7 pav.). Vėlgi gana akivaizdu, jog yra stiprus pagrindas daryti prielaidą, kad geriau informuotoji ir sąlygas tam turinti visuomenės dalis renkasi tinkamą atliekų šalinimo būdą šalinant ir šią atliekų frakciją, tad būtų tiksliga atkreipti dėmesį, kad daugiau regiono gyventojų būtų tinkamai informuoti bei turėtų tinkamas sąlygas atliekų šalinimui.

7 pav. Biologiškai skaidžias atliekas kompostuojančiųjų skaičius. Apklausos duomenys.

Galiausiai, apklausoje sudalyvavę regiono gyventojai išreiškė nuomonę, jog norėtų turėti galimybę už atliekų tvarkymo paslaugas atsiskaityti internetu, tiesioginio debeto būdu. Pasitaikė nuomonė, kad rūšiuojantiems ir nerūšiuojantiems atliekas reikėtų taikyti skirtingus tarifus, taip pozityviai skatinant rūšiuojančius.

8 pav. Apklausos duomenys

3. Bendras Marijampolės regiono ir Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo būklės įvertinimas

Bendras įvertinimas daromas atsižvelgiant į Valstybiname strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyti užduočių vykdymą.

25 lentelė. VSATP nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir jų vykdymas 2013 m pabaigai:

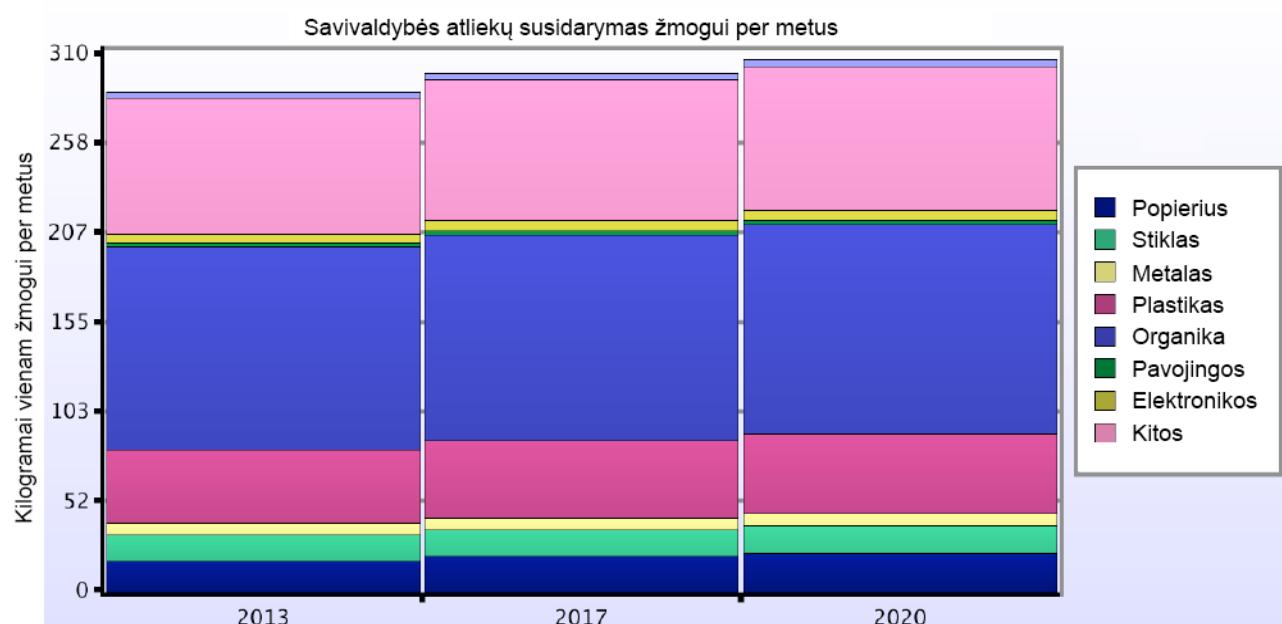
VSA TP pun ktas	VSATP komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Būklė
84.2	Ne vėliau kaip nuo 2009 metų vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose;	Ivykdyta
84.3.	Iki 2011 metų pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus;	Ivykdyta
84.4.	Iki 2013 metų Lietuvoje sukurti reikiamus komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo pajėgumus;	Ivykdyta
	Atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas ir kokybė	Ivykdyta, tačiau yra netolygumai didesnėse ir mažesnėse gyvenamosiose vietovėse
98.1, 84.1	Iki 2009 metų užtikrinti, kad ji būtų visuotinė, geras kokybės, prieinama (iperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.(Visuotinumo principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 procentams savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamomo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus)	
98.2.	Antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo) rūšiavimas	
98.2. 1.2.	Kitų savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelię 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose	Ivykdyta
98.2. 1.3.	Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelię prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose	Ivykdyta
98.2. 1.4.	Atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones;	Ivykdyta
98.2. 2. 98.2. 3.	Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešujų renginių metu.	Ivykdyta
98.3	Iki 2009 metų užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinų atliekų, antrinių žaliavų, biologiskai skaidžių atliekų) surinkimo aikšteliė 50000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikšteliė savivaldybės teritorijoje, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Atsižvelgdamos į savivaldybių teritorijų specifiką ir faktinį minėtų aikštelių įrengimo poreikį, savivaldybės gali taikyti griežtesnius didelių gabaritų atliekų aikštelių įrengimo reikalavimus. Didžiųjų miestų savivaldybių (Marijampolės) gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 5 kilometrai, o kitų savivaldybių gyventojams – ne daugiau kaip 10 kilometrų	Ivykdyta

98.4, 84.5	Iki 2013 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 procentų susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos.	Neįvykdymas
98.5, 84.6	Ne vėliau kaip nuo 2013 metų užtikrinti, kad sąvartynuose būtų šalinamos apdorotos, t. y. išrūšiavus likusios, netinkamos perdirbtai ar kitaip naudoti, atliekos.	Neįvykdymas
	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	
101, 1102	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos sudarytų: iki 2010 metų – ne daugiau kaip 75 procentus 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų; iki 2013 metų – ne daugiau kaip 50 procentų 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų.	Neįvykdymas dėl techninių kliūčių, nepriklasiusių nuo regiono savivaldybės ir regioninės sistemos administratoriaus.
104. 1.	„Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologinės atliekos, būtų atskirai surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas	Vykdoma, tęstinė veikla. Pradėta eksploatuoti žaliųjų atliekų tvarkymo sistema, įrengta viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių savivaldybėje.
104. 2.	Iki 2010 metų būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas;	Dalinai įvykdymas 2013 m. įrengta viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių savivaldybėje, vyksta MBA gamyklos statyba
104. 3.	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos būtų kompostuojamos, o gautas kompostas naudojamas įvairioms reikmėms;	Dalinai įvykdymas, vykdoma veikla.
104. 4.	Biodujos būtų išgaunamos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio pūdymo įrenginiuose ir toliau naudojamos;	Neįvykdymas, gali būti įvykdymas
104. 5.	Biologinės atliekos iš viešbučių, motelių, restoranų, viešojo maitinimo įstaigų (švietimo įstaigų ir kt.) būtų surenkamos atskirai ir perdirbamos (pvz., kompostuojant) ar kitaip naudojamos (pvz., biodujų gamybai) aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu, laikantis atliekų hierarchijos.	Neįvykdymas, vykdoma
106. 2.	Savivaldybės turi informuoti visuomenę apie savivaldybės teritorijoje numatomą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdą, taip pat skatinti individualų šių atliekų kompostavimą susidarymo vietoje; Iki 2010 metų, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Vykdoma, tęstinė veikla. Dalinai įvykdymas - įrengta viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių savivaldybėje ir keletas konteinerių individualių namų valdose, dalinamos kompostavimo dėžės individualioms valdoms
108.	Komunalinių atliekų naudojimas energijai gauti Išrūšiavus likusios, netinkamos perdirbtai ir turinčios energetinę vertę komunalinės atliekos, kurių energetinio naudingumo koeficientas, apskaičiuotas pagal energetinio naudingumo formulę, lygus arba didesnis negu 0,65, turi būti naudojamos energijai gauti.	Bus vykdoma ateityje
97,1 13,1 41, 142	Gamintojų ir importuotojų dalyvavimas savivaldybių organizuojamomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis, igyvendinant gamintojo atsakomybės principą.	Vykdoma nuo 2013 m.

V. Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas

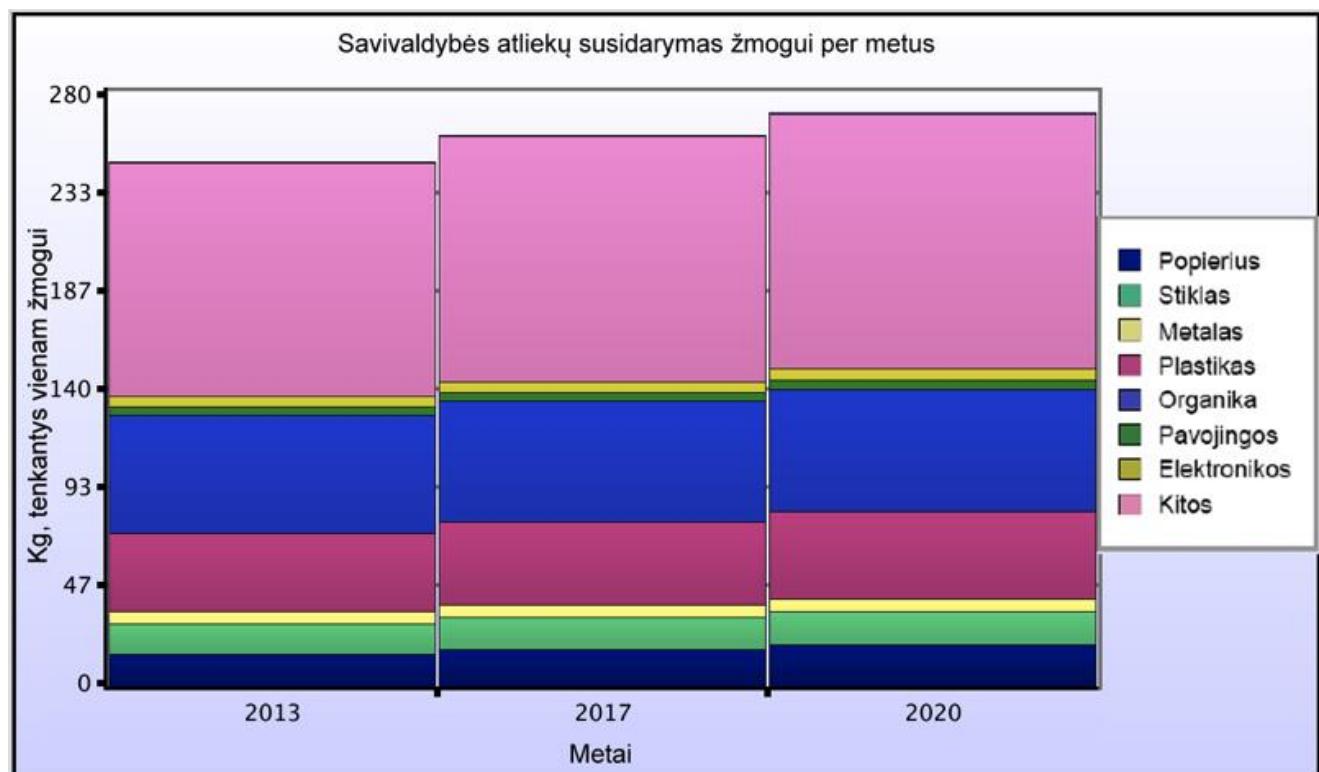
Naudojantis penktosios struktūrinių fondų programos metu devynių Europos valstybių mokslininkų bendrai sukurtos programinės įrangos "Atliekų Tvakymo Planavimo Sistema" (ATPS, angl. "Waste Management Planning System - WAMPS") skirtos regioninių komunalinių atliekų susidarymo Europos miestuose prognozavimui bei realistiniame scenarijuje (detalizuotas aprašymas pateikiamas žemiau, VII skyriuje) išvardintomis priemonėmis, tyrimo metu buvo nustatytas 2020 metais galimas komunalinių atliekų srautas Marijampolės regione. Tyrimo metu buvo atsižvelgta į demografinius bei ekonominius regiono rodiklius, tokius kaip BVP pagal paritetinę perkamąją galią, vidutinė tikėtina gyventojų gyvenimo trukmė, mirtingumas, populiacijos sudėtis pagal amžių bei ekstrapoliacijos metodu gauti galutiniai prognozuotini rezultatai. Pamažu gerėjant ekonominei padėčiai, numatomas didėjantis gyventojų vartojimas. Atlirkti skaičiavimai rodo, jog atliekų kiekis, tenkantis vienam Marijampolės regiono gyventojui, išsaugs nuo 287 kg per metus iki 308 kg per metus (žr. 9 pav.).

9 pav. KA susidarymas per metus, tenkantis vienam gyventojui Marijampolės regione, ATPS (angl. WAMPS) duomenys.

Atlikus bendrą atliekų prognozę, darėme išsamesnius atliekų sudėties ir kiečio vertinimus. Sėkmingai įgyvendinus realistiniame scenarijuje numatytas priemones ir įvykdžius užsibrėžtus tikslus susijusius su pagerėjusiui komunalinių atliekų rūšiavimu pirminiai šaltinyje, 2020 m. prognozuojamas 6,5 kartas didesnis, palyginus su 2013 m., fizinių asmenų komunalinių atliekų atskiras surinkimas ir juridinių asmenų, savo veiklą vykdančių Marijampolės regione - 2 kartus. Planuojama, jog 2020 m. bendras atskiras komunalinių atliekų surinkimas sieks 35.572 tonų, t.y. 55 proc. nuo viso susidarančio komunalinių atliekų srauto.

10 pav. KA susidarymas, tenkantis vienam gyventojui Kalvarijos savivaldybėje, ATPS (angl. WAMPS) duomenys.

Pritaikius aukščiau minėtajį ATPS modelį Kalvarijos savivaldybei ir į skaičiavimus įtraukus būtent tos savivaldybės prognozuojamą gyventojų skaičių, pragyvenimo lygi (BVP PGP), demografinę sudėtį, tiketiną gyvenimo trukmę, kūdikių mirtingumą ir kitus objektyvius duomenis, gauta, kad Kalvarijos savivaldybėje KA susidarymas vienam asmeniui per metus 2014-2020 m. laikotarpiu išaugus nuo 247 kg iki 266 kg arba 7.7 proc. (10 pav.)

Nors bendras gyventojų skaičius regione mažės, vadovaujantis 2014-2020 m. teigiamomis Lietuvos ekonominiių rodiklių projekcijomis bei tuo laikotarpiu šalies ūkiui numatoma ženklia ES struktūrinių fondų parama bei didėjančiu užsienio ir vietinių investicijų prognozėmis, daroma prieleda, kad juridinių asmenų generuojanamas komunalinių atliekų srautas Kalvarijos savivaldybėje nemažės. Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prieleda, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis.

4-ajame priede pateikti skaičiai rodo, kad sėkmingai įgyvendinus numatytais priemones ir įvykdžius užsibrėžtus tikslus susijusius su pagerėjusiui komunalinių atliekų rūšiavimu pirminiame šaltinyje, lyginant su 2013 m. duomenimis, 2020 m. prognozuojama:

- 5,8 karto didesnis fizinių asmenų KA atskiras surinkimas;
- 10,3 karto didesnis juridinių asmenų, savo veiklą vykdančių Kalvarijos savivaldybėje KA atskiras surinkimas;
- 6,7 karto didesnis bendras KA atskiras surinkimas;
- bendras atskiras KA surinkimas sieks 2237 tonas, t.y. 53 proc. nuo viso susidarančio komunalinių atliekų srauto.

VI. Atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys

Valstybiniam strateginiame atliekų tvarkymo plane numatyti tokie strateginiai tikslai ir uždaviniai:

1. Atliekos turi būti tvarkomos taip, kad nekeltų pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai bei būtų racionaliai naudojami atliekų medžiaginiai ir energetiniai ištekliai.

2. Ilgalaikiai atliekų tvarkymo strateginiai tikslai:

2.1. atliekas tvarkyti pagal atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą;

2.2. iki 2030 metų nutraukti biologiškai skaidžių atliekų ir energetinę vertę turinčių atliekų šalinimą sąvartynuose.

3. Atliekų tvarkymo strateginiai tikslai iki 2020 metų:

3.1. siekti, kad atliekų susidarymas augtų lėčiau nei ekonomika;

3.2. perdirbti ir kitaip panaudoti:

3.2.1. iki 2016 metų ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);

3.2.2. iki 2020 metų ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);

3.3. iki 2016 metu užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą;

3.4. iki 2016 metų sukurti reikiamus mišrių komunalinių atliekų ir jose esančių biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo pajėgumus;

3.5. iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti;

3.6. išlaikyti 2011 metais pasiekta gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų perdirbimo ir kitokio naudojimo lygi – perdirbti ir kitaip panaudoti ne mažiau kaip 90 proc. gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (vertinant pagal atlieku kiekį, išskyrus fosfogipso atliekas);

3.7. iki 2020 metų ne mažiau kaip 70 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) nepavojingų statybos ir griovimo atliekų, išskyrus atliekų sąrašo 17 05 04 kategorijoje (gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03 kategorijoje) nurodytas natūraliai susidarančias medžiagas, paruošti naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip panaudoti, išskaitant užpildymo veiklos rūšis, naudojant atliekas vietoj kitų medžiagų.

4. Numatomi šie atliekų tvarkymo 2014–2020 metų tikslai:

4.1. skatinti atliekų prevenciją ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą;

4.2. sumažinti sąvartynuose šalinamą atliekų kiekį, plėtojant racionalų atliekų medžiaginių ir energetinių išteklių naudojimą;

4.3. užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;

4.4. sukurti vieningą gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos sistemą;

4.5. efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;

4.6. didinti visuomenės sąmoningumą bei kelti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu yra:

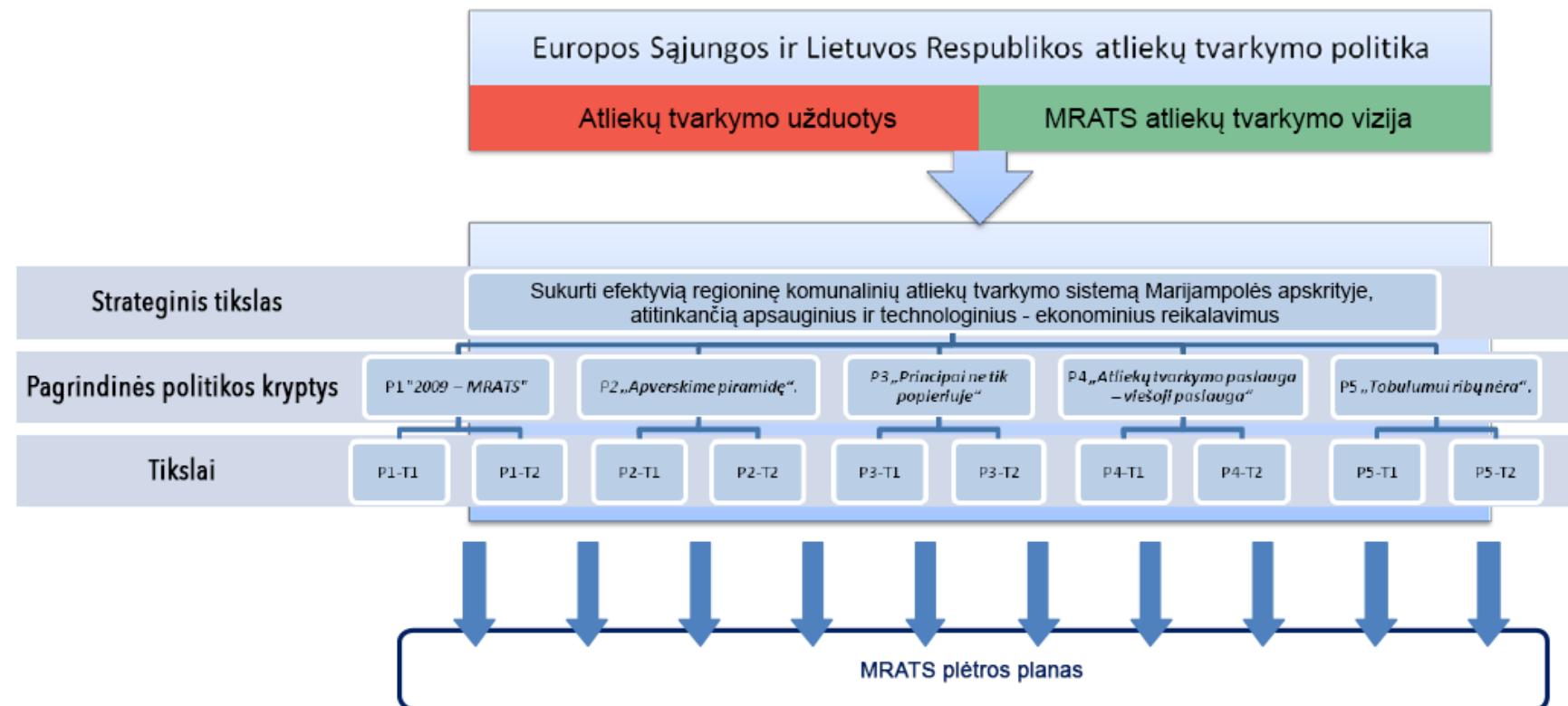
- **sumažinti sąvartynuose šalinamą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;**
- **užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;**
- **išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;**
- **užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.**

Atsižvelgiant į šiuos tikslus ir uždavinius, formuojami Marijampolės regiono atliekų tvarkymo strateginiai tikslai, politikos kryptys ir uždaviniai. Išanalizavus esamą padėtį ir nustatytus tikslus, planuojama MATS plėtra, siūlomos priemonės ir sistemos finansavimo būdai.

Strateginis tikslas

Strateginis tikslas - sukurti efektyvią ir tvarią regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Marijampolės regione, atitinkančią aplinkosauginius ir techninius – ekonominius reikalavimus.

11 pav. Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtros struktūra

Politika

Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos politiką ir toliau formuos bei vykdys UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ bendradarbiaudama su ją įsteigusiomis Marijampolės apskrities savivaldybių administracijomis ir koordinuojant Marijampolės regioninės plėtros Tarybai.

Laikantis nuoseklumo ir tēstinumo principų, 2014 –2020 metams lieka galioti anksčiau nustatytos Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos politikos kryptys:

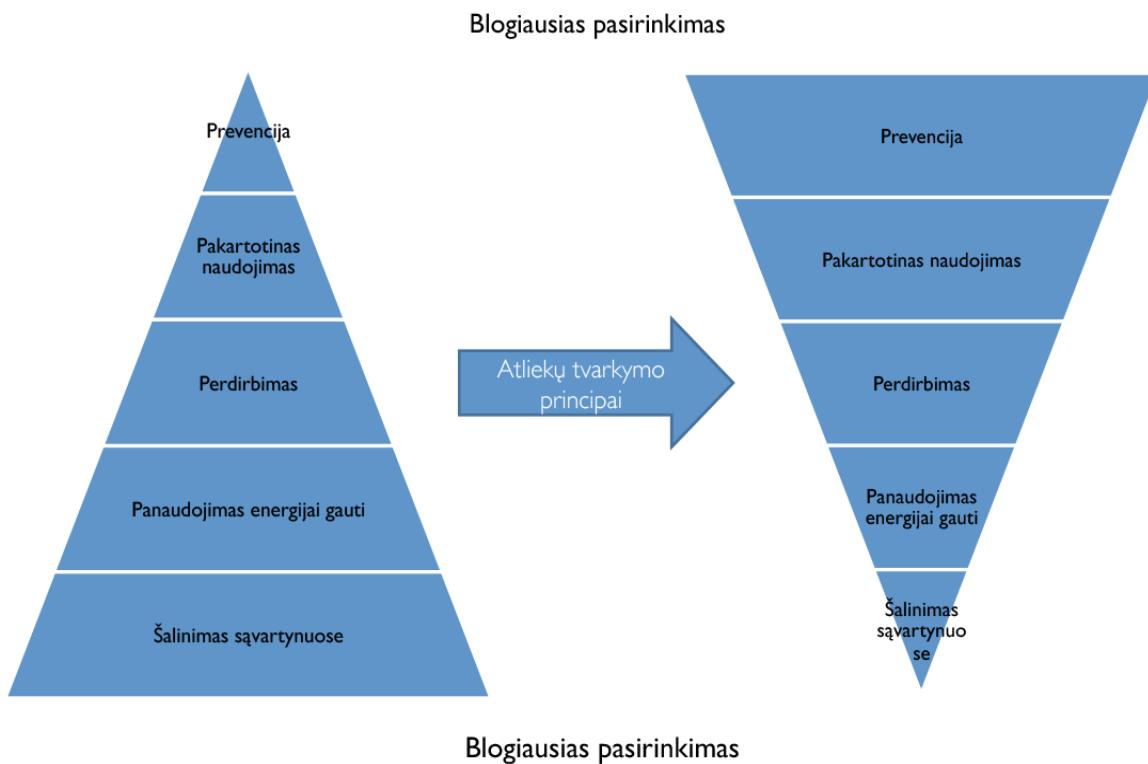
P1 „Marijampolės apskrityje – MRATS“. Siekti, kad Marijampolės regioninė atliekų tvarkymo sistema užtikrintų efektyvų, tvarų ir reikalavimus atitinkantį atliekų tvarkymą regione.

UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ ir Marijampolės apskrities savivaldybės susidariusių atliekų tvarkymui turi kurti ir palaikyti tokią infrastruktūrą, apmokestinimo sistemą ir veiklos organizavimą, kad sistema būtų ekonomiškai ir ekologiškai tvari ir efektyvi. Ši politikos kryptis glaudžiai siejasi su kitomis, žemiau nurodytomis kryptimis.

P2. „Apverskime piramidę“. Siekti, kad komunalinės atliekos Marijampolės regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje būtų tvarkomos laikantis ES direktyvomis ir LR Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo hierarchijos, t.y. skatinti atliekų prevenciją, didinti perdirlbimui skirtų atliekų atskirą surinkimą ir mažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekius.

Marijampolės apskrityje, kaip ir visoje Lietuvoje vis dar daug komunalinių atliekų patenka į sąvartynus ir maža dalis rūšiuojama ir perdirlbama. Todėl vis dar aktuali politika – „apversti piramidę“ (žr. 0.).

12 pav. Atliekų tvarkymo „piramidės“ apvertimas

Šios politikos įgyvendinimui pirmiausia būtina siekti, kad atliekų turėtojai suprastų atliekų prevencijos, pakartotino naudojimo, svarbą, žinotų kokias būdais galima išvengti atliekų bei kokias atliekas galima naudoti pakartotinai; skatinti atliekų prevencijos iniciatyvas, skatinti atskirą atliekų surinkimą jų susidarymo vietose, sukurti pakankamą rūšiavimui skirtų įrenginių tinklą bei regiono poreikius atitinkančių atliekų perdirlbimo įrenginių tinklą.

P3. „Principai ne tik popieriuje“. Siekti, kad komunalinės atliekos Marijampolės regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje būtų tvarkomos užtikrinant atliekų tvarkymo principų įgyvendinimą –

, „savarankiškumo ir artumo“, „visuotinumo“, „teršėjas moka“, „gamintojo atsakomybės“, „atsargumo ir tvarumo“, „techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo“.

Atliekų tvarkymo principų laikymasis padeda užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos „teisingumą“.

Remiantis Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano nuostatomis, „savarankiškumo ir artumo“ principas turi užtikrinti, kad netinkamos perdirbtų ir kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos viename iš artimiausių reikalavimus atitinkančiame atliekų šalinimo įrenginyje. Šis principas siejasi su kitais - „techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo“ ir „atsargumo ir tvarumo“ principais- kuriant infrastruktūrą turi būti įvertintos techninės – ekonominės galimybės ir pavojingumas.

Visuotinumo principas - viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti visuotinė (teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams), geros kokybės, prieinama, įperkama.

Principas „teršėjas moka“. Atliekų tvarkymo išlaidas pagal principą „teršėjas moka“ turi apmokėti atliekų turėtojas. Tačiau siekiant efektyvesnio atliekų tvarkymo šio princiopo supratimas palaipsniui turi būti praplėstas iki princiupo „mokėk kiek terši“.

Gamintojo atsakomybės principas. Šio princiupo įgyvendinimas padės sumažinti atliekų tvarkymo kaštus regione, nes už „gamintojo atsakomybės“ atliekų tvarkymą atliekų turėtojai jau yra sumokėję, įsigijant atitinkamas prekes. Reikia siekti, kad kuo daugiau gamintojų ir importuotojų kurtų regione papildančias atliekų tvarkymo sistemas.

P4. „**Atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga**“. Siekti, kad informacija apie atliekų tvarkymą regione būtų prieinama ir aiški visiems atliekų turėtojams, kad atliekų turėtojai prisijunti atsakomybę ir bendradarbiautų sistemos kūrime.

Šiai politikai įgyvendinti pirmiausia reikia pasiekti, kad atliekų turėtojus nuolat pasiekta informacija apie regioninę atliekų tvarkymo sistemą, tarifų skaičiavimo principus, turimas galimybes rūšiuoti atliekas, aktyviai įtraukinėti visuomenę į klausimų, susijusiu su atliekų tvarkymu sprendimą.

P5. „**Tobulumui ribų nėra**“. Siekti, kad Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos atliekų tvarkymo įrenginiai bei jų tinklas būtų nuolat modernizuojami ir plėtojami atsižvelgiant į sistemos poreikius bei technologijų progresą.

Kaip ir bet kokioje kitoje veikloje, modernios technologijos atliekų tvarkyme padeda pasiekti didesnio efektyvumo, mažiau teršti aplinką. Todėl reikia siekti, kad sistemos įrenginiai ir kitos priemonės (pvz., apskaitos, vadybos, logistikos) atitiktų šiuolaikinius reikalavimus ir būtų kiek įmanoma labiau artimi geriausiai prieinamoms praktikoms.

VII. Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtra

Ruošiant Marijampolės regiono ATP buvo modeliuojami trys regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros scenarijai - *optimistinis, realistinis ir pesimistinis*. Siekiant atliekų tvarkymo bendro tvarumo, kuris išskaidomas į ekominį, ekologinį ir socialinį, buvo vadovaujamas *būvio ciklo koncepcija*, įvertinta atliekų prevencijos ir atskiro surinkimo priemonių ir kitų priemonių įtaka ekologiniu, ekominiu ir socialiniu požiūriais. Modeliavimui buvo naudojamos Atliekų Tvarkymo Planavimo Sistemos (ATPS) "WAMPS Reco Baltic" ir "LCA-IWM WAMPS".

Scenarijams buvo taikomos tokios prielaidos ir priemonės:

- visi scenarijai užtikrina VSATP keliamų uždavinių įgyvendinimą;
- kadangi esminiai sprendimai dėl priemonių jau yra padaryti (MBA įrenginio ir RS 3-4 sekcijų statyba), galėjome variuoti tik tam tikrose ribose. Scenarijuose taikėme skirtingą BSA konteinerių skaičių (optimistiniame- daugiausia, pesimistiniame- mažiausia);
- skirtingą lėšų kiekį VIP (optimistiniame ir realistiniame tokį patį, pesimistiniame- mažesnį);
- skirtinges prielaidas dėl rūšiavimo šaltinyje intensyvumo.

Atlikus scenarijų ekominę, ekologinę bei socialinę analizę, pasirinktas *realistinis* scenarijus, kaip tinkamiausias pagal priemones ir labiausiai tikėtinas pagal prielaidas.

Pesimistinis scenarijus atmetas kaip netinkamas dėl ekominiių ir ekologinių vertinimo rodiklių netenkinimo:

- esant tokiam atliekų rūšiavimo procentui, daugiausia komunalinių atliekų pateks į MBA įrenginį, taip pat daugiau bus surenkama konteineriniu būdu- dėl to padidės kaštai, ko rezultatas būtų paslaugos tarifo kėlimas;
- susiformuos didžiausias kiekis MBA įrenginio produktų - KAK ir stabilato;
- ekologiniai rodikliai- blogiausi iš visų trijų variantų;
- socialiniu požiūriu - esminė nauda žmogui mažiausia.

Optimistinis scenarijus pagal visus kriterijus būtų laikomas tinkamiausiu, tačiau jis vis dėlto buvo atmetas dėl šių priežasčių:

- modeliuotas atliekų rūšiavimo procentas yra pakankamai aukštas, nors ir įvertinant, kad žmonių sąmoningumas kils;
- padarytos investicijos (rūšiavimui skirtų priemonių, švietimo) gali neduoti atitinkamo efekto - nors priemonės bus pakankamos, žmonės nepersiorientuoti ir nepakeis savo požiūrio taip greitai;
- socialiniu požiūriu kriterijų rezultatai esminės įtakos nedaro.

Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtra vykdoma *Marijampolės regiono ATP numatyto realistinio scenarijaus pagrindu* ir vadovaujantis Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtros strategija.

1. Realistinis scenarijus - Kalvarijos savivaldybė

Bendros scenarijaus prielaidos, priemonės ir investicijos

26 lentelė. Bendros prielaidos, priemonės ir investicijos

Bendros prielaidos	Priemonės	Investicijos, tūkst. Lt (Eur)
1. Planuojami pirkimai įvyks	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio statyba	33000 (9557)
2. Sudarytos sutartys su Organizacijomis, kitais vykdytojais įsigalios ir bus veiksmingos	1. Pakuočių atskiro surinkimo konteineriai pagal sutartis su organizacijomis (jau vykdomos priemonės pagal pasirašytas sutartis): 1.1. gyventojų, gyvenančių namų valdose aprūpinimas 24 500 vnt. konteinerių iki 2014 m. II pusmečio, 10 500 – nuo	

Bendros prielaidos	Priemonės	Investicijos, tūkst. Lt (Eur)
	<p>2015 m.(išskyrus stiklą); stikliui- nuo 2014 II pusm.- 35 000;</p> <p>1.2.daugiabučių gyventojų aprūpinimas konteineriais – pagal atstumus (ne daugiau kaip 150 m iki 2016 m. ir 100 m.iki 2018 m.).</p> <p>1.3 Juridinių asmenų aprūpinimas - pagal poreikį</p> <p>2. BSA konteineriai/dėžės:</p> <p>2.1. gyventojų, gyvenančių namų valdose aprūpinimas 14 000 vnt. konteinerių nuo 2014 m., 14 0000 vnt. nuo 2015 m., 7000 kompostavimo dėžių nuo 2014-2015 m.</p> <p>2.2.daugiabučių gyventojų aprūpinimas konteineriais- 7 000 vnt. nuo 2015 m.</p> <p>2.3 Juridinių asmenų aprūpinimas – 900 vnt.</p> <p>3. Tekstilės atskiro surinkimo sistemos sukūrimas pasirašant sutartis su surinkėjais</p> <p>4. EEĮ ir padangų surinkimo papildančių sistemų sukūrimas pagal sutartis su Organizacijomis (gamintojo atsakomybės principo taikymas)</p>	
3. Viešinimo priemonės bus veiksmingos	Viešinimo priemonės	1 080 (313)
4. Interneto svetainė bus patogesnė gyventojams	MAATC interneto svetainės patobulinimas	10 (2,9)
5. EMAS ir programos bus sėkmingai įdiegtos ir bus veiksmingos	<p>EMAS diegimas</p> <p>Logistika, stebėsenos, vizualizacijos programos</p>	<p>350 (101) lėšos-85 proc.</p> <p>(43)</p>

Antrinių žaliavų atskiras surinkimas

Kadangi MAATC jau vykdo pakuočių atskiro surinkimo plėtrą pagal pasirašytas sutartis su Organizacijomis, vertinama, kad šios priemonės bus pakankamos (aprašymas IV skyrius 1.2 punkte) Atskiro surinkimo konteineriai bus aprūpinti visi individualių namų valdų gyventojai, o daugiabučių gyventojai - pagal nustatytus atstumus. Bus surenkamos pakuočių atliekos ir kartu tinkamos perdirbtai antrinės žaliavos.

Remiantis aukščiau išvardintomis priemonėmis ir prielaidomis, prognozavome antrinių žaliavų atskiro surinkimo srautus fiziniams asmenims- atskirai individualių namų gyventojų ir daugiabučių bei juridinių asmenų. Manoma, kad didžiausias surinkimo procentas Marijampolės regiono mastu bus individualių namų gyventojų, nes jie bus pilnai aprūpinti rūšiavimo priemonėmis - nuo manomų 6 % (nuo susidariusių šių atliekų kiekio) 2013 m. pabaigoje- iki 80 % 2020 metais. Planuojama, kad daugiabučių gyventojai dėl mažesnio patogumo rūšiuos mažesniu procentu- nuo 16 % 2013 m. pabaigoje, iki 50 % 2020 m. Daroma prielaida, kad iš juridinių asmenų atskirai bus surinkta nuo 4 % 2013 m. pabaigoje iki 50 % 2020 m.-panašiai kaip daugiabučių namų gyventojai.

Kalvarijos savivaldybėje bendras rūšiavimo procentas (žr. 27 lentelę) didėja nuo 12 % 2013 m. pabaigoje iki 62 % 2020 m. Visoms frakcijoms vienodą rūšiavimo procentą, nes priemonių bus pateikia vienodai visoms frakcijoms. Kadangi AŽ pirminis rūšiavimas Kalvarijos savivaldybėje viršija Marijampolės regiono 2013 m. vidurkį (9,3 proc.), 2013-2014 m. AŽ surinkimo užduotis, palyginus su Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio raj. savivaldybėmis, galėtų būti mažesnė arba minėtoji savivaldybė didesniu AŽ surinkimu prisištętų prie Marijampolės regiono ATP numatomu AŽ surinkimo užduočių įgyvendinimo.

27 lentelė. Prognozuojami antrinių žaliavų atskiro surinkimo kiekiei Kalvarijos savivaldybėje 2014 - 2020 m. pagal frakcijas

Atskirai surenkamų AŽ rūšis	Susidaro, t	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Popieriaus/kartono, t	268	53	90	112	134	150	156	167
Plastikų atliekos, t	628	123	211	263	314	353	366	391
Stiklo atliekos, t	221	66	74	92	111	124	129	138
Metalo laužas, t	97	19	33	41	49	55	57	61
Iš viso, t	1.214	261	408	508	607	682	707	757
Atskiro surinkimo proc.		22%	34%	42%	50%	56%	58%	62%

Kalvarijos savivaldybėje gyventojų rūšiavimo procentas (žr. 28 lentelę) didėja nuo 14,7 % 2013 m. pabaigoje iki 62 % 2020 m. Daroma prielaida, kad iš juridinių asmenų atskirai bus surinkta nuo 5,8 % 2013 m. pabaigoje iki 50 % 2020 m.

28 lentelė. Prognozuojami antrinių žaliavų atskiro surinkimo kiekiei Kalvarijos savivaldybėje 2014 - 2020 m. pagal susidarymo vietą (tonos)

Susidarymo vieta	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atskirai gyventojų surenkami AŽ kiekiei	228	336	399	463	501	526	576
Atskirai JA surenkami AŽ kiekiei	33	72	109	145	181	181	181
Iš viso	261	408	508	607	682	707	757
Atskiro surinkimo proc.	22%	34%	42%	50%	56%	58%	62%

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Kaip ir antrinių žaliavų surinkimui, atskirai skaičiavome galimus surinkti BSA kiekius pagal gyvenamosios vietas tipą ir atliekų turėtoją. Iki 2015 m. numatyta Marijampolės regiono individualių namų gyventojams patekti 14000 konteinerių, nuo 2015 m - papildomai dar 14000 konteinerių ir 7000 kompostavimo dėžių, daugiaubčių gyventojams - 7000 vnt. konteinerių nuo 2015 m., juridiniams asmenims pagal sutartis apie 900 vnt. Jų paskirstymas pagal savivaldybes bus vykdomas remiantis MAATC valdybos sprendimais, atsižvelgiant į BSA galimus srautus, jų detalesnę sudėtį, regiono savivaldybėse patikslintu individualiuose ir daugiaubčiuose namuose gyvenančių gyventojų skaičiumi, atliekų turėtojų pasiekiamumą ir sąmoningumą bei BSA surinkimo stebėsenos tvarumą. Taip pat įtraukiama priemonė - atskiras tekstilei atliekų surinkimas (atliekų tvarkymo sistemą papildanti sutartis). 2013 m. Kalvarijos savivaldybėje vienam gyventojui per metus (atėmus tekstilei atliekas) MKA sraute susidarė 76,8 kg BSA.

Planuojant tokią plėtrą ir laikantis aukščiau minėtų prielaidų, prognozuojami sekantys atliekų surinkimo kiekiei:

29 lentelė. Prognozuojami atskiro biologiškai skaidžių atliekų surinkimo kiekiai Kalvarijos savivaldybėje 2014-2020 m.

Atliekų frakcija	Susidarė 2013	Atskirai surinkti kiekiai						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maisto ir žaliosios, t	1.426	119	203	444	604	728	781	866
Popierius, t	268	53	90	112	134	150	156	167
Tekstilė ⁴⁰ , t	272	27	68	95	122	136	150	163
Iš viso BSA, t	1.966	199	361	651	860	1.015	1.086	1.197
Atskiro surinkimo proc.		10%	18%	33%	44%	52%	55%	61%

Biologiškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo kiekius skaičiavome tik tiems individualių namų gyventojams, kurie turės konteinerius arba kompostavimo dėžes. Tie gyventojai, ypatingai kaimo vietovėse, kurie kompostuoja patys ir toliau kompostuos tokiu būdu. Kadangi jų susidarė BSA iki šiol nepakliuvo į mišrias atliekas, atgabentas į sąvartyną, tai jų kiekis neįtakojo prognozuojamų skaičių.

Visose savivaldybėse BSA surinkimas vykdomas vienodu pajėgumu – proc. nuo vienam gyventojui per metus (atėmus tekstilės atliekas) MKA sraute susidarančių BSA normos:

30 lentelė. BSA surinkimas Kalvarijos savivaldybėje 2014-2020 m.

Atliekų turėtojai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Individualių namų gyventojai	11%	20%	47%	59%	65%	70%	71%
Daugiaaukščių namų gyventojai	-	17%	23%	29%	35%	41%	44%

Remiantis aukšciau pateiktais skaičiais prognozuojama, kad individualių namų valdose BSA surinkimas išaugs (žr. 31 lentelę) nuo 7 % 2014 m. iki 66 % 2020 m. nuo susidariusio BSA kiekio.

Daugiabučių gyventojų BSA surinkimo procentas sunkiau prognozuojamas, bet bus mažesnis dėl didesnio nepatogumo, didesnių atstumų iki konteinerių. Manoma, kad 2015 m. atskiras surinkimas bus 16 % ir didės po 5-6 %, o 2020 m. – 2 proc. 2013 m. surenkomos tik žaliosios atliekos iš viešų vietų ir žaliųjų atliekų surinkimui skirtų konteinerių, įtrauktį fizinių bei juridinių šių atliekų turėtojų pateikti kiekiai patekė į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštėles.

31 lentelė. Prognozuojami atskiro biologiškai skaidžių atliekų surinkimo kiekiai iš gyventojų Kalvarijos savivaldybėje 2014-2020 m. (tonos)

BSA surinkimas pagal gyvenamają vietą	BSA susidarymas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Individualūs namai	600	62	114	263	328	360	390	396
BSA surinkimo proc.		10%	19%	44%	55%	60%	65%	66%
Daugiaaukščiai namai	371	25	58	78	100	121	143	151
BSA surinkimo proc.		7%	16%	21%	27%	33%	39%	41%
BSA surinkimas iš viso	970	87	172	341	428	481	534	547
BSA surinkimo proc.		9%	18%	35%	44%	50%	55%	56%

Juridinių asmenų elgseną taip pat sunku prognozuoti, dėl atliekų specifiškumo. Šiuo metu detaliūs pas juridinius asmenis susidarančių MKA srautų sudėties tyrimai nėra padaryti, todėl jų galimi (esantys

⁴⁰ Pagal MAATC pateiktus duomenis 7 proc. mišrių komunalinių atliekų sudaro „Natūralaus pluošto audinių atliekos“

mišriose komunalinėse atliekose) BSA susidarymo kiekių nustatyti remiantis MAATC pateikta bendra mišrių komunalinių atliekų sudėtimi. Kalvarijos savivaldybėje, kaip ir kitose Marijampolės regiono savivaldybėse prognozuojamas vienodo dydžio MKA esančių BSA surinkimas. Pagal prognozes Kalvarijos savivaldybėje 2016 m. numatomas 23 proc. susidarančių BSA (MKA sraute) surinkimas. 2020 m. jis padidėja iki 70 proc. Planuojama, kad bendras JA surenkamų BSA kiekis 2014-2020 m. padidės 63 proc. Žaliųjų atliekų surinkimas iš viešųjų vietų išliks tokis pats.

Likusių komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginyje

Rémēmės prielaida, kad nuo 2015 m. IV ketvirčio regione jau veiks MBA įrenginys. Prognozavome kitų atskirai surenkamų atliekų kiekius - EEĮ, padangų, statybinių atliekų ir kt. Taikant aukščiau aprašytas priemones ir prielaidas, planuojama, kad Kalvarijos savivaldybėje EEĮ surinkimas nuo 20 % 2013 m. padidės iki 90 % 2020 m., nes tiketina bus vykdomos priemonės pagal sutartis su Organizacijoms. Kadangi yra pasirašyti sutartys dėl EEĮ surinkimo, jau 2014 m. EEĮ surinkimas turėtų būti apie 30 %. Pavojingų atliekų surinkimas 2020 m. turėtų siekti 98 %, statybinių atliekų – 70 %, tekstilės - 60 %, padangų 100 % (pastarųjų tiek surinkta iš 2013 m.). Likę po rūšiavimo mišrios KA atliekos patenka į MBA įrenginį, kur toliau apdorojamos. Čia atskiriamos antrinių žaliavų frakcijos, kitos atliekos, kurios netinkamos apdorojimui (patekusios į srautą EEĮ, baterijos, kitos nepavojingos, inertinės atliekos). Toliau lentelėje pateikiama atliekų sutvarkymo būdai ir kiekių 2020 m. I MBA įrenginių patekusios komunalinės atliekos apdorojamos pagal jo tiekėjo pateiktos specifikacijos duomenis.

32 lentelė. Kalvarijos savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų kiekių bei jų sutvarkymo būdai 2020 m. (tonos)

Surinkta atskirai	Perdirbta ar kitaip apdorota	Šalinimas RS	Viso
BSA	997	-	997
AŽ	757	-	757
EEĮ	14	-	14
Pavojingos	52	-	52
Didžiosios	-	8	8
Padangos	7	-	7
Inertinės	336	-	336
AŽ (MBA)	233	-	233
KAK (kietasis atgautas kuras)	854	-	854
Stabilatas	190	-	190
Inertinės, EEĮ, baterijos, kitos nepavojingos, kitos komunalinės	55	-	55
Proceso liekanos (iš sąvartyňų)	-	407	373
Iš viso	3.494	415	3.909
Proceso nuostoliai			309
Iš viso įvertinus proceso nuostolius			4.218

MBA įrenginyje atrenkama 233 t AŽ – 5,5 % nuo bendro atliekų kiekio ir 19 % nuo susidarančių AŽ kiekių. Gautas KAK sudaro 854 t - 20,3 % nuo bendro atliekų kiekio, stabilatas - 190 t – 4,5 % nuo bendro atliekų kiekio, proceso nuostoliai- 309 t – 7,3 %. Įrenginyje atrenkamos netinkamos apdoroti atliekos (inertinės, EEĮ, baterijos, kitos nepavojingos, kitos komunalinės) kurios sutvarkomos kitu būdu. Pagal 2020 m. prognozę 82,8 % (3494 t) KA bus perdirbama arba kitaip naudojama, 9,8% (415 t) šalinama sąvartyne.

VSATP užduočių vykdymas

Toliau aprašomas VSATP užduočių ir atitinkamai šio plano uždavinių vykdymas.

Antrinių žaliavų perdirbimo užduotis:

- ✓ Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbtai.

33 lentelė. Užduoties vykdymas Kalvarijos savivaldybėje 2013 -2020 m. (tonos)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bendras atskirai ir rūšiavimo linijoje surinktas AŽ kiekis	186	302	449	508	607	682	707	757
MBA įrenginyje surinktas AŽ kiekis	0	0	90	360	309	271	258	233
Iš viso	186	302	539	868	916	953	965	990
Pakartotinio naudojimo/perdirbimo užduotis	607							
Trūkumas(-)/perviršis(+)	-421	-305	-68	261	309	346	358	383

Užduotis vykdoma nuo 2016 m., pastačius MBA įrenginį ir jam pradėjus veikti nuo 2015 m. IV ketv.

BSA šalinimo sąvartyne apribojimo užduotis:

- ✓ Užtikrinti, kad nebūtų viršytas didžiausias leistinas šalinti sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis:
 - iki 2016 metų – 1.519 tonos/metus;
 - nuo 2016 metų – 1.367 tonos/metus;
 - nuo 2018 metų – 1.215 tonos/metus;
 - nuo 2020 metų – 1.063 tonos/metus.

34 lentelė. Užduoties vykdymas Kalvarijos savivaldybėje 2013 -2020 m. (tonos).

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Iš viso atskirai surinktos , t	132	199	361	651	860	1.015	1.086	1.197
Iš viso, proc.	7%	10%	18%	33%	44%	52%	55%	61%
Likusios sraute BSA	1.834	1.767	1.605	1.315	1.106	951	880	769
Užduotis - limitas	1.519	1.519	1.519	1.367	1.367	1.215	1.215	1.063
BSA kiekis patenkantis į sąvartyną ⁴¹	1.648	1.581	1.168	-	-	-	-	-
Vykdymas:rezervas (+)/atliekų perviršis(-)	- 129	- 62	351	1.367	1.367	1.215	1.215	1.063

⁴¹ BSA kiekis likęs po antrinio rūšiavimo

Užduotis vykdoma nuo 2015 m. darant prielaidą, kad MBA įrenginys veiks jau nuo 2015 m. IV ketv.

Šalinamų komunalinių atliekų kiekių apribojimo užduotis:

- ✓ Iki 2016 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 55 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos;
- ✓ Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.

35 lentelė. Užduoties vykdymas Kalvarijos savivaldybėje 2020 m.

2020 m.	Perdirbta ar kitai panaudota	Šalinimas savartyne	Iš viso
Iš viso atliekų, t	3.494	415	3.909
Iš viso, proc.	82,8%	9,8%	92,7%
MBA proceso nuostoliai (7,3 %)			309
Iš viso (susidariusių) atliekų, t			4.218

Užduotis vykdoma nuo 2016 m. (pastačius MBA įrenginių)

2. Kalvarijos savivaldybės ir regioninės apimties užduotys bei veiksmai 2014-2020 m. laikotarpiui

36 lentelė. veiksmų programa politikos krypčiai P1 „Marijampolės apskrityje – MRATS“ įgyvendinti

<i>Užduotys</i>	<i>Veiksmai</i>	<i>Vykdytojas</i>	<i>Numatyti vykdymo metai</i>	<i>Finansavimas (regiono mastu) tūkst. Lt (Eur)</i>
P1.1. 3-4 celių statyba	Pradėti naujų celių statybą ir eksploataciją.	MAATC, rangovas - operatorius	2015	4.700 (1361)
P1.2. MBA įrenginio statyba	Pastatyti ir pradėti eksploatuoti MBA įrenginį	MAATC, operatorius	2015	32 000 (9268)
P1.3. 2014 metais įdiegti mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas apskaitos ir surinkimo sistemą.	Įdiegti, eksploatuoti ir tobulinti mokesčio už atliekų tvarkymą surinkimo sistemą, kuri apimtų priimtą AM įsakymu naują mokesčių dydžių skaičiavimo metodiką.	MAATC	2014	50 (14,5)
P1. 4. Diferencijuoti mokesčių atliekų turėtojams, atsižvelgiant į rūšiavimo susidarymo vietoje laipsnį.	Parengti ir įdiegti QR kodų ⁴² sistemą, kurios pagalba MAATC turėtų galimybę vykdyti rūšiavimo stebėseną atliekų susidarymo vietoje. Subalansuoti mokesčių už inertinių atliekų priėmimą aikštelėse ir sąvartyne, skatinant atliekų turėtojus neatsikratyti šių atliekų per mišrių atliekų sistemą.	MAATC	2015	ES lėšos, 200 (58)
P1.5. Užtikrinti visuomenės informuotumą apie naujos mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas sistemos įvedimą.	Nuolat informuoti visuomenę apie atliekų tvarkymo tarifą, jo struktūrą, priemones, galinčias sumažinti tarifo dydį (rūšiavimas, atliekų kieko mažinimas)	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, seniūnijos	2014-2020	

⁴² Išmaniujujų telefonų pagalba naudojama stebėjimo priemonė

37 lentelė. Veiksmų programa krypčiai P2 „Apverskime piramide“ įgyvendinti

Užduotys	Veiksmai	Vykdytojas	Numatyti vykdymo metai	Finansavimas (regiono mastu) Tūkst. Lt (Eur)
P2.1. Kasmet ruošti Visuomenės informavimo programą. Joje numatyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje.	Visuomenės informavimo programos paruošimas, visuomenės švietimo ir informavimo priemonių nustatymas (akcijos, renginiai, straipsniai spaudoje, interviu ir kt.)	MAATC, Kalvarijos savivaldybė seniūnijos	2014 – 2020	1 080 (313)
P2.2. Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje.	Parinkti informavimo būdą ir priemones ir informuoti	MAATC, Kalvarijos savivaldybės seniūnijos	2014 – 2020	
P2.3. Ne rečiau kaip du kartus per metus pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą asmeniškai visiems gyventojams.	Parinkti informavimo būdą ir priemones ir informuoti	MAATC, Kalvarijos savivaldybės seniūnijos	2014 – 2020	
P2.4. Skatinti atliekų prevencijos veiklą ir pakartotinį naudojimą.	MAATC ir kitose Marijampolės regiono interneto svetainėse viešinti informaciją apie Kalvarijos savivaldybėje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, įrankių nuomas punktus, taip pat kitas taisyklas ir dirbtuvės.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020, nuolatos	
	Remti savivaldybėse veikiančias elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, kitas taisyklas ir remonto dirbtuvės, restauravimo ir atnaujinimo studijas ir taisyklas.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020, nuolatos	Įeina į P2.1., P2.2., P2.3 finansavimą
	Skatinti gyventojus neatsikratyti daiktų, kurie turi vertę, o mainyti, parduoti interneto svetainėse. Suteikti informaciją apie tokias galimybes. Rengti tokiu daiktų pardavimo ir apsikeitimo akcijas, muges.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020, nuolatos	
P2.5. Įgyvendinti aplinkos apsaugos vadybos sistemų diegimą regiono įmonėse.	EMAS diegimas	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 - 2020	350 (101,3) kofinansavimas 15 proc.
P2.6. Tobulinti stebėsenos ir kontrolės priemones	Įdiegti logistikos, stebėsenos, vizualizacijos programas	MAATC, Kalvarijos	2014 - 2020	150 (43,5)

Užduotys	Veiksmai	Vykdytojas	Numatyti vykdymo metai	Finansavimas (regiono mastu) Tūkst. Lt (Eur)
	Vykdyti komunalinių atliekų sudėties stebėseną: 1-ajį pusmetį – 1 kartą į savaitę; 2-ajį pusmetį – 2 kartai per savaitę; 3-ajį pusmetį – 1 kartas per mėnesį; nuo 4-ojo pusmečio – 1 kartas per ketvirtę.	savivaldybė		
P2.7. Palaikyti tokį konteinerių skaičių, kad daugiau būtų iengta mažiausiai po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelię 800 gyventojų.	Palaikyti konteinerinių antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklą gyvenamujų namų kvartaluose	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020	Palaikymui, AM lėšos
P2.8. Palaikyti tokį konteinerių skaičių, kad individualių namų kvartaluose, sodų ir garažų bendrijų savininkų teritorijose būtų iengta mažiausiai po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelię.	Palaikyti konteinerinių antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklą sodų ir garažų bendrijų teritorijose	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020	Palaikymui, AM lėšos
P2.9. Iki 2020 metų pabaigos užtikrinti, kad jmonės, įstaigos ir organizacijos bus aprūpintos pakankamu antrinių žaliavų konteinerių skaičiumi.	Plėsti konteinerinių antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklą įmonių, įstaigų, organizacijų teritorijoje.	MAATC, pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2020	pakuočių tvarkymo organizacijos
P2.10. Iki 2020 metų pabaigos užtikrinti pakankamą antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičių viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų	Plėsti konteinerinių antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklą viešosiose vietose.	MAATC, pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2020	pakuočių tvarkymo organizacijos
P2.11. Iki 2018 metų sukurti atskiro maisto atliekų surinkimo sistemą.	(žr. P2.18. užduotį)	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, rangovai	2014-2018	MAATC, savivaldybės , AM
P2.12. Iki 2015 metų būtų įdiegta žaliųjų atliekų susidarymo vietoje tvarkymo infrastruktūra.	(žr. P2.18. užduotį)			MAATC, savivaldybės , AM
P2.13. Iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiau būtų iengta mažiausiai vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų.	Nustatyti poreikį ir įrengti aikštèles	MAATC, pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2016	pakuočių tvarkymo organizacijos
P2.14. Iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiau būtų iengta mažiausiai vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 metrų.	Nustatyti poreikį ir įrengti aikštèles	MAATC, pakuočių tvarkymo organizacijos	2016-2018	pakuočių tvarkymo organizacijos

Užduotys	Veiksmai	Vykdytojas	Numatyti vykdymo metai	Finansavimas (regiono mastu) Tūkst. Lt (Eur)
P2.15. Įdiegti tekstilės atliekų atskiro surinkimo sistemą.	Sudaryti sutartį (is) dėl papildančių MRATS sistemų sukūrimo. Pasirinkti iš esančių rinkoje tekstilės surinkėjų.	MAATC, surinkėjas	2014-2016	surinkėjas
P2.16. Iki 2016 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 55 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	Užduotis sprendžiama kompleksiškai vykdant kitų punktų užduotis	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, AM, MRATS papildančių sistemų sutarčių vykdytojai-pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2016	
P2.17. Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	Užduotis sprendžiama kompleksiškai vykdant kitų punktų užduotis	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, AM, MRATS papildančių sistemų sutarčių vykdytojai-pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2018	
P2.18. Užtikrinti, kad nebūtų viršytas didžiausias leistinas šalinti sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis: • nuo 2014 iki 2015 metų, tonos/metus- 1 519; • nuo 2016 iki 2017 metų, tonos/metus- 1 367; • nuo 2018 iki 2019 metų, tonos/metus - 1 215; • nuo 2020 metų, tonos/metus- 1 063.	1. Užduotis sprendžiama kompleksiškai vykdant kitų punktų užduotis 2. BSA konteineriai/dėžės (regionui): 2.1. gyventojų, gyvenančių namų valdose aprūpinimas 14 000 vnt. konteinerių nuo 2014 m., 14 0000 vnt. nuo 2015 m.; 2.2.daugiaučių gyventojų aprūpinimas konteineriais- 7 000 vnt. nuo 2015 m.; 2.3 Juridinių asmenų aprūpinimas – 900 vnt.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, AM,	2014-2020 3000 (869)	6000 (1738)
P2.19. Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų kraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbtai.	1. Užduotis sprendžiama kompleksiškai vykdant kitų punktų užduotis 2. Aprūpinti gyventojus atliekų surinkimo priemonėmis pagal jau pasirašytas sutartis su pakuočių organizacijomis.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, AM, MRATS papildančių sistemų sutarčių vykdytojai-pakuočių tvarkymo organizacijos	2014-2020	

38 lentelė. Veiksmų programa krypčiai P3 „Principai ne tik popieriuje“ įgyvendinti

<i>Užduotys</i>	<i>Veiksmai</i>	<i>Vykdytojas</i>	<i>Numatyti vykdymo metai</i>	<i>Finansavimas (regiono mastu)</i>
P3.1. Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais iki 2015 metų sukurti <i>trūkstamą</i> pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, eksplauoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalį, alyvų atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo tinklą.	Įgyvendinti ruošiamas sutartis su Organizacijomis dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo.	MAATC, Organizacijos	2014	Organizacijos
	Pasirašyti analogiškas sutartis su Organizacijomis dėl padangų, alyvų ir kt. surinkimo	MAATC, Organizacijos	2014 - 2015	Organizacijos
P3.2. Stiprinti gamintojų atsakomybės principą pasitelkiant RAAD. I savartyną turi pakliūti tik netinkamos perdibti ar kitaip naudoti atliekos.	Savivaldybėje veikiančių gamybos įmonių pristatomų atliekų kontrolė su RAAD pagalba.	MAATC, RAAD	2014 – 2020, nuolat	
P3.3. Inertinių ir kitų atliekų srauto kontrolė	Patikslinti sraute susidarančių atliekų kieki, siūlyti savivaldybei neišduoti statybos/remonto darbų leidimo, kol darbus atliekantis asmuo neįsigijo tam skirto konteinerio.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020, nuolat	
	Prašyti gamintojų pateikti MAATC savo pelenų tvarkymo planus.			

39 lentelė. Veiksmų programa politikos krypčiai P4. „Atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga“ įgyvendinti

<i>Užduotys</i>	<i>Veiksmai</i>	<i>Vykdytojas</i>	<i>Numatyti vykdymo metai</i>	<i>Finansavimas (regiono mastu) tūkst. Lt (Eur)</i>
P4.1. Iki 2015 metų pabaigos patobulinti internetinį tinklapį.	Aiškiau pateikti informaciją atliekų turėtojui, nurodyti daugiau informacijos	MAATC	2014-2015, nuolat	10 (2,9)
P4.2. Užtikrinti, kad visuomenė informuotumo ir sąmoningumo lygis atliekų tvarkymo klausimais nuolat didėtų.	Nuolat vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą atliekų tvarkymo klausimais.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, seniūnijos, operatoriai, Organizacijos	2014 – 2020, nuolat	Jeina į P2.1., P2.2., P2.3 finansavimą
P4.3. Siekti, kad atliekų turėtojai bendradarbiautų su MAATC ir savivaldybėmis	Rengti apklausas, skatinti teikti pasiūlymus dėl paslaugos tobulinimo ir atliekų tvarkymo sistemos gerinimo	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, seniūnijos	2014 – 2020, nuolat	

P4.4 Užtikrinti, kad ir toliau viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų teikiama 100 proc. atliekų turėtojų.	Stebeti ir atnaujinti nekilnojamojo turto savininkų sąrašus, sudaryti sąlygas jiems naudotis atliekų tvarkymo paslauga	MAATC, Kalvarijos savivaldybė	2014 – 2020, nuolat	
--	--	-------------------------------	---------------------	--

40 lentelė. Veiksmų programa politikos krypciai P5. „Tobulumui ribų nėra“ įgyvendinti

Užduotys	Veiksmai	Vykdytojas	Numatyti vykdymo metai	Finansavimas (regiono mastu)
P5.1. Užtikrinti, kad MRATS veiktu remiantis aplinkos apsaugos vadybos principais.	Įdiegti MAATC aplinkos vadybos sistemą ir ją tobulinti, atsižvelgiant į besikeičiančias sąlygas.	MAATC, konsultantai	2014 – 2020, nuolat	Žr. P2.5. punktą
P5.2. Užtikrinti, kad MAATC, savivaldybių, seniūnijų personalo kvalifikacija nuolat būtų tobulinama.	Parengti MRATS mokymų programą ir ją įgyvendinti.	MAATC, Kalvarijos savivaldybė, seniūnijos	2014 – 2020, nuolat	Ieina į P2.1., P2.2., P2.3 finansavimą MAATC, savivaldybės, ES parama

3. Plano įgyvendinimo finansavimas ir poveikis atliekų tvarkymo paslaugos kainai

Kadangi savivaldybė yra bendros regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis, finansiniai skaičiavimai bei vertinimai atliekami ir pateikiami regiono mastu. Atliekant Marijampolės regiono ATP įgyvendinimo finansavimo ir jo poveikio atliekų tvarkymo kainai vertinimą (žr. regiono ATP 6 priedą) buvo remtasi sekančiomis makroekonominėmis prielaidomis:

- Vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos (Lt per mén.) pagal paskutinius Lietuvos statistikos departamento duomenis⁴³ Marijampolės regione 2010 m. buvo 1875 Lt per mén. Pateikti skaičiai rodo, kad nuo 2007 m. jos kasmet mažėjo. Lietuvos ekonomikai atsigaunant turėtų kilti ir vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos, tačiau turint omenyje infliacijos įtaką realioms disponuojamoms namų ūkio pajamoms, daroma prielaida, kad jos 2014 - 2020 m. periodu išsiks nepakitusios;
- Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis Lietuvoje 2011 m. kovo 1 d. buvo 1 mln. 267 tūkst. namų ūkių. Vidutinį namų ūkį sudarė 2,38 asmens. Darant prielaidą, kad Marijampolės regione gyventojų skaičius turėtų mažėti 1 proc. kasmet, prognozuojamas vidutinio namų ūkio dydžio sumažėjimas iki 2,21 gyventojo 2020 m.;
- Marijampolės regiono gyventojas už atliekų tvarkymo paslaugas moka 7,26 Lt (2,1 Eur) per mén. (remtasi keturiose savivaldybėse patvirtintais tarifais fiziniams asmenims, sudariusiems sutartį su MAATC dėl komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų, išskyrus Marijampolės savivaldybę).

43

www.db1.stat.gov.lt/statbank/selectvarval/saveselections.asp?MainTable=M3080104&PLanguage=0&TableStyle=&Buttons=&PXSId=20750&IQY=&TC=&ST=ST&rvar0=&rvar1=&rvar2=&rvar3=&rvar4=&rvar5=&rvar6=&rvar7=&rvar8=&rvar9=&rvar10=&rvar11=&rvar12=&rvar13=&rvar14=

Socialiniai veiksniai plano realumui turi nepaprastai didelę reikšmę, todėl įvertinant būsimosios atliekų tvarkymo sistemos tinkamumą būtina atsižvelgti į tai, ar vienam gyventojui tenkančios sантыkinės atliekų tvarkymo sąnaudos neviršija 1% vidutinių namų ūkio disponuojamų pajamų. Alikti skaičiavimai rodo, jog Marijampolės regione 2014 m. namų ūkio išlaidos per mén. už MAATC teikiamas atliekų tvarkymo paslaugas sudarytų 0,91 proc. nuo vidutinių disponuojamų namų ūkio pajamų per mén. ir būtų ties 1 proc. riba. Marijampolės regiono savivaldybėms priėmus sprendimą jų nedidinti, 2020 m. minėtas rodiklis siektų 0,86 proc. Verta paminėti, jog šiuo metu Marijampolės savivaldybėje šis rodiklis sudaro 1,22 proc., kadangi remiantis savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas 8 Lt (2,32 Eur) be PVM tarifas už atliekų tvarkymo paslaugas.

Įvertinus aukščiau minėtas sąlygas, Marijampolės regiono ATP pasirinktame realistiniame scenariuje pateikiamos užduotys ir jų įgyvendinimo priemonės, kurios užtikrintų Marijampolės RATS gyvybingumą nedidinant regiono gyventojams mokesčių už MAATC teikiamas komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugas.

3.1. MAATC išlaidų sumažinimo galimybės

Siekiant šio tiksloto, (žr. regiono ATP 6 priedą) realistiniame scenariuje numatomas pirminio rūšiavimo šaltinyje ženkluo padidėjimas, kuris sumažintų MAATC išlaidas mokamas komunalinių atliekų surinkimo operatoriui už surinktas komunalines atliekas. Sėkmingas užduočių įgyvendinimas 2014-2020 m. generuoot teigiamą pinigų srautą nuo 0,4 mln. Lt (0,12 mln. Eur) iki 3,2 mln. Lt (0,93 mln. Eur) kiekvienais metais. 2015 m. pasibaigus tarp MAATC ir komunalinių atliekų surinkimo vežėjo pasirašytai sutarčiai, būtų skelbiamas naujas viešasis konkursas, kurio sąlygose būtų įtraukta nuostata, kad teikiant komunalinių atliekų surinkimo paslaugas nuo 2016 m. ribiniai kaštai už 1 tonos surinkimą Marijampolės regione neviršytų 95 Lt (27,5 Eur) (be PVM) (minėtas sprendinys MAATC sėkmingai buvo įgyvendintas MBA įrenginio pirkimo konkurse; taip pat -2013 m. birželio mén. Klaipėdos RATC paskelbė tarptautinį uostamiesčio komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo į Dumpių sąvartyną paslaugų pirkimo atvirajį konkursą, kuriame numatoma, kad vežimo kaina neturėtų viršyti 95 litų (27,5 Eur) už toną - maždaug 35 proc. mažiau nei dabar (144 Lt (41,7 Eur) su PVM). Šios priemonės sėkmingas įgyvendinimas sumažintų MAATC išlaidas apie 1 mln. Lt (289 tūkst. Eur) kasmet.

Nuo 2016 m. pradėjus veikti MBA įrenginiui į regioninį sąvartyną šalinimui per metus patektų apie 10 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Kadangi dabartiniu metu regioninio sąvartyno operatoriaus paslaugų kaina už komunalinių atliekų tvarkymą svyruoja apie 28 Lt (8,1 Eur)/toną ir paskutiniais paslaugos teikimo metais sieks 1,037 mln. Lt (300,3 mln. Eur), prognozuojama, kad nuo 2016 m. regioninio sąvartyno eksploatacijos kaštai neviršys 300 tūkst. Lt (86,9 tūkst. Eur) per metus ir sumažins MAATC išlaidas 700 tūkst. Lt (202,7 tūkst. Eur) kasmet.

Įgyvendinus priemones susijusias su atliekų tvarkymo sistemą papildančių sutarčių sudarymu, sumažėtų APA eksploatacijos apimtys. Nuo 2016 m. prognozuojamas 200 tūkst. Lt (57,9 tūkst. Eur) MAATC išlaidų sumažėjimas per metus APA eksploatacijai. Šis sprendinys būtų įgyvendinamas kartu su naujo komunalinių atliekų surinkimo operatoriaus atrankos konkursu.

3.2. Marijampolės regiono ATP įgyvendinimo finansavimas

Įvertinus tai, kad įgyvendinus numatytais priemones būtų ženkliai padidintas AŽ, BSA bei kitų komunalinių atliekų pirminis rūšiavimas šaltinyje, galutiniam apdorojimui į MBA įrenginius (žr. regiono ATP 6 priedą) 2016 m. patektų 41.420 tonos komunalinių atliekų. Jų tvarkymas MRATS papildomai kainuotų 2.858.004 Lt (827 735 Eur). 2020 m. šis kiekis sumažėtų iki 29.625 tonų ir padidintų MAATC išlaidas 2.044.138 Lt (592 023) Eur.

Planuojamų pagrindinių Marijampolės regiono ATP priemonių finansavimui numatomos sekančios finansavimo galimybės:

- ✓ MBA įrenginio statyba 2014 -2015 m. Projekto vertė – 33 mln. Lt (9,56 mln. Eur). MAATC lėšos (15 proc.) – 4,95 mln. Lt (1,43 mln. Eur). Planuojama Europos investicijų banko paskola, kurios terminas 20 m., metinės palūkanos – 3,3 proc. Numatomas lengvatinis periodas – 1 metai (mokamos tik palūkanos);
- ✓ BSA kompostavimo konteinerių pirkimas 1 etapas, 2014 m. Projekto vertė – 3 mln. Lt (0,87 mln. Eur). MAATC lėšos (15 proc.) – 450 tūkst. Lt (130,3 tūkst. Eur). Planuojama Europos investicijų

banko paskola, kurios terminas 10 m., metinės palūkanos – 3,3 proc. Numatomas lengvatinis periodas – 1 metai (mokamos tik palūkanos);

- ✓ BSA kompostavimo konteinerių pirkimas 2 etapas, 2015 m. Projekto vertė – 6 mln. Lt (1,74 mln. Eur). MAATC lėšos (15 proc.) – 900 tūkst. Lt (260,6 tūkst. Eur). Planuojama Europos investicijų banko paskola, kurios terminas 10 m., metinės palūkanos – 3,3 proc. Numatomas lengvatinis periodas – 1 metai (mokamos tik palūkanos);
- ✓ Regioninio savytyno 3-4 sekcių statyba. Projekto vertė – 4,7 mln. Lt (1,36 mln. Eur). Projektą 100 proc. finansuoja MAATC. Planuojama komercinio banko paskola, kurios terminas 10 m., metinės palūkanos – 3,3 proc.
- ✓ KAK panaudojimo Galimybių studija Marijampolės apskrityje ir Poveikio aplinkai vertinimo darbai pasirinktai vietai, 2014 metai. Darbų vertė – 300 tūkst. Lt (86,9 tūkst. Eur). Finansavimo šaltinis - ES subsidija.
- ✓ Patvirtinus poreikį. Planuojama Techninio projekto ir konkursinės dokumentacijos parengimas Privataus ir Viešojo sektorių partnerystės konkursui. Nugalėtojo atranka. 2015 metai. 300 tūkst. Lt (86,9 tūkst. Eur). Finansavimo šaltinis - ES subsidija.

Prognozuojama, kad paminėtų investicinių projektų finansavimas 2016 m. MAATC kainuotų 453 tūkst. Lt (131,2 tūkst. Eur) ir nuo 2016 m. - padidėtų iki 1 052 tūkst. Lt (304,7 Eur).

Visų aukščiau išvardintų priemonių sėkminges įgyvendinimas padėtų subalansuoti MAATC pinigų srautus bei užtikrintų Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos tvarumą 2014-2020 m. Vertinant Marijampolės regiono ATP įgyvendinimo priemones ir jų finansavimo įtaką atliekų tvarkymo paslaugos kainai, buvo padaryta prielaida, kad po komunalinių atliekų apdorojimo MBA įrenginyje susidarančių KAK (kietojo atgautojo kuro) ir stabilato (biologiškai apdorota frakcija) tolimesnis tvarkymas nepadidins MAATC papildomų sąnaudų.

KAK tolimesnio panaudojimo Marijampolės apskrityje galimybėms nustatyti siūloma numatyti Galimybių studijos finansavimą naujajame periode. Patvirtinus poreikį KAK panaudojimo rezultatyvų panaudojimą, subsidijų iš ES pagalba, sukurti KAK deginimo pajėgumus vienoje iš Marijampolės apskrities savivaldybių išplečiant esamus šilumos ir elektros energijos gamybos pajėgumus.

VIII. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir kontrolė

Pagrindiniai šio Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo kriterijai:

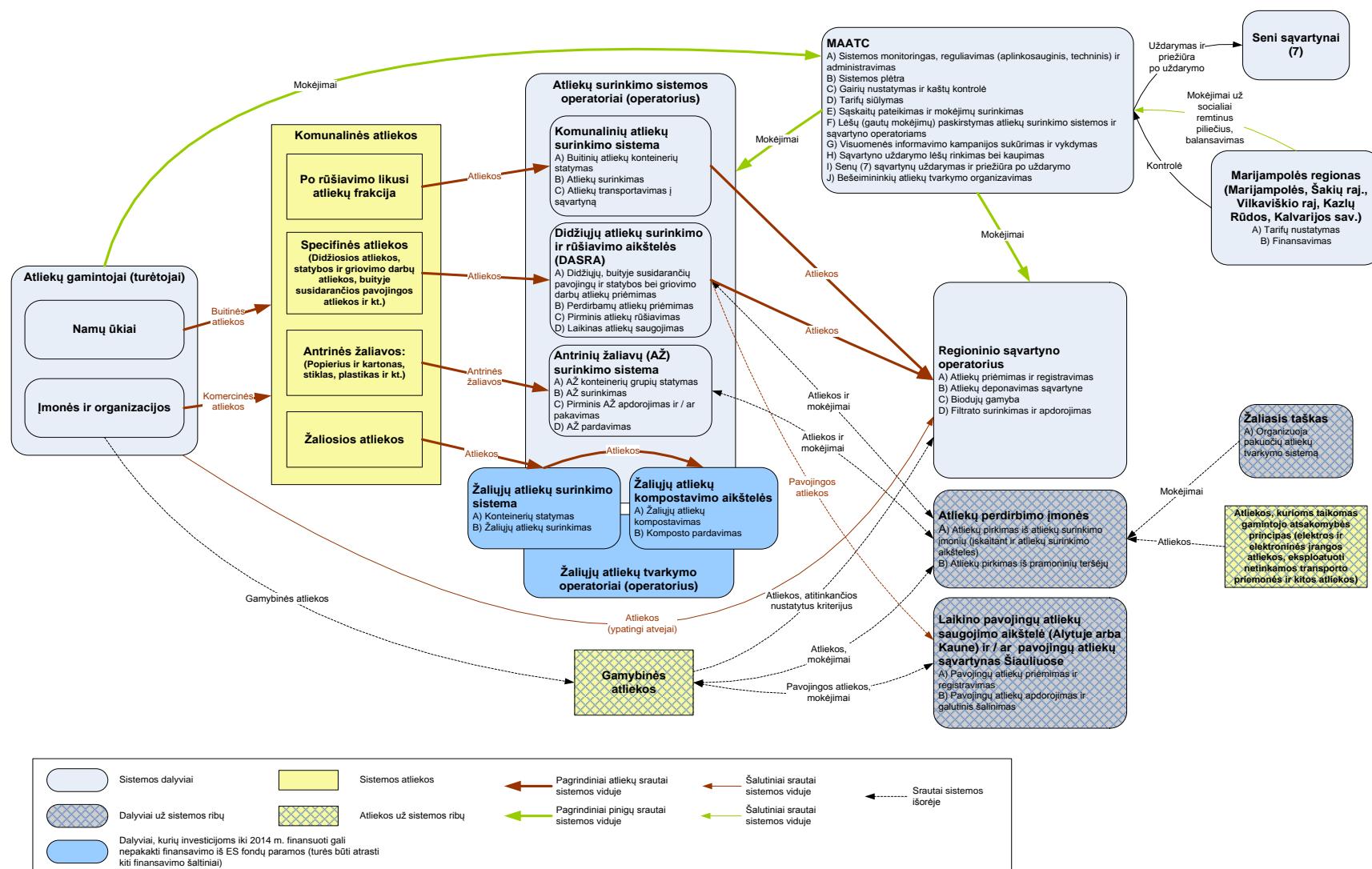
1. numatyta tikslų pasiekimo ir uždavinių įgyvendinimo lygis (36 - 40 lent.) ;
2. faktinio atskiro atliekų surinkimo ir šalinimo sąvartyne procentas palyginus su realistinio scenarijaus prognozuojamais atliekų srautais (VII skyrius "1. Realistinis scenarijus - Kalvarijos savivaldybė");
3. rodikliai, nusakantys atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniams naudojimui, atliekų perdirbimo, atliekų naudojimo ir šalinimo lygi savivaldybėje:
 - bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus;
 - komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus;
 - pakartotiniams naudojimui paruoštų atliekų kiekiei, tonomis per metus;
 - pakartotiniams naudojimui paruoštų atliekų kiekiei, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kieko;
 - Iš gyventojų ir juridinių asmenų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiei, tonomis per metus ir proc. nuo bendro atliekų kieko pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos);
 - atskirai surinktų elektros ir elektroninės įrangos, statybos ir inertinių atliekų, tekstilės ir kt. kiekiei, tonomis per metus ir proc. nuo susidarančių kieko;
 - atskirai surinktų ir sukompostuotų biologinių atliekų kiekiei, tonomis per metus ir proc. nuo bendro atliekų kieko ir nuo BSA susidarančių kieko;
 - bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus;
 - bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kieko;
 - panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kieko;
 - pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus.

Metams pasibaigus, remiantis metų eigoje vykdytais atliekų sudėties tyrimais, turi būti tikslinami atliekas sudarančių frakcijų srautai. 2 punkte numatytas vertinimas atliekamas patikslinus šiuos srautus.

Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo planas turi būti peržiūrimas ne rečiau kaip kartą metuose ir, esant poreikiui, atnaujinamas.

1 priedas. Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos modelis

Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos modelis (iki 2014 m.)

2 priedas. Marijampolės regiono atliekų tvarkymo infrastruktūra, 2013 12 31⁴⁴

1. Įrenginiai (be konteinerių)

Įrenginys	Įrenginio našumas
1. Marijampolės regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	38 000 t/m
Atliekų kodas	Atliekų pavadinimas
01 04 09	Smėlio ir molio atliekos
02 03 04	Medžiagos netinkamos vartoti ir perdirbti
02 04 01	Purvas, likęs nuvalius ir nuplovus runkelius
02 06 01	Medžiagos netinkamos vartoti ir perdirbti
02 07 01	Žaliavų plovimo, valymo ir mechaninio smulkinimo atliekos
02 07 04	Medžiagos netinkamos vartoti ir perdirbti
03 01 05	Pjuvenos, drožlės, skiedros, mediena, medienos drožlių plokštės ir fanera, nenurodyti 03 01 04
03 01 99	Dekoratyvinis popierius ir plėvelė
04 02 09	Sudėtinių medžiagų (impregnuoti tekstilės gaminiai, elektromerai, termoplastų) atliekos
04 02 15	Apdailos atliekos
04 02 21	Neperdirbtos tekstilės pluošto atliekos
04 02 22	Perdirbtos tekstilės pluošto atliekos
07 02 13	Plastikų atliekos
10 01 01	Dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės
10 01 02	Lakieji anglų pelenai
10 01 03	Lakieji durpių ir neapdorotos medienos pelenai
10 09 03	Krosnių šlakai
10 11 03	Stiklo pluošto medžiagų atliekos
12 01 05	Plastiko drožlės ir nuopjovos
12 01 13	Suvirinimo atliekos
12 01 21	Naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos
15 01 05	Kombinuotosios pakuotės
15 01 06	Mišrios pakuotės
15 01 09	Pakuotės iš tekstilės
15 02 03	Absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės ir apsauginiai drabužiai, nenurodyti 15 02 02
16 01 12	Stabdžių trinkelės, nenurodytos 16 01 11
16 01 19	Plastikai
16 01 20	Stiklas
17 02 01	Medis
17 02 02	Stiklas
17 02 03	Plastikas
17 03 02	Bituminiai mišiniai, nenurodyti 17 03 01
17 06 04	Izoliacinės medžiagos
18 01 04	Atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui netaikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos (pvz., tvarsliava, gipso tvarsčiai, skalbiniai, vienkartiniai drabužiai, vystyklai)
19 07 02	Koncentratas iš nuotekų valymo įrenginių
19 08 01	Rūšiavimo atliekos
19 08 02	Smeliagaudžių atliekos

⁴⁴ MAATC, UAB "Marijampolės švara"

19 12 04	Plastikai ir guma	
19 12 12	Kitos mechaninio atliekų apdorojimo atliekos	
19 12 08	Tekstilės dirbiniai	
20 01 02	Stiklas	
20 01 10	Drabužiai	
20 01 11	Tekstilės gaminiai	
20 01 38	Mediena	
20 01 39	Plastikai	
20 01 41	Kaminų valymo atliekos	
20 02 03	Kitos biologiškai nesuyrančios atliekos	
20 03 01	Mišrios komunalinės atliekos	
20 03 02	Turgaviečių atliekos	
20 03 03	Gatvių valymo liekanos	
20 03 07	Didžiosios atliekos	
20 03 99	Kitaip neapibrėžtos atliekos	
2. Inertinių atliekų aikštélė prie regioninio sąvartyno		3160 t/m
Atliekų kodas	Atliekų pavadinimas	
17 01 01	Betonas	
17 01 02	Plytos	
17 01 03	Čerpės ir keramika	
17 01 07	Betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai, nenurodyti 17 01 06	
17 05 04	Gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03	
17 05 08	Kelių skalda, nenurodyta 17 05 07	
17 08 02	Gipso izoliacinių statybinės atliekos	
17 09 04	Mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nenurodytos 17 09 01, 17 09 02 ir 17 09 03	
20 02 02	Gruntas ir akmenys	
3. Kalvarijos didžiujų ir specifinių atliekų priėmimo aikštélė – 1 vnt.		635,5 t/m
Atliekų kodas	Atliekų pavadinimas	
15 01 01	Popieriaus ir kartono pakuotė	
15 01 02	Plastmasinės pakuotės atliekos	
15 01 04	Metalinės pakuotės atliekos	
15 01 07	Stiklinės pakuotės atliekos	
16 01 03	Naudotos padangos	
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nenurodytos 17 09 01, 17 09 02 ir 17 09 03	
20 01 01	Popieriaus ir kartono atliekos	
20 01 02	Stiklas	
20 01 13*	Tirpikliai	
20 01 14*	Rūgštys	
20 01 15*	Šarmai	
20 01 17*	Fotografijos cheminės medžiagos	
20 01 21*	Luminescencinės lempos	

20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių
20 01 27*	Dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų
20 01 29*	plovikliai, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų
20 01 31*	citotoksiniai ir citostatiniai vaistai
20 01 33*	baterijos ir akumulatoriai, nurodyti 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra tos baterijos
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingu sudedamujų dalių
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35
20 01 38	mediena, nenurodyta 20 01 37
20 01 39	plastikai
20 01 40	metalai
20 03 01	Mišrios komunalinės atliekos
20 03 07	Didžiosios atliekos
15 01 10*	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva
15 02 02*	absorbentai, filtrų medžiagos (jskaitant kitaip neapibrėžtus tepalų filtras), pašluostės, apsauginiai drabužiai, užteršti pavojingomis cheminėmis medžiagomis
16 01 07*	tepalų filtrai
16 06 01*	švino akumulatoriai
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto
16 01 19	plastikai
16 01 20	stiklas
06 04 04*	Atliekos kuriose yra gyvsidabrio
08 01 19*	Vandeninės suspensijos, kuriose yra dažų ar lako, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingų cheminių medžiagų.
13 02 04*	Mineralinė chlorintoji variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva
13 02 05*	Mineralinė nechlorintoji variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva
13 02 06*	Sintetinė variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva
13 02 07*	Lengvai biologiškai suyranti variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva
15 01 11*	Metalinės pakuotės, išskaitant suslėgto oro talpyklas, kuriose yra pavojingų kietų poringų rišamujų medžiagų
20 01 34	baterijos ir akumulatoriai, nenurodyti 20 01 33
02 01 04	plastikų atliekos (išskyrus pakuotę)
03 01 05	Pjuvenos, drožlės, skiedros, mediena, medžio drožlių plokštės ir fanera
03 03 08	perdirbtį skirto popieriaus ir kartono rūšiavimo atliekos
15 01 03	medinės pakuotės
15 01 05	kombiniuotosios pakuotės
15 01 06	Mišrios pakuotės
16 01 17	Juodieji metalai
16 02 14	nebenaudojama įranga, nenurodyta 16 02 09 - 16 02 13
16 02 16	sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos, nenurodytos 16 02 15
17 02 01	medis
17 02 02	stiklas
17 02 03	plastikas
17 04 05	geležis ir plienas
19 05 03	netinkamas naudoti kompostas
19 12 01	popierius ir kartonas
19 12 02	juodieji metalai
19 12 03	spalvotieji metalai
19 12 04	plastikai ir guma
19 12 05	stiklas
19 12 07	mediena, nenurodyta 19 12 06
19 12 08	tekstilės dirbiniai

20 01 10	drabužiai
20 01 11	tekstilės gaminiai
20 02 01	Biologiškai suyrančios atliekos
08 01 11*	dažų ir lako, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingų cheminių medžiagų, atliekos
08 01 21*	dažų ar lako nuėmiklių atliekos
08 03 12*	dažų atliekos, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų
08 03 17*	spaustuvinio dažiklio atliekos, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų
13 01 01*	alyva hidraulinėms sistemoms, kurioje yra PCB'
13 01 13*	Kita alyva hidraulinėms sistemoms
13 03 10*	izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva
13 08 99*	Kitaip neapibrėžtos atliekos
16 06 05*	Kitos baterijos ir akumulatoriai
16 01 13*	Stabdžių skystis
16 01 14*	ausinamieji skyssiai, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų
16 02 13*	nebenaudojama įranga, kurioje yra pavojingų sudedamujų dalių, nenurodytu 16 02 09 - 16 02 12
16 02 15*	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos
16 05 06*	laboratorinės cheminės medžiagos, išskaitant laboratoriinių cheminių medžiagų mišinius, sudarytos iš pavojingų cheminių
18 01 01	Aštros daiktai (išskyru 18 01 03)
18 01 06*	cheminės medžiagos, sudarytos iš pavojingų cheminių medžiagų arba jų turinčios
18 01 08*	citotoksiniai arba citostatiniai vaistai
18 01 09	vaistai, nenurodyti 18 01 08
18 02 01	Aštros daiktai (išskyru 18 02 03)
18 02 05*	cheminės medžiagos, sudarytos iš pavojingų cheminių medžiagų arba jų turinčios
18 02 07*	citotoksiniai arba citostatiniai vaistai
18 02 08	vaistai, nenurodyti 18 02 07
20 01 32	vaistai, nenurodyti 20 01 31

4. Kalvarijos žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteliė

1100 t/m

Atliekų kodas	Atliekų pavadinimas
20 02 01	Biologiškai suyrančios atliekos
20 01 38	Mediena, nenurodyta 20 01 37
03 01 01	Medžio žievės ir kamščiamedžio atliekos
03 01 05	Pjuvenos, drožlės, skiedros, mediena, nenurodyti 03 01 04
03 01 99	Kitaip neapibrėžtos atliekos
03 03 01	Medžio žievės ir medienos atliekos
17 02 01	Medis
02 01 07	Miškininkystės atliekos
02 03 04	Medžiagos netinkamos vartoti ar perdirbti (vaisių, daržovių, grūdų ir jų produktų gamybos)
02 07 04	Medžiagos netinkamos vartoti ar perdirbti (supuvę obuoliai, obuolių išspaudos ir kt.)

5. Transporto priemonės, krautuvai (bendri regiono)

Vnt.

Šiuksliavėžės,	19 vnt.	Iki 10-15 t
Šiuksliavėžės, su manipulatoriumi	1 vnt.	
Šiuksliavėžės,	1 vnt.	Iki 3,5 t
Krovininiai automobiliai, Su "Hook" tipo pakėlimo mechanizmu	6 vnt.	
Krovininiai automobiliai, Su ASK tipo pakėlimo mechanizmu	5 vnt.	
Krovininiai automobiliai, Su tentu	5 vnt.	
Savivartis	3 vnt.	
Savivartis, Su manipulatoriumi	2 vnt.	

Automobilines priekabos	5 vnt.	
Autokrautuvai	2 vnt.	
Traktoriai vikšriniai	2 vnt.	
Frontaliniai krautuvai	2 vnt.	
Ratiniai ekskavatoriai	1 vnt.	
6. Kita technika, įrengimai		
Sijotuvas bioskaidžioms atliekomis	1 vnt.	3000 t/m
Mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linija	1 vnt.	48000 t/m
Antrinių žaliavų rūšiavimo linija	1 vnt.	10000 t/m
Komposto vartytuvas BACKHUS 17.43		2 vnt.
Sijotuvas TERRA SELECT T3		2 vnt.
Ratinis krautuvas LW300K		10 vnt.
Svarstyklės		10 vnt.

2. Konteineriai, 2013 06 30

2.1. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai, vnt.⁴⁵

Savivaldybės pavadinimas	Konteinerių talpa, m ³							Iš viso
	1,1	0,77	0,66	0,08	0,12	0,14	0,24	
Kalvarijos	309	7	0	1.249	852	146	1.038	3.601

2.2. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai, vnt.

Savivaldybės pavadinimas	Konteinerių paskirtis		
	Popieriui	Stiklui	Plastikui
Kalvarijos	95	78	90

2.3. Žaliosioms atliekoms skirti konteineriai (individualių namų kvartaluose)

Savivaldybės pavadinimas	Vnt.	Talpa
Kalvarijos	8	1.1 m ³

2.4. Kiti konteineriai (bendri regiono), vnt.

Irangos pavadinimas	Vnt.	Talpa
Presavimo konteineriai, mobilus ir stacionarūs	21 vnt.	
Konteineriai	36 vnt.	20-40 m ³
Konteineriai	15 vnt.	10 m ³
Gofroplastiko/kartono dėžutės rūšiavimui	219 vnt.	0,06-0,86 m
Rūšiavimo dėžės	30 vnt.	0,12 m
Atsarginiai konteineriai mišrioms komunalinėms atliekomis	0,08 -0,24 m 0,66-1,1	630 vnt. 83 vnt.
Atsarginiai konteineriai antrinėms žaliavoms		15 kompl.

⁴⁵ MAATC, UAB "Marijampolės švara"

3 priedas. Komunalinių atliekų kiekiei ir sudėtis pagal susidarymo šaltinį Kalvarijos savivaldybėje 2013 m., tonos

Komunalinių atliekų rūšis	Susidarymas pas gyventojus				Susidarymas pas juridinius asmenis				Komunalinių atliekų kiekiei Kalvarijos savivaldybėje iš viso			
	Kiekis MKA sraute	Surinkta atskirai	Viso gyventojai	Kiekis MKA sraute	Surinkta atskirai	Viso JA	Kiekis MKA sraute	Proc. nuo bendro kiekio	Surinkta atskirai	Proc. nuo bendro kiekio	Viso komunalinių atliekų	Komunalinių atliekų sudėtis
Biologiškai skaidžios	1.089	66	1.156	511	31	543	1.601	37,9%	98	2,3%	1.698	40,3%
Popieriaus/kartono	159	24	183	74	10	85	233	5,5%	35	0,8%	268	6,3%
Biologiškai skaidžios viso	1.248	90	1.338	586	42	628	1.834	43,5%	132	3,1%	1.966	46,6%
Plastikai	397	37	433	186	8	195	583	13,8%	45	1,1%	628	14,9%
Stiklas	106	64	169	50	2	52	155	3,7%	66	1,6%	221	5,2%
Metalo laužas	66	0	66	31	0	31	97	2,3%	0	0,0%	97	2,3%
Didžiosios atliekos	-	8	8	-	-	-	-	0,0%	8	0,2%	8	0,2%
Padangos	-	4	4	-	3	3	-	0,0%	7	0,2%	7	0,2%
Elektros ir elektroninės įranga	8	3	11	4	0	4	12	0,3%	3	0,1%	16	0,4%
Pavojingos atliekos	3	42	44	1	7	8	4	0,1%	49	1,2%	53	1,3%
Kitos atliekos	816	20	836	383	3	387	1.200	28,4%	23	0,5%	1.223	29,0%
Viso	2.644	267	2.911	1.241	66	1.307	3.885	92,1%	333	7,9%	4.218	100%
Iš jų antrinių žaliaivų (tame tarpe pakuočės)	727	125	852	341	21	362	1.068	25%	146	3%	1.214	28,8%
Iš jų inertinių atliekų	317	11	329	149	3	152	466	11%	14	0%	480	11,4%

Šaltinis: 2013 m. MAATC

4 priedas. Prognozuojami susidarančių komunalinių atliekų kiekiei ir sudėtis pagal susidarymo šaltinį Kalvarijos savivaldybėje 2020 m. (tonos)

Komunalinių atliekų rūšis	Susidarymas pas gyventojus				Susidarymas pas juridinius asmenis				Komunalinių atliekų kiekiei Kalvarijos savivaldybėje iš viso			
	Kiekis MKA sraute	Surinkta atskirai	Viso gyventojai	Kiekis MKA sraute	Surinkta atskirai	Viso JA	Kiekis MKA sraute	Proc. nuo bendro kiekio	Surinkta atskirai	Proc. nuo bendro kiekio	Viso komunalinių atliekų	Komunalinių atliekų sudėtis
Biologiškai skaidžios	497	658	1.156	171	371	543	669	16%	1.030	24%	1.698	40%
Popieriaus/kartono	58	124	183	42	42	85	101	2%	167	4%	268	6%
Biologiškai skaidžios viso	556	783	1.338	214	414	628	769	18%	1.197	28%	1.966	47%
Plastikai	139	294	433	97	97	195	236	6%	391	9%	628	15%
Stiklas	57	112	169	26	26	52	83	2%	138	3%	221	5%
Metalo laužas	21	45	66	16	16	31	37	1%	61	1%	97	2%
Didžiosios atliekos	-	8	8	-	-	-	-	0%	8	0,2%	8	0,2%
Padangos	-	4	4	-	3	3	-	0%	7	0,2%	7	0,2%
Elektros ir elektroninės įranga	1	10	11	0,4	4	4	2	0,04%	14	0,3%	16	0,4%
Pavojingos atliekos	1	43	44	0,2	8	8	1	0,03%	52	1%	53	1%
Kitos atliekos	581	255	836	272	115	387	853	20%	370	9%	1.223	29%
Viso	1.356	1.555	2.911	625	682	1.307	1.981	47%	2.237	53%	4.218	100%
Iš jų antrinių žaliavų (tame tarpe pakuotės)	276	576	852	181	181	362	457	11%	757	18%	1.214	29%
Iš jų inertinių atliekų	99	230	329	46	106	152	144	3%	336	8%	480	11%